

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XIV
ŠT. 10
2. NOVEMBER 2007
1,50 EUR

ISSN 1581-8373

Poštšina plačana pri pošti 3325 Šoštanj

Knjižnica Velenje
Titov trg 05

3320 Velenje

Urnik krožkov »univerze za tretje življenjsko obdobje« za šolsko leto 2007/2008

Tuji jeziki					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
TO	16.10.2007	16.00	Angleščina - začetni (NOVO)	Martina De Costa	Gimn. Velenje
SR	17.10.2007	11.30	Angleški jezik - začetni	Fanika Sagmeister	UNI
SR	17.10.2007	08.00	Angleški jezik I.	Fanika Sagmeister	UNI
SR	17.10.2007	10.00	Angleški jezik II.	Fanika Sagmeister	UNI
PO	15.10.2007	16.00	Angleški jezik I.	Magda Žist	OŠ MPT
TO	16.10.2007	16.00	Angleški jezik II.	Magda Žist	OŠ MPT
TO	16.10.2007	18.00	Pogovorna angleščina *	Magda Žist	OŠ MPT
PO	15.10.2007	08.00	Nemški jezik	Marija Klemenšek	Glasbena šola
TO	15.10.2007	16.00	Nemščina za vse priložnosti	Manca Potočnik	Farmin
SR	17.10.2007	10.00	Pogovorna nemščina	Vincenc Šmajš	LU Velenje
TO	16.10.2007	10.00	Italijanski jezik	Neva Trampuš	MZDPM
SR	17.10.2007	10.00	Italijanski jezik - začetni (NOVO)	Neva Trampuš	MZDPM

* KROŽEK NE SPREJEMA NOVIH ČLANOV
UNI: Univerza za III. življenjsko obdobje, Efenkova cesta 61 (Stolpič B), Velenje
OŠ MPT: Osnovna šola Miha Pintar Toledo, Kidričeva cesta 21, Velenje
Glasbena šola: Glasbena šola Fran Korun Koželjski, Jenkova cesta 4, Velenje
Farmin: Učilnica Šolskega centra, Trg mladosti 6, Velenje
LU Velenje: Ljudska univerza Velenje, Titov trg 2, Velenje
MZDPM: Medobčinska zveza društev prijateljev mladine, Cesta Boris Kraigherja 5, Velenje (Vila Mojca)

Računalništvo					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
SR	17.10.2007	15.30	Računalništvo	Simon Zajc	ŠC Velenje
SR	17.10.2007	16.00	Računalništvo - začetni (NOVO)	Dejan Zupanc	OŠ MPT
SR	17.10.2007	17.30	Računalništvo	Dejan Zupanc	OŠ MPT
ŠC Velenje: Šolski center Velenje (računalniška učilnica), Trg mladosti 3, Velenje OŠ MPT: Osnovna šola Miha Pintar Toledo, (računalniška učilnica), Kidričeva cesta 21, Velenje					

Literatura malo drugače					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
PO	15.10.2007	09.00	Prebiranja (NOVO)	Milena Ževart	Kulturnica
ČE	18.10.2007	09.00	Kuhamo s srcem in beremo z Manco Košir	Nada Salobir	UNI

Kulturnica: Kulturnica d.o.o., Cankarjeva cesta 2, Velenje
UNI: Univerza za III. življenjsko obdobje, Efenkova cesta 61 (Stolpič B), Velenje

Geografija in zgodovina					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
PE	19.10.2007	09.00	Slovenija te poznam?	Branka Mestnik	UNI
PO	15.10.2007	16.30	Umetnostna zgodovina	Nataša Meh Peer	DU

UNI: Univerza za III. življenjsko obdobje, Efenkova cesta 61 (Stolpič B), Velenje
DU: Dom učencev, Efenkova cesta 61, Velenje (zbior pri vratarju)

Skrbimo zase					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
ČE	18.10.2007	10.00	Skrb za zdravje *	Kontič Tatjana	Zdravstveni dom
SR	17.10.2007	09.00	Komunikacija, osebnostna rast (NOVO)	Borut Hrovatin Sonja Bercko	RUJ
SR	17.10.2007	09.00	Utrjevanje spomina	Borut Hrovatin Katarzyna Karpljuk Sonja Bercko	RUJ
SR	17.10.2007	16.00	Utrjevanje spomina, osebnostna rast (NOVO)	Borut Hrovatin Katarzyna Karpljuk Sonja Bercko	Občina Šoštanj
TO	23.10.2007	16.00	Utrjevanje spomina, osebnostna rast (NOVO)	Borut Hrovatin Katarzyna Karpljuk Sonja Bercko	Občina Mozirje

*Vsak 3. in 4. četrtek v mesecu
Zdravstveni dom: Sejna soba zdravstvenega doma, Vodnikova cesta 1, Velenje
RUJ: RUJ – zavod za izobraževanje, usposabljanje, rehabilitacijo, Efenkova cesta 61, Velenje (stolpič B, 4. nadstropje)
Občina Šoštanj: Občina Šoštanj (mala sejna soba), Trg svobode 2, Šoštanj,
Občina Mozirje: Občina Mozirje (sejna dvorana), Savinjska cesta 7, Mozirje

Likovno ustvarjanje					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
PO	15.10.2007	18.00	Kiparstvo	Robert Klančnik	OŠ MPT
SR	17.10.2007	15.00	Likovni krožek – začetni (NOVO)	Danica Arzenšek	OŠ gorica
ČE	18.10.2007	09.00	Likovni krožek	Marjeta Valcl	VILA ROŽLE
ČE	18.10.2007	16.00	Lončarski krožek (NOVO)	Igor Bahor	Lončarska delavnica
TO	16.10.2007	09.00	Ustvarjalne delavnice II. (NOVO)	Darja Huš	Občina Šoštanj
SR	17.10.2007	08.30	Ustvarjalne delavnice I.*	Darja Huš	MZDPM
PO	15.10.2007	18.00	Ustvarjalne delavnice III. (NOVO)	Darja Huš	MC Šmartno ob Paki

* KROŽEK NE SPREJEMA NOVIH ČLANOV
OŠ MPT: Osnovna šola Miha Pintar Toledo, Kidričeva cesta 21, Velenje
OŠ Gorica: Osnovna šola Gorica, Goriška cesta 48, Velenje
VILA ROŽLE:
Lončarska delavnica: Igor Bahor, Unikatna keramika, Topolšica 76, Topolšica (stavba v zdraviliškem parku)
Občina Šoštanj: Občina Šoštanj (mala sejna soba), Trg svobode 2, Šoštanj,
MZDPM: Medobčinska zveza društev prijateljev mladine, Cesta Boris Kraigherja 5, Velenje (Vila Mojca)
MC Šmartno ob Paki: Mladinski center

Glasbeno ustvarjanje					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
PO	15.10.2007	15.30	Električne klaviature I.	Frenk Kadliček	UNI
PO	15.10.2007	18.30	Električne klaviature II.	Frenk Kadliček	UNI
PO	15.10.2007	17.00	Električne klaviature III.	Frenk Kadliček	UNI
SR	17.10.2007	16.00	Citre	Marjan Marinšek	DU
TO	16.10.2007	10.00	Godba na pihala (NOVO)	Ivan Marin	Glasbena šola
ČE	18.10.2007	14.00	Band	Frenk Kadliček	**
PE	19.10.2007	11.00	Frajtonarica zaigraj (NOVO)	Jože Sumah	UNI
PE	19.10.2007	08.00	Petje v skupinah	Tadeja Cigale	DU - oder
PE	19.10.2007	09:30	Petje v skupinah	Tadeja Cigale	DU - oder

** prostor javimo naknadno
UNI: Univerza za III. življenjsko obdobje, Efenkova cesta 61 (Stolpič B), Velenje
DU: Dom učencev, Efenkova cesta 61, Velenje (zbior pri vratarju)
Glasbena šola: Glasbena šola Fran Korun Koželjski, Jenkova cesta 4, Velenje

Ročna dela					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
PO	15.10.2007	08.00	Klekljanje I.	Tilka Kompare	UNI
PO	15.10.2007	10.00	Klekljanje II. + začetni (NOVO)	Tilka Kompare	UNI
TO	16.10.2007	15.00	Klekljanje III.	Tilka Kompare	UNI
TO	16.10.2007	17.00	Klekljanje IV.	Tilka Kompare	UNI
PO	15.10.2007	17.00	Klekljanje V.	Erika Pajk	OŠ MPT
PO	15.10.2007	08.00	Klekljanje	Erika Pajk	DU Mozirje
PO	15.10.2007	10.00	Klekljanje - začetni (NOVO)	Erika Pajk	DU Mozirje
SR	17.10.2007	16.00	Slovenske ljudske vezenine I.	Jožica Grobelnik	UNI
SR	17.10.2007	14.00	Slovenske ljudske vezenine II.	Jožica Grobelnik	UNI
TO	16.10.2007	15.30	Ročna dela Šoštanj	Marija Kuzman	DU Šoštanj

UNI: Univerza za III. življenjsko obdobje, Efenkova cesta 61 (Stolpič B), Velenje
OŠ MPT: Osnovna šola Miha Pintar Toledo, Kidričeva cesta 21, Velenje
DU Mozirje: Društvo upokojencev Mozirje, Praprotnikova ulica 7, Mozirje
DU Šoštanj: Društvo upokojencev Šoštanj, Trg bratov Mravljakov 9, Šoštanj

Hortikultura					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
ČE	18.10.2007	16.00	Sadjarstvo	Andreja Dermol	UNI
SR	17.10.2007	10.30	Moj zelenjavni vrt – moje veselje (NOVO)	Katja Funtek	DU
ČE	25.10.2007	16.00	Okrasne rastline v majhnem vrtu (NOVO)	Barbara Pajk	UNI
TO	16.10.2007	16.00	Nega okrasne drevnine, Pokopaljšče kot javni park (NOVO)	Peter Ribič	DU

UNI: Univerza za III. življenjsko obdobje, Efenkova cesta 61 (Stolpič B), Velenje
DU: Dom učencev, Efenkova cesta 61, Velenje (zbior pri vratarju)

Rekreacija					
DAN	DATUM	URA	KROŽEK	MENTOR	PROSTOR
SR	17.10.2007	17.00	Ohranjanje gibčnosti I.	Bojana Šumečnik	OŠ Livada
SR	17.10.2007	17.50	Ohranjanje gibčnosti II.	Bojana Šumečnik	OŠ Livada
TO	16.10.2007	18.00	Ohranjanje gibčnosti III.	Bojana Šumečnik	OŠ Livada
TO	16.10.2007	17.00	Ohranjanje gibčnosti IV.	Bojana Šumečnik	OŠ Gorica
PO	15.10.2007	18.00	Ohranjanje gibčnosti V.	Bojana Šumečnik	OŠ Gorica
PO	15.10.2007	19.00	Ohranjanje gibčnosti VI.	Bojana Šumečnik	OŠ Gorica
SR	17.10.2007	19.00	Ohranjanje gibčnosti VII.	Bojana Šumečnik	OŠ Šalek
TO	16.10.2007	17.30	Plesni krožek	Alojz Fidej	Step
SR	17.10.2007	17.00	Plesni krožek – začetni (NOVO)	Alojz Fidej	Step
PE	19.10.2007	18.00	Qi gong - začetni (NOVO)	Dušan Borovnik	ŠC Velenje
SR	17.10.2007	18.00	Qi gong I.	Adil Huselja	ŠC Velenje
SR	17.10.2007	19.00	Qi gong II.	Adil Huselja	ŠC Velenje
SO	20.10.2007	08.00	Nordijska hoja	Janez Poles	Ribiška kočja ob jezeru Velenje
PO	15.10.2007	11.00	Plavanje (NOVO)	Jure Primožič	Bazen Velenje
PE	19.10.2007	17.00	Odbojka (NOVO)	Jože Groznik	OŠ Gorica
ČE	18.10.2007	14.00	Pohodništvo	Marija Kuzman	Gasilski dom
ČE	18.10.2007	14.00	Planinarjenje	Marija Lesjak	Rdeča dvorana

Bazen Velenje – zbior pred Bazenom, plačilo karte za enkratni obisk bazena je 3,5€.
OŠ Livada: OŠ Livada Efenkova cesta 60, Velenje
OŠ Gorica: Osnovna šola Gorica, Goriška cesta 48, Velenje
OŠ Šalek: Osnovna šola Šalek, Šalek 87, Velenje
Step: Plesna šola »Step« Velenje, Prešernova 22, Velenje
ŠC Velenje: Šolski center Velenje (telovadnica), Trg mladosti 3, Velenje
Gasilski dom: Gasilski dom, Žarova 2, Velenje
Rdeča dvorana: Rdeča dvorana, Šaleška cesta 3, Velenje

List

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Uredništvo

Jožica Andrejč, Milojka Komprej,
Tjaša Rehar, Peter Rezman in Rafko
Srebrnjak

Fotografija na naslovnici:

Dejan Tonklj

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprej

Produkcija

Vp Dtp Studio
Vinko Pejovnik

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST
št. 11 (november 2007), pošljejo ali dostavijo
najkasneje do 20. novembra 2007.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Pisma bralcev / stran 10

VSEBINA

4	Fotografija meseca
5	Uvodnik
6	Naša občina
	Praznik Občine Šoštanj
9	Dogodki in ljudje
10	Pisma bralcev / Politika
11	Prostor za komentar
	Informacije v prostoru
12	Šport
14	Intervju
	Kaj je skupnega Janiju Šuligoju in Miranu Šumečniku
18	Cerkev in mi
19	Dogodki in ljudje
20	Šolski list
22	Sredina vabi
24	Podoba kulture
26	Gledališče
28	Lutkovni kotiček
29	Narava in ljudje
31	Varovanje naravne dediščine
32	Filmspoting
33	Knjige
34	Čez Uršljo goro
36	Potopis
	Romunska avantura 2007
40	Svetloba
41	Horoskop
42	Križanka
43	Fotoreportaža

Nenadomestljivi?

Milojka Komprej

Kdor je zdrav, pa trdi, da je bolan, ta je resnično bolan. Ne verjamete? Kaj si želite, ko zbolite? Najbrž ne sanjskega potovanja v Dubaj, ampak preprosto to, da bi bilo vaše počutje spet takšno, kot je bilo. In kdor pri zdravem telesu jadikuje, da ga kaj boli, ta ima zagotovo probleme drugje. V možganih. Torej je res bolan. Že nahod je nadležna reč in nas hote ali nehotе omejuje pri vsakdanjih opravilih, o hujših boleznih pa ne bi govorila. Preveč jih je in preveč žalosti je okoli nas, ki je niti ne vidimo. Skriva se za zidovi bolnišnic, po čakalnicah, po kletih in v laboratorijih in ko izvemo, da je kdo od naših znancev resno bolan, priznajmo, da si vendarle kljub sočustvovanju mislimo: »Samo, da ne bi bil jaz!« Seveda, samoohranitveni nagon je vendarle prvinski v vsakem zdravem človeku.

Zakaj vam v tej, že tako depresivni in pusti jeseni razlagam te stvari? Iz svoje lastne bolezenske izkušnje, iz svoje bolniške postelje, iz svojega lastnega nezadovoljstva nad stanjem, v katerega sem padla (oziroma skočila) nekega lepega sončnega popoldneva. Zadeva je bila sprva zame celo malce zabavna in nikakor nisem verjela kirurgu, ki je gubal čelo in mi kot kakšna vedeževalka napovedoval vsaj tri mesece mirovanja. Tri mesece! Si predstavljate? Jaz si sebe ne – in tisti, ki me poznate in veste za moj stalni nemir, že kar sitnobo, tudi ne. A je kar verjeti črnim napovedim, kajti minila sta dva meseca, jaz pa se vsako jutro kregam z nogo, ker noče skočiti iz postelje. Za dober mesec se je skrivala v mavcu, zdaj pa, ko je razkrita in odkrita v vsej svoji oteklini, jo le s slanimi kopelmi pripravim do tega, da malo odšepa do računalnika.

Stanje se kljub vsemu in hvala bogu izboljšuje, tako da sem nogi že oprostila, da me je začasno spravila na dve bergli in plazenje po hiši po zadnjici. Tudi tiste podvige okoli WC školjke in osebne higijene sem že skoraj pozabila, čeprav sta bili ti opravili moj najzahtevnejši projekt. In če sta bili izvedeni uspešno, sem celo jedla za mizo. Zanimivo se je bilo soočiti s svojo boleznijo in sprejeti te ali one nasvete in izkušnje. Neki prijatelj mi je prišel na dom povedat, da sem ga na j... in da naj se sprijaznim, da bo zdravljenje dolgotrajno. Drugi prijatelj, ki je nagnjen k alternativnemu zdravljenju, mi je svetoval, da naj nogo vsako jutro posebej božam ter ji pošiljam ljubezen iz srca, fizioterapevt pa mi je razložil, da pomeni počitek ležanje v postelji, z nogo v zrak, ne pa plazenje sem in tja. Vsem verjamem, najbolj pa svoji lastni volji, za katero sem prepričana, da bo spravila stvari v red. Tako je z mojim trenutnim fizičnim stanjem.

Še teže kot poškodbo in bolečino pa sem sprejela svojo odvisnost od okolja. Ne bi vam govorila zgodb o času, prebitem v bolnici, dejstvo pa je, da sem se bila sposobna do stranišča tudi pregristi, samo da ne bi bila odvisna od sestre in njene nočne posode. Prihod domov, je bila tudi iztreznitev posebne vrste, pa naj so bili bližnji še tako razumevajoči. Hudo je biti odvisen že od tega, da ti kdo postavi krožnik na mizo. Najhujša odvisnost pa je seveda od dela oziroma misli na delo. Enostavno nisem bila pripravljena sprejeti dejstva, da nekaterih stvari ne zmorem več. V službi so ostale nedokončane stvari, ki so mi težile srce in povzročale neprespane noči. Že misel, da bi kdo mislil, da ne zmorem tega in onega, mi je povzročala bolečino. Kaj šele dejstvo, da res ne zmorem. Plazila sem se iz postelje do računalnika in pošiljala nujna sporočila in besedila sem in tja. Mobilni telefon je skoraj pregorel, hotela sem imeti vse pod kontrolo in biti o vsem na tekočem. Mirno sem spala le, če sem vedela, da bom naslednji dan poklicala še vsaj deset ljudi in jim naročila, kaj naj postorijo. Jadikovala sem nad usodo, ker mi je vzela mobilnost in sposobnost, da sem v enem dnevu na desetih koncih. Vsakomur, ki me je hotel poslušati, sem razlagala, da še vedno zmorem vse in da nimam poškodovane glave, ampak nogo. A šment! Čas ne celi samo telesnih ran. Tudi v misli seže in sčasoma sem se sprijaznila. S svojo poškodbo, z okrevanjem, s počasnejšim tempom življenja in z delom, ki si ga nalagam toliko, kolikor ga zmorem. S tem da mi mobilni telefon ne zvoní več dvajsetkrat na dan in da v glavnem na e-pošti prebiram neumna sporočila. Ugotovila sem, da se svet vseeno vrti. Brez mene. Da me pravzaprav ne rabi. Kako čudno, kajne? Čeprav si vseeno domišljam, da bi se predsedniške volitve izpeljale drugače, če bi bila jaz zraven. No, ni pa nujno.

Praznik Občine Šoštanj

Niz dogajanj ob praznovanju občinskega praznika v Šoštanju, ki je tekel skozi cel september, je zaokroževala svečana seja Sveta Občine Šoštanj, ki je bila 27. septembra v šoštanjskem kulturnem domu.

Nagrajenci 2007

Dogodek je bil namenjen tudi podelitvi občinskih priznanj in plaket, svoje pa je o dogajanju v občini povedal župan občine prof. Darko Menih. Svečana seja je tudi priložnost za kulturni dogodek, ki so ga tokrat oblikovali mešani pevski zbor Svoboda, Oktet TEŠ in Pihalni orkester Zarja. Praznik občine Šoštanj, ki je sicer 30. septembra, sovpada z zgodovinskimi dogodki iz daljne pre-

teklosti celjskih grofov. Druženje v avli, ki je bilo namenjeno vsem občanom, je dodatno obarvalo prireditve, ki je bila naravnana na pravo mero svečanosti, z dodatkom tiste sproščenosti, ki jo poznamo v Šoštanju ob tovrstnih dogodkih. Naj povemo še, da je scena, ki so jo risali otroci nižjih razredov osnovne šole, pod mentorstvom nekaterih učiteljev, dodatno prepričala udeležence na svečanosti, da je le skupno delo, pogoj za uspeh. Tako nekako je zbrane nagovoril tudi župan v svojem svečanem govoru, ki je med drugim povedal:

Letos so na pobudo predlagateljev in po predlogih Komisije za priznanja svetniki Občine Šoštanj podelili naslednja priznanja in plakete, ki sta jih s kratkimi obrazložitvami podeljevala župan občine Šoštanj in predsednik Komisije za priznanja, Roman Kavšak.

Prejemniki plaket so bili:

Oktet Zavodnje, Zavodnje, ki deluje že trideset let in sodeluje na številnih koncertih, proslavah ter drugih prireditvah v občini, drugod po Sloveniji in tudi obmejni Avstriji in Italiji. S svojim nastopom in izborom programa pa pomembno vplivajo na ohranjanje ljudske pesmi in izročila.

Kulturno umetniško društvo Ravne iz Raven, je društvo, ki deluje od leta leta 1983 in že vrsto let prevzema organizacijsko iniciativo pri izvedbi prireditev v kraju. Društvo se povezuje z drugimi društvi širše okolice in šteje preko 70 članov. V njem so združeni moški pevski zbor, dramska sekcija, recitatorska sekcija, harmonikarji, ravenska kmečka godba in ravenska plehmuzka, ki sta edinstvena v občini Šoštanj.

Maša Stropnik iz Skorna, je prejela plaketo za dosežke s katerimi je prispevala k kvaliteti življenja krajanov Skorna v okviru TD. Pomembno je vplivala na sodelovanje mladih pri delu v kraju ter vodila iniciativo pri ohranjanju starih šeg. Prizadeva pa si tudi pri gradnji športnega igrišča v Skornem in imajo velik pomen pri obujanju starih običajev.

Pavla Rosec iz Lokovice je mirna in marljiva gospa. Celih 14 let je skrbela za moža, ki je bil povsem odvisen od nje. Tega kar je pretrpela, se ne da povedati, res da je skrbela za družinskega člana, a je lahko svetel vzor v vseh podobnih primerih v okolici.

Prostovoljno gasilsko društvo Lokovica iz Lokovice, je društvo katerega korenine segajo v leto 1908 v vas Družmirje, na kar se je oprema in društvo, zaradi pogreznosti vasi selila v Lokovico. Društvo je za kraj in širše, izrednega

pomena, saj posreduje ob naravnih nesrečah, požarih, vozi pitno vodo, sodeluje pri reševanju in je zelo dobro usposobljeno. Društvo je duša kraja, v zadnjem času jim je uspelo veliko postoriti pri obnovi doma krajanov.

Ravno tako je plaketo občine Šoštanj dobilo **Turistično društvo Pristava iz Raven**, ki že dalj časa skrbi za turistično poživitev dogajanja v Ravnah. Nepogrešljivo je pri urejanju ostankov gradu Forhteneg in organizaciji prvomajskega srečanja. Znani so tudi po kuhanju oglja in prikazu vaških običajev ter lepih označbah kraja.

Plakete se je zelo razveselil tudi **Anton Rehar iz Šoštanja**, ki je dolgoletni športni delavec, trener, učitelj, mentor mnogim znanim športnikom. Hkrati pa nepogrešljiv reporter, komentator številnih športnih in drugih prireditev.

Evgen Drvarič iz Šoštanja je zaprisežen planinec, ki je v bogati tradiciji planinskega društva Šoštanj je prevzemal in še prevzema najodgovornejše naloge, tudi kot planinski vodnik. Hkrati pa je mentor in vzor mnogim mladim, ki jim je blizu narava.

Kot zadnji se je na oder po plaketo povzpел **Franc Krevzel** podjetnik iz Šoštanja.

Franc Krevzel je direktor podjetja Instalacije in storitve s sedežem v Metlečah. V letu 1990 se je odločil za samostojno pot ter v začetku zaposloval šest delavcev. Z rastjo podjetja je zaposloval vse več ljudi in razširjalo program tako da je v podjetju koncem leta 2006, 32 zaposlenih. Ime podjetja Krevzel Instalacije je znano po kvaliteti in poštenosti ter vzornemu delu. Hkrati nudi podjetje izobraževanje in vse večje zaposlovanje, z vizijo direktorja, »črpanja delavcev iz lastnega okolja«. Letos je Franc Krevzel prejel tudi najvišje priznanje Obrtne zbornice Slovenije, Obrtnik leta.

Komisija se je odločila za dva občinska priznanja, katerih prejemnika sta bila **Janez Šuligoj iz Ljubije pri Mozirju** in **Športno društvo Zavodnje**.

Janez Šuligoj je široko glasbeno izobražen kulturni delavec, pozavnist, večkratni nagrajenec različnih tekmovanj, umetniški vodja Pihalnega orkestra Zarja s katerim je posegal v sam vrh slovenske pihalne godbe. Organizator in mentor, ter učitelj in vzor mnogim mladim.

Športno društvo Zavodnje je aktivno in prizadevno na področju športa in družabnosti, saj pripravlja za krajane raznolik in pester program. Hkrati urejuje tudi edino smučišče v občini Šoštanj, ter je aktivno pri delovnih akcijah in organizaciji turnirjev. ■

Milojka Komprej

Foto: Dejan Tonkili

Foto: Dejan Tonkili

Foto: Dejan Tonkili

Slavnostni govor župana občine Šoštanj g. Darka Meniha

Mineva 571 let od prve znane ohranjene listine Friderika Celjskega, ki je Šoštanju 30. septembra 1436 leta podelil trške pravice. Po podeljenih pravicah se je takratni naselbini dvignila gospodarska moč, ki je pomembno zaznamovala razvoj in prihodnost kraja ob reki Paki. V spomin na ta dogodek Občina Šoštanj praznuje svoj občinski praznik.

27. novembra 2006 sem na seji Sveta občine Šoštanj zaprisegel kot novoizvoljeni župan. Danes mineva že deseti mesec mojega mandata, torej se počasi izteka prvo leto. Dediščina, ki sem jo dobil, ni bila rožnata, saj je občina uvrščena med deset najbolj zadolženih v državi. To nas omejuje, da ne moremo najeti kredita, niti ne moremo dajati poroštva kakšnemu izvajalcu večjih del. Posamezniki v občinskem svetu in tudi drugod se nikakor ne morejo sprijazniti s spremembami, za katere so se odločili volivci. S svojim nestrpnim obnašanjem me velikokrat poskušajo kompromitirati in onemogočiti. Vztrajno se bom trudil, da bom občino vodil v smeri razvoja in napredka, kajti le-ta sta nemogoča, če vsakič ravnamo tako, kot smo ravnali od nekdaj.

Ta mesec smo obeležili občinski praznik z različnimi prireditvami in vsako gospodinjstvo je dobilo na dom zgibanko o dogajanjih v tem času. To je čas, ko župan in svetniki naredimo neke vrste inventuro, kaj se je v preteklem letu dogajalo v naši občini, kjer delamo, ustvarjamo, ali pa samo živimo. Na občini se vsi zaposleni prizadevamo, da bi bila uprava prijazna za vse, da bi ustregli večini želja občanov. Kako pa nam to uspeva in kako so občani zadovoljni, pa bomo videli v naslednjih letih. Že zadnja dogodka: vračanje vloženih sredstev v telefonsko omrežje (kar 800.000 evrov in 1700 upravičencev) in nedavna naravna nesreča – poplava, dokazujeta, da smo na občini dobro organizirani in pripravljeni pomagati v najkrajšem času.

Naša občina je površinsko velika in zato ima kar nekaj različno kategoriziranih cest v zelo slabem stanju. Z rednim vzdrževanjem skušamo ohraniti varen promet. Kljub mili zimi so stroški vzdrževanja zaradi neurij, hudournikov in plazov zelo veliki. Za saniranje plazov so potrebne geološke raziskave in projekti sanacij, kar pa zahteva čas in denar. Župan je navedel kaj se je do sedaj uredilo in kaj se še ureja:

Del ceste v Penku, ovinek v Florjanu pod Mežnarjem, ograja v Gaberkah, podporni zdi pod graščino, prenova Levstikove ceste, prva faza obnove Primorske ceste, rekonstrukcija ceste v Skorno še poteka, asfaltiranje ceste proti Gorici, vzdrževanja na cesti H. Gašperja, asfalt v Velunji in delno v Gaberkah, vzdrževanje ceste v Topolšici pri šoli, teren za asfalt v Belih Vodah ter pri domačiji Žlebnik, parkirni

prostor pri kapeli v Belih Vodah ter parkirišče pri vrtcu Brina, v izdelavi je projekt za cesto s pločnikom v Metlečah, polekajo pa dogovori o izdelavi PD za obnove več cest, poleg tistih, ki se obnavljajo po planih.

V nadaljevanju je župan povedal še:

Ker radi živimo v urejenem in čistem okolju, smo prebarvali ograjo na stadionu, na mostovih in pobelili avtobusno postajo. Obnovili smo dotrajane lesene klopi pred staro športno dvorano, v Kajuhovem parku in na avtobusni postaji. Da pa bi imeli še več dela in stroškov nam prav gotovo pomagajo neznani vandali, ki pišejo grafite po fasadah, razbijajo stekla, uničujejo koše za smeti, si prilaščajo razobešene zastave, nadstrešnike, žlebove, luči na mostu in rože.

Velik projekt na področju ohranjanja kulturne dediščine je prav gotovo obnova VILE MAYER. V prenovljeni vili bodo razstavljena dela Ivana Napotnika. Prav tako bodo razstavljeni predmeti iz zbirke Zvoneta Čebula in dokumenti vrtnarja Kojca. Poseben prostor bo namenjen ohranjeni dokumentaciji samega lastnika Mayerja. Uredili bomo protokolarni prostor – poročno dvorano. Uredili bomo park, kakor je obstajal nekoč. Predstavljen projekt je že narejen in smo v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja. V pripravi sodeluje posebna projektna skupina.

Vosemnajstem stoletju so Vošnjaki v Šoštanju ustanovili prvo usnjarsko delavnico. V začetku dvajsetega stoletja je le-ta prerasla v enega največjih obratov v Evropi. Danes tovarne usnja ni več. Zato si prizadevamo za postavitev MUZEJA USNJARSTVA. Končan je idejni projekt in razpis za izdelavo projektne dokumentacije, pridobivamo pogoje za gradbeno dovoljenje. V posebnem paviljonu bodo razstavljeni nekdanji stroji in oprema v TUŠ-u. Uspešni smo bili na razpisu za evropska sredstva, kjer smo pridobili 513.000 evrov.

Jutri bo ob 17.00 v Belih Vodah (svečana seja 27. 9. op.) otvoritev arheološkega bisera Šaleške doline iz starejše kamene dobe – Mornove zijalke. K pobudi za ureditev so pristopila številna

društva in posamezniki naše občine, zato se jim iskreno zahvaljujem.

V Šoštanju imamo VRTCE na treh lokacijah, ki so zelo neprimerne za prosto gibanje malčkov. Želimo zgraditi nov vrtec za vse, in sicer na področju stare OŠ Bibe Rocka. Projektanti so si že ogledali prostor, v izdelavi je idejna rešitev. Z izgradnjo enotne zgradbe za vrtce, bomo izpraznjene prostore uporabili za mladinski center.

Smo pri končnem dogovarjanju glede lokacije, nakupa zemljišča in pridobivanja koncesionarja za DOM ZA STAREJŠE OBCANE. Vse naštetje je potrebno za prijavo na razpis Ministrstva za socialo in delo do 5. novembra

V letošnjem letu smo se na občinskem svetu soglasno odločili o zaprtju BAZENA, ki je z leti postajal nerentabilen in nevaren. Našo odločitev so podkrepile tudi inšpekcijske službe s strokovnimi argumenti. Na tem prostoru predvidevamo garažno hišo in trgovski center. Idejni projekti so že v izdelavi, prav tako pa tudi dokumentacija o spremembi namembnosti. Prizadevali si bomo poiskati nadomestni prostor za izgradnjo novega bazena v Šoštanju.

Idejni projekt za TRŽNICO je že izdelan. Na planiranem zemljišču smo odkupili in porušili dve dotrajani hiši. Spremeniti pa moramo še ureditveni načrt.

Z otvoritvijo ureditve treh splošnih ambulant, hodnikov in elektro instalacij v lekarni je bila dokončana II. faza obnove ZDRAVSTVENEGA DOMA. Pretekli teden se je začela III. faza - obnove laboratorija, otroškega dispanzerja in hodnika. Dela naj bi bila končana v 50 dneh. V tem času prosim za strpnost osebja, pacientov in bližnjih sosedov.

Po nekaj letih čakanja je prišla na vrsto obnova PODRUŽNIČNE ŠOLE v TOPOLŠICI. Zamenjali smo streho in stavbno pohištvo, obnovili balkone. Za naslednje leto ostane še fasada.

V bivši PODRUŽNIČNI ŠOLI BELE VODE predvidevamo ČŠOD s specifično vsebino - ekologija. Mladim želimo pokazati spreminjanje narave na našem področju: vulkan, premog, elektrika, sanacija ugreznin, naravno in kulturno dediščino v našem kraju.

Imamo devet krajevnih skupnosti. Predsedniki in člani svetov krajevnih skupnosti opravijo veliko dela, ki pripomore boljšemu življenju občanov. Urejanje športnih igrišč in krajevnih domov daje možnosti za raznovrstne aktivnosti, ki bogatijo vsakdanjik krajanov.

V FLORJANU je dokončan dom z urejeno okolico.

V Topolšici smo pred nakupom zemljišča in imamo že idejni projekt.

V Ravnah je v izdelavi projektna dokumentacija, prav tako v ZAVODNJAH.

V SKORNEM je za igrišče urejena projektna dokumentacija in gradbeno dovoljenje, od šolskega ministrstva pa smo pridobili 30.000 eurov.

Za BELE VODE smo dobili projektno dokumentacijo, pridobivamo pa še gradbeno dovoljenje za mrliško vežico.

V izdelavi je projektna dokumentacija in pridobivanje gradbenega dovoljenja za I. fazo izgradnje vodovoda v Ravnah in izdelane so tehnične rešitve za vodovod za posamezne kmetije v Šentvidu.

Nadaljevali bomo z izgradnjo 4. a in b faze kanalizacije in plinifikacije v Gaberkah. V tem tednu je bil že izbran izvajalec del, ki bo v kratkem začel z delom.

V projektiranju je kanalizacija za Lajše, Lokovico, Metleče, Šoštanj, ob Bečovnici, pri Matkolu.

Občinska uprava je v veliko pomoč TEŠ-u pri pridobivanju zahtevnih prostorskih aktih. Z odvetniki, upravo enoto in lastniki se dogovarjamo o denacionalizaciji imetij. Dogovarjamo se o celotnem lastništvu občine za TVD Partizan. Tu so številni sestanki in dogovarjanja o avtocesti, pokrajinah, regiji SASA, sporazumu oškodnине (TEŠ, PREMOGOVNIK, HSE), CERO (odlagališče) in drugo.

Zahvaliti se moram vsem kulturnim, turističnim in športnim društvom, ki uspešno delujejo po zastavljenih programih in promovirajo našo občino. Prav tako se moram zahvaliti Zavodu za kulturo, ki s svojo raznovrstno kulturno dejavnostjo bogati kulturni utrip občine Šoštanj. Hvala vsem nastopajočim. Hvala občinski upravi in vsem, ki ste kakorkoli prispevali pri organizaciji prireditev ob našem prazniku. Hvala učencem in učiteljem 2. in 3. razreda OŠ Šoštanj in podružnice Topolšica za lepo odersko sceno.

Na današnji seji ste z nami tudi vsi, ki boste dobili priznanja. Dovolite mi, da vam iskreno čestitam za priznanje, vsem skupaj pa še enkrat čestitam ob prazniku občine Šoštanj.

Moje čestitke končujem z mislimi:

Nobena težava ni taka, da je ne bi mogli rešiti skupaj, le malo pa je takih, ki jih lahko rešimo sami.

Marsikaj presenetljivega bomo dosegli, če močno verjamemo, si globoko želimo in vztrajamo. ■

Mesto Šoštanj praznuje

Šoštanj je v preteklosti zaznamovalo že veliko pomembnih dogodkov. Vsako leto pa se prav gotovo Šoštanjčani spomnijo na tistega, ki ga obeležuje tudi krajevni praznik 8. oktober – to je pomemben dogodek med 2. svetovno vojno, ko so partizani za nekaj časa osvobodili mesto Šoštanj.

Krajevna skupnost Šoštanj se je letos širokopotezno lotila priprav na praznovanje. ŠOŠTANJ PRAZNUJE je bil slogan, ki je s plakatov vabil vse občane in še posebej Šoštanjčane, da se udeležijo aktivnosti ob prazniku.

V soboto, 6. oktobra, smo se ob 14. uri v Kajuhovem parku zbrali pohodniki in se kljub mračnemu in mokremu vremenu ter predhodni odpovedi podali na krajši pohod po Trški poti. Planincev pač ne more ustaviti takšno vreme, spodbuda pa je bila tudi obljubljena topla malica na cilju. Pohoda so se udeležili predvsem planinci OŠ Šoštanj in njihove mentorice Danica Švarc, Vida Rehar in Jožica Andrejč. Medtem ko smo se prebijali proti Pustemu gradu skozi mokro vejevje in hudournik, ki je drl kar po stezi, je Šoštanjčane in druge obiskovalce pozdravil Pihalni orkester Zarja pod taktirko Mirana Šumečnika in jih popeljal na rokometno igrišče, kamor se je zaradi neugodnega vremena vse dogajanje preselilo pod šotor.

Kmalu so pozornost gledalcev zbudili še motoristi Moto kluba Veterani z Vilijem, ki so na bleščečih jeklenih konjičkih in v usnjenih oblačilih prihrumeli na prireditveni prostor. Kasneje so še nekajkrat opozorili nase s paradno vožnjo, ki se je udeležila tudi tajnica KS Šoštanj Helena Tajnik. Pred šotorom so imeli svoj kotiček tudi taborniki Rodu Pusti grad, ki so številne otroke privabili k svojim igram.

Medtem ko se je šotor počasi polnil, so nas z bogatim programom presenetili pevci in pevke pevskega zbora Društva upokojencev Šoštanj pod vodstvom Alenke Mlinšek. Ti so v nadaljevanju še večkrat ogreli ozračje s pesmijo kar za mizami.

Mokoli 17. ure so ravnateljica Milena Brusnjak in vzgojiteljice Vrtca Šoštanj slovesno prinesle makete šoštanjskih hišk, ki so jih skupaj z otroki izdelale v vrtcu. Kmalu zatem so se predstavili najmlajši z Osnovne šole Šoštanj, ki so pod budnim očesom mentoric Mihaele Ovčjak in Martine Žohar odplesali pritrčen folklorni ples. Spremljala jih je harmonika Vojka Ovčjaka, ki je zaigral tudi otrokom iz vrtca. Ti so zaplesali skupaj z vzgojiteljicami Zorano Globačnik, Jožico Malus, Ireno Žibert, Andrejo Komar in Sonjo Nežmah ... Otroci vedno poskrbijo za pritrčen program in veliko število gledalcev. Tako je bilo tudi tokrat. Vsi nastopajoči so se nato še posladkali.

Predsednica KS Šoštanj Vilma Fece, ki je bila tudi »glavni krivec« (beri: organizator) tega praznovanja, je nato nagovorila vse prisotne. Poudarila je, da bo 8. oktober tudi v bodoče ostal praznik Krajevne skupnosti Šoštanj in bo na-

Foto: Jožica Andrejč

Foto: Jožica Andrejč

Foto: Jožica Andrejč

menjen športnemu, kulturnemu in zabavnemu srečanju Šoštanjčanov.

Ob 18. uri je vzdušje razvnela Irena Vrčkovnik, ki je na oder povabila MLADE UPE – otroke, ki so lahko skupaj z njo zapeli nekaj otroških pesmi. Prav tako kot na odru pa je bilo živahno tudi pod njim: princeske so neutrudno plesale in se zabavale.

Po 20. uri so ob dobri glasbi Ansambla Zupan mnoge zasrbele pete. Pod odrom so se zavrteli tudi ob pesmih glasbenega gosta Danija Gregorčiča, ki je obiskovalce presenetil v vlogi legendarnega Elvisa Presleya.

Višek praznovanja je bil prihod kneza Tresimirja in njegovih podanikov. Ta je sporočil Šoštanjčanom, da je zadovoljen z napredkom mesta, in spodbudil vse odgovorne, naj se še naprej trudijo za razvoj in sožitje. To sta mu obljubila tudi predsednica KS Šoštanj Vilma Fece in župan Občine Šoštanj Darko Menih.

Ker je Vilma Fece obljubila motoristom, da se bo po polnoči oblekla v njihovo majico, ki jo je dobila v dar, je morala to obljubo tudi izpolniti. Tako se je dobro vzdušje ob dobri postrežbi Gošišču Kajuh prevesilo tja v zgodnje nedeljsko jutro. ■

Jožica Andrejč

Otvoritvi Mornove zijalke ob rob

V petek, 28. 9. 2007, je Mornova zijalka z novim dostopom in informacijskimi tablamami po dolgih letih spet dobila obeležje, kot si ga zasluži. Poleg Potočke zijalke, Špehovke, Divjih Bab in še nekaterih drugih jam je s kontinuiteto poselitve vse od mlajše kamene dobe do antike sooblikovala vedenje o poselitvi ledenodobnega človeka na območju Slovenije. V strokovni literaturi dobro predstavljeno in znano arheološko najdišče bo tako postalo dostopno tudi vsem tistim, ki se želijo dotakniti drobca davne preteklosti, ali pa vsem tistim, ki želijo v idiličnem naravnem ambientu napolniti dušo z žuborenjem Hudega potoka.

O odkritju Mornove zijalke skoraj že davnega leta 1935, ko je prof. dr. Srečko Brodar v mesecu septembru odkril tako jamo Špehovko kot Mornovo zijalko, je bilo povedano že pravzaprav vse. Prav tako znamo arheologi veliko povedati o materialu (tuf, roženec, peščenjak, porfir), iz katerega je izdelanih 24 orodij (retuširani od-bitki, strgalo, klinice, kombinirana orodja ...), o tehničnih lastnostih, ki so potrebne, da se surovina prav lomi, o značilnih retušah in oblikah orodja, na osnovi česar opredeljujemo namembnost orodij ter čas in kulturo, ki jim obravnavano orodje pripada. Dobro razumemo stratigrafijo nalaganja plasti v jami, katere so starejše in katere mlajše plasti, kaj je v jamo prinesla voda in kaj je delo človeških rok ...

Vse naštetu razumemo in znamo razložiti. Ko pa se lotimo orisa vsakdanjega življenja prazgodovinskega človeka, smo bistveno manj gostobesedni. In zato imamo kar nekaj razlogov. Čim večja je časovna oddaljenost med danes in časom, ki ga raziskujemo, tem težje je z današnjim znanjem in dojemanjem sklepati, kaj in kako se je dogajalo včeraj. Na primer: lonec, v kakršni koli obliki že, prepoznamo, mu znamo določiti namen: kuhanje, serviranje hrane, pogrevanje ipd. Predmeta, ki ga danes v nobeni pojavi obliki ne uporabljamo več, skorajda ne znamo prepoznati in mu pripisati funkcije. Drugi razlog je ta, da poskušamo iz samo nekaj drobcev sestaviti celotno zgodbo. Delež odkritij - bivališč, orodja itd. je tako majhen v primerjavi z realno obstoječimi v času življenja prazgodovinskih ljudi, da nam manjka dovršen del mozaika. Toda vsemu navkljub so strokovnjaki tudi s pomočjo analiz okostij, kontekstov, v katerih so bila odkrita orodja, ognjišča in odpadki, ter analogij z nekaterimi ljudstvi, ki so do nedavnega ohranila nespremenjen način življenja, obredov in verovanja (npr. aborigini), uspeli vsaj deloma rekonstruirati bivalno okolje in način življenja prazgodovinskega človeka.

Poglejmo torej Mornovo zijalko, kakršna je bila v očeh ledenodobnega človeka. Najprej gre seveda o opozoriti na to, da so bile leta dolgo najdbe iz Mornove zijalke pripisane srednjepaleolitnemu obdobju, t. j. kulturi mousterien. Šele ponovna analiza orodja je pokazala, da dejansko sodijo v mlajšepaleolitno obdobje. Zaradi neizrazitih

značilnosti posameznih orodij, je kulturna pripadnost najdb težko določljiva, posledično pa je težko reči, ali je jamo naseljeval Homo sapiens neanderthalensis (neandertalec) ali Homo sapiens sapiens (kromanjonec).

Kakor koli že, Šaleška dolina je bila v času ledenodobnega človeka skoraj takšna kot danes. Mitja Brodar je v svojem članku o ledenodobnih ljudeh v Šaleški dolini zapisal, da dolina pod ledom ni bila nikoli, prav daleč od njega pa tudi ne. Ledenodobni človek je sicer v ugodnih vremenskih razmerah bival na prostem, vendar je bila Mornova zijalka z okoli 400 m² bivalne površine, z dokaj dobro zavarovanim vhodom - če jo označimo z današnjim besednjakom - nadstandardna bivalna enota. Konstantna temperatura poleti in pozimi, visoko nad lediščem, zadostna količina lesa za kurivo v neposredni okolici, pitna voda, gozdovi z obilico divjadi. In dovolj oddaljena od lovskega teritorija sosednje jame Špehovke.

Neandertalci, ki so se razvili v Evropi in se od tod razširili na Bližnji vzhod in morda v severno Afriko, so že znali uporabljati ogenj. Loviti veliko divjad. Pripravljati hrano. Nabirati gozdne sadeže, zelišča. Žal, ognjišča v Mornovi zijalki Srečko Brodar ni odkril, čeprav je bil del jame gotovo namenjen pripravi hrane (strokovnjaki domnevajo, da je ogenj prižigal ali z drgnjenjem trše lesene palčke ob mehkejšo lesno osnovo ali s kresanjem dveh kremenovih kamnov in posušene trave), drugi spanju, shrambi ipd. Odgovora na vprašanje, ali pomeni odsotnost ognjišča v jami, da je človek jamo uporabljal le občasno, ali pa pomeni, da ognjišča Srečko Brodar v neugodnih razmerah za izkopavanje - ko je jamo osvetljevala le medla svetloba karbidovk in plamenic in so bile tehnične možnosti zajema podatkov sila skromne - ni odkril, ne poznamo.

In kakšni so bili po današnjem vedenju neandertalci? Nizke, močne postave. S kar okoli 400 cm³ večjimi možgani, kot jih ima današnji sodobni človek, le da so bili drugače oblikovani in manj sposobni abstraktnega mišljenja. Neandertalci so rasli bistveno hitreje od sodobnih ljudi, saj so dozoreli že pri 11 letih in umirali pri 30. Po mnenju nekaterih paleoantropologov so potrebovali vsaj 6000 kalorij na dan. Znanstveniki še vedno niso enotni, ali so znali govoriti ali ne, se pravi ali so imeli dovolj razvit govorni aparat ali ne. Določen način sporazumevanja so brez dvoma razvili.

Eno izmed orodij v Mornovi zijalki je nekoliko mlajše od ostalih, odkrito v stranskem rovu in možno je, da pripada kromanjoncu, t. j. vrsti, ki se je vzporedno z neandertalci razvijala izven Evrope in kasneje prevladala nad neandertalci. Ali sta se pripadnika obeh ras na ozemlju Šaleške doline pred okoli 35.000 do 30.000 leti srečevala ali celo bivala skupaj, ostaja skrivnost. Na ozemlju Slovenije namreč kostnih ostankov ledenodobnega človeka žal še vedno nismo odkrili.

Da je bila Mornova zijalka tudi v kasnejših zgodovinskih obdobjih ugodna za bivanje, kažejo podatki o bronastodobnih, halštatskih in antičnih najdbah, ki pa so danes, žal, založeni neke

Foto: A. M.

Foto: A. M.

Foto: A. M.

v muzeju v Gazu. Iz rimskega časa je Srečko Brodar zabeležil podatke o nekakšnem lesenem podiju na koleh, ki je pokrival večji del površine v jami in prebivalce ščitil pred mrazom in vlago. Leseni podij je bil najbrž uničen v požaru, saj je od njega ostalo le 383 kolov, zabitih v pleistocensko plast. Zelo verjetno je, da so se v jamo zatekli staroselci v nemirnem času 3. stoletja, ko so na področje cesarstva vpadala različna barbarska ljudstva, predvsem Kvadi in Markomani.

Kakor koli že, sprehod od gostišča Grebenšek (kjer ob dobri domači hrani toplo priporočam še njihove »štrudle« in gibanico) do Mornove zijalke ob strugi Hudega potoka, ki po nedavnem deževju z mogočnim šumenjem poustvarja ambient iz časa ledenodobnih lovcev, je prijeten jesenski izlet za posameznika, v dvojce ali družino ...

Danijela Brišnik

Katarina Kresal v Šoštanj

V Langusovi hiši v Šoštanju so v začetku oktobra člani Liberalne demokracije Slovenije (LDS) pripravili koordinacijo lokalnih odborov Zgornjesavinjsko šaleškega območja svoje stranke. Ob tej priložnosti se je v Šoštanju mudila tudi Katarina Kresal, predsednica stranke.

Na koordinaciji so obravnavali trenutno aktualno politično dogajanje. Tako so se dotaknili problematike oblikovanja bodočih pokrajin, problemom v energetiki ter svoje podpore kandidatu za predsednika države. Posvetili so se tudi vprašanju članstva. Ugotovili so, da je tej temi potrebno nameniti nekaj pozornosti, čeprav upada članstva na lokalni ravni ni zaznati. Bolj odmevni so bili prestopi nekaterih poslancev in članov v sami Ljubljani, ki so se združili v Zares. Vendar pa so v LDS v tem času pridobili na terenu kar nekaj novih članov, »tako, da je saldo članstva pozitiven«, kot so ugotovili.

»Preden sem prevzela vodenje stranke, sem obiskala odbore na terenu in se prepričala, kakšen je njihov utrip. 8. oktobra mineva sto dni od moje izvolitve za predsednico in ko sedaj zopet hodim po Sloveniji, vidim, da je klima v odborih povsem drugačna. Je veliko bolj optimistična in vsi so pripravljeni na akcijo in delovanje.

Foto: Marija Lebar

Sama sem pozitivno naravnana oseba in verjamem v to, kar delam. Verjamem v program svoje stranke in njeno usmerjenost. V politiko se nisem spustila kar na slepo. Politično dogajanje me je vedno zanimalo in sem ga ves čas pozorno spremljala,« je za LIST povedala nasmejana Kresalova. Dodajmo še, da so njene korenine tudi iz naših krajev, saj je njena mati doma z Rečice ob Savinji.

Katarina Kresal in Dorijan Marušič, generalni sekretar stranke, sta v začetku oktobra obiskala Zgornjo Savinjsko dolino in se pri županih seznanila s konkretnimi problemi po septembrskih poplavih. V stranki so se namreč odločili, da bodo s svojimi močmi prispevali k odpravi posledic, tudi z zbiranjem sredstev. ■

Marija Lebar

Urejanje ceste na Pristavo

TD Pristava je eno izmed redkih društev, ki se loti tudi urejanja ceste. Navadno je to prepuščeno cestarjem oz. skrbniku cest, ki ga izbere občina.

Foto: A. Grudnik

Ker pa je to potrebno plačati, so se Pristavčani odločili, da lahko enkrat do dvakrat na leto bankine skozi svoj zaselek sami uredijo, saj to delo tehnično ni zahtevno. Denar, ki ga s tem privarčujejo, pa raje porabijo za kakšen meter novega asfalta, ki ga je zadnja leta vedno več tudi na Pristavi. Pod vodstvom Draga Kotnika se vsakokrat zbere kar nekaj krajanov, ki jim za svoj zaselek ni težko prostovoljno nekaj narediti, saj vedo, da bodo od tega tudi sami imeli nekaj koristi. Varneje se bodo dnevno vozili in hodili po cesti, poleg tega pa bodo na ta način zaradi privarčevanih sredstev lažje prišli do novega asfalta. Tako so tudi pred letošnjo zimo uredili bankine po celotni trasi ceste skozi Pristavo. Na pomoč jim vsako leto priskočijo tudi sponzorji, tako da so stroški nasipa bankin res minimalni. ■

A. Grudnik

Je lepo urejeno okolje greh?

V moji domovini je veliko lepih mest, prečudovitih znamenitosti in urejenih krajev.

Vendar se vedno rada vračam v majhen zaselek »Lajše«, ki leži par minut vožnje iz občine Šoštanj. Prirasel mi je k srcu zaradi lepote in urejenosti, dobrih in pristrskih vaščanov. V Lajšah se nahajajo lepe kmetijske površine, gozdovi in urejene stanovanjske hiše.

Na ravnem polju je znano, lepo urejeno letališče, h kateremu se pristrsko stiska majhen gostinski lokal, kjer te vedno pričakajo z velikim nasmehom in dobro postrežbo.

Slučajnega popotnika ali rednega obiskovalca vedno znova preseneti lepo urejena okolica. Lepi cvetlični lončki postavljeni na vseh mostu preko vaškega potočka, urejene cvetlične gredice, ki so ponazorjeni letni časi, urejena kmetijska okolica, urejena okolica cvetja okoli stanovanjskih hiš.

Vsa ta lepota in urejenost družstvo Lajše vendar in

Članica turističnega društva Lajše

Prejeli smo tudi pismo anonimne bralke, ki ga bomo objavili, ko bo le-to podpisano. /urednik/

Pisma bralcev

Šoštanj – mesto svetlobe!

Najprej bi čestital izumitelju te parole. Napisana je na zaplenjeni stavbi, dograjeni balkoni pa ovirajo promet na glavni cesti proti Topolšici, Zavodnjam in Ravnam.

Šoštanj so začeli osvoboditelji čistiti že med okupacijo. Po vojni so ga kar 70-odstotno očistili. Nekaj se jih je pravočasno umaknilo, precej jih leži pobitih na Goricah, z drugimi vred, ki jih je okoli štiri tisoč. Tudi matere z dojenčki so zraven. Pobitim, pobeglim in pregnanim so pa osvoboditelji zaplenili vse premoženje. »Lušno« je upravljati z mestom, ki so ga ustvarili navedeni ljudje, in to tudi 3 stoletja stare šoštanske družine. Niti ena nova stavba v Šoštanju ni zgrajena na zemljišču, kjer bi bila zemlja kupljena od nekdanjega lastnika. Najbolj žalostno je pa to, da se razne proslave vršijo na Goricah, na kosteh pobitih nedolžnih Šoštanjčanov. Organizatorji teh proslav niso nič boljši, kot so bili likvidatorji.

Ja, v Šoštanju se je naredilo veliko svetlobe »za druge«. Gorenje gradi na zaplenjeni zemlji tovarno orožja. Na tem prostoru bi lahko zgradili komunalo, ki smo jo pred velenjsko »okupacijo« že imeli. S tem bi pridobili ogromno denarja, ki ga sedaj kasira velenjska komunala. Njihov direktor, kot je bilo v Listu prikazano, je dobil mesečno plačo 67.000 EUR. To je desetletna plača delavk v Gorenju. Si jih je zaslužil? Po tej objavi je vse tiho. Tudi velenjska nesnaga se čisti v Šoštanju.

Rudnik pa ruši zaplenjene hiše, plačuje jih pa »divjim« lastnikom v Cankarjevi.

Kdaj bo tega konec? Občinski možje, prebudite se! Naj živi Šoštanj, mesto svetlobe!

Anton Klanšek
Metelce 47
Šoštanj

Informacije v prostoru

Edi Vučina

»Lokalne skupnosti imajo štirinajst dni časa za pripombe k predlogu rešitve za traso hitre ceste od mejnega prehoda Holmec do priključka na avtocesto v Šentruptu.«

Če je sklepati po citirani vesti, ki jo je objavil eden od nacionalnih časopisov, so se načrtovalci nove cestne povezave – »tretje razvojne osi« – odločili. Predstavniki podjetja URBIS, ki je predlog trase bodoče ceste pripravilo, je še pojasnil, da gre za štiripasovno 20 metrov široko cesto, ki je prvenstveno namenjena razvoju regije in ne najhitrejši povezavi z Ljubljano. Pravzaprav gre namero s strani predstavnikov države, da presekajo debato o variantnih rešitvah ceste, ki je potekala med župani občin, in v razpravo ponudijo zgolj eno, po njihovem mnenju najustreznejšo varianto trase hitre ceste.

Pogled na grafične prikaze predlagane tako imenovane sredinske variante pa nam pove, da bo bodoča »razvojna os« zgolj oplazila našo, razvoja zelo potrebno občino. Dolgo je bila v igri tudi tako imenovana zahodna varianta (z oznako E1), za katero so »navijali« tudi župani zgornjesavinjskih občin. Ta bi dejansko potekala skozi osrčje naše občine. Tudi meni osebno se zdi (je zdela) zahodna varianta iz potencialnega vidika za razvoj občine Šoštanj najprimernejša. Dejansko bi »razvojna os« z bistveno povečano atraktivnostjo zemljišč ob predvideni cesti lahko postala tudi os razvoja celotne občine.

Znano je, da cene zazidljivih zemljišč ob avtocestah hitro poskočijo in da kmalu pridejo nepremičninska podjetja, ki so pripravljena svoj denar vložiti v pripravo zemljišč (komunalno urejanje) in nato še v gradnjo novih objektov, bodisi stanovanjskih kot tudi tistih za namene razvoja gospodarstva. To se dogaja vsem občinam, ki jih prečka kakšna podobna cestna povezava, še posebej v bližini samih priključkov na cesto. Tudi z zemljišči v Metlečah in še naprej v Ravnah bi se tako zgodilo. Sprva predlagana zahodna varianta je namreč predvidevala izgradnjo priključka prav v Metlečah oz. na vhodu v Šaleško dolino ter v Ravnah (izvoz Šoštanj sever), kar bi lahko imelo več pozitivnih učinkov. Končno bi Šoštanj dobil tako zeleno nivojsko križanje z železnico, da občanom, ki ne živijo v Šoštanju, ne bi bilo več treba čakati pred zaprtimi zapornicami in z avtomobili zamašiti celo mesto. Nadaljevanje ceste v Ravne bi dejansko lahko služilo kot zaključek nedokončane severne obvoznice, ki se danes konča v Topolšici (po zasnovi bi se morala v Florjanu), s tem pa bi dobili interno povezavo med obrobniimi naselji ob severni obvoznici (Gaberke, Ravne, Lajše) in samim mestom, ki pa bi jo dobili tako rekoč zastoj (ne iz občinskega proračuna). Tudi za novo industrijsko cono, ki nastaja na območju bivše tovarne usnja, bi bila zahodna varianta primernejša. Ogromni tovornjaki se tako ne bi več prebijali skozi ozke ulice starega mestnega jedra in nam stresali hiš. Je pa res, da bi po zahodni varianti bilo potrebno še dodatno urediti dovoz do glavne industrijske cone Gorenja v Velenju, ki bi potekal po obstoječi, a temeljito rekonstruirani cesti skozi Lokovico. A tudi slednje ni tako slabo, saj bi še en del naše občine »zastoj« prišel do sanacije danes že zelo slabe in nevarne ceste, ki so jo pred leti gradili še ne roke (z mladinsko udarniško akcijo).

Kakor koli že, vse kaže, da ne bo izbrana zahodna varianta, od katere bi po moje Šoštanj največ pridobil. Novo cesto bo najverjetneje spet dobilo sosednje Velenje, česar se na moje presenečenje »veseli« tudi naše občinsko vodstvo z županom na čelu. Iz začetne želje, da tretja razvojna os ne bi zaobšla naše občine, se je stališče občine iz meni nerazumljivih razlogov obrnilo proti novi cesti. Nekateri namreč v novi cesti vidijo celo oviro za razvoj Metleč in zmanjšanje števila zazidljivih zemljišč, čeprav je res prav nasprotno.

Ne gre zanikati, da cesta sama po sebi prinese tudi nekaj negativnih

Razvojna os - hitra cesta - zahodna varianta - z oznako E1

vplivov (hrup, onesnaženje zraka, ovirana kmetijska raba), kljub vsemu pa prednosti take ceste zlahka premagajo slabosti. Če si res želimo razvoja, seveda. Cestni sistem v urbanističnem smislu še vedno predstavlja žile organizma, brez katerih slednji preprosto umre. Vitalnost posamezne celice (mesta) je odvisna prav od prekrvitve (prometne dostopnosti). Če želimo v tej dolini živeti še od česa drugega, ne zgolj od kurjenja lignita, se bomo morali bolj zavedati pomena prometne povezanosti s širšo okolico.

V urbanizmu velemest velja pravilo, da velikost mesta določa čas, ki je potreben, da pridemo na svoje delovno mesto. Če torej prometni sistem, v katerega je vključen tudi javni promet, dopušča, da v službo v središču mesta pridemo v eni uri (s hitrostjo 50 km/h) se mesto razširi do premera 100 km. Slovenija seveda ne premore velemesta, a princip deluje tudi v pogojih »razpršene gradnje«, ki je značilna za naša naselja. Z novo hitro cesto, ki se nahaja v bližini našega bivališča, se nam analogno z velemestom odprejo vsa delovna mesta, ki so dostopna v času ene ure. V mislih pa nimam samo Ljubljane, ampak Celovec z okolico. Saj veste, severni sosedi so bolj produktivni (beri organizirani) in zato tudi bolje plačani. Če želimo dobro svojim otrokom, jim to možnost moramo ponuditi. Brez strahu pred tretjo razvojno osjo, seveda.

Tudi OK Šoštanj Topolšica se pripravlja na novo tekmovalno sezono

Šoštanjski odbojkarji članske ekipe, ki bodo v sezoni 2007/08 tekmovali v 3. DOL in pokalu Slovenije, so pričeli s pripravami na novo sezono v začetku avgusta. V tem mesecu so treningi potekali dvakrat dnevno, dopoldan in popoldan, dopoldan na telesni – fizični pripravi na zunanjih igriščih, popoldan pa v dvorani na elementih tehnike z žogo in odpravljanju napak pri igralcih, kar je prvenstveno za njihov razvoj in kasnejšo kolektivno igro. V tem ciklusu priprav je bila ekipa konec avgusta na mini pripravah na Slemenu, kjer je bil glavni poudarek na kolektivnosti in fizični pripravljenosti igralcev, kar bo še kako potrebno, saj je cilj ekipe uvrstitev v 2. DOL.

Na povabilo OK Črna na Koroškem so se v avgustu udeležili turnirja ob Turističnem tednu Črne, kjer so osvojili 1. mesto.

V začetku septembra, ko se začne novo šolsko leto, je ekipa prešla na treninge enkrat na dan. V tem mesecu je bilo odigranih 10 prijateljskih tekem, in to z močnimi ekipami 1., 2., in 3. lige. Ekipa je odlično delovala, saj so bili na vseh tekmah neporaženi, kar je igralcem ustvarilo zmagovalni naboj in samozavest. Ekipi sta se pridružila dva mlada igralca Jan Klobučar in Miha Globačnik, kar je vsekakor dobra poteza strokovnega vodstva kluba, poleg njih pa se je v ekipo vrnil tudi Aleš Brelih. V počastitev praznika Občine Šoštanj in KS Šoštanj je klub 23. 9. 2007 organiziral odbojgarski turnir v dvoranski odbojki, na katerem so sodelovale ekipe klubov Črne, Mežice in veteranov. Osvojili so prvo mesto.

Za promocijo odbojke v Šoštanju je v avgustu klub v goste povabil odbojgarsko reprezentanco Slovenije, ki je bila na pripravah na Evropsko prvenstvo v Šempetru, kar je bilo posebno doživetje za ljubitelje odbojke. Tudi v šolskih počitnicah igralci niso mirovali, saj so bili zelo aktivni na turnirjih na igriščih za odbojko na mivki in so dosegali lepe rezultate.

Foto: Arhiv

Z začetkom novega šolskega leta pa so se pričeli treningi in priprave na tekmovalno sezono tudi za mlajše selekcije. Klub je na vsečen način sodeloval pri predstavitvi svojega športnega delovanja za učence Osnovne šole Šoštanj, katero je organizirala Športna zveza Šoštanj.

V novi sezoni 2007/08 bo klub tekmoval v državnih prvenstvih v kategoriji mini odbojke z dvema ekipama, v kategoriji male odbojke z dvema ekipama, prav tako pa bo letos tekmoval prvič tudi z dvema ekipama starejših dečkov, pa tudi v kategoriji kadetov in mladincev. Vse navedeno je dokaz, da je v klubu zastavljeno resno delo in ima kompletno shematsko piramido. Dobro in kvalitetno je poskrbljeno za delo z

mladimi igralci. Seveda pa je želja vseh v klubu, da bi se ekipe na kategoriziranih posameznih tekmovanjih čim višje uvrščale, v kar pa ne dvomimo, saj našim igralcem in strokovnemu kadru uprava kluba popolnoma zaupa. V klubu se zelo trudimo, da bi imeli kar se da dobre pogoje za delo in razvoj mladine, čeprav s pičlimi finančnimi sredstvi, ki nam jih namenja današnja družba.

JC

Pohod po Gaberški poti

V okviru tedna rekreacije je Športno društvo Gaberke 23. septembra organiziralo pohod po Gaberški poti. Na sončno nedeljo se je pred gasilskim domom

Foto: Janko Zelcer

zbrala pisana množica pohodnikov iz bližnje in daljne okolice.

Ustaljena pot okoli Gaberk, ki jo krajani že precej dobro poznajo, je bila letos v spodnjem delu Ležnja zaradi ugrezanja skrajšana. Tradicionalna pot se najprej povzpne na Gaberške vrhe, po glavni cesti proti Apatu, kjer je bila prva točka za žigosanje. Od tam smo se spustili v Velunjski graben in prišli na glavno cesto Gaberke-Velunja v bližini Jurja. Po dobrih 100 metrih hoje po glavni cesti proti Gaberkam smo levo preko brvi prečkali Velunjo, temu je sledil strmi vzpon do Čančevega vrha, kjer je bila postavljena druga točka za žigosanje. Od Čanča nas je ustaljena Gaberška pot vodila v leženski gozd, iz katerega se nato pride po gozdni cesti pri Goričniku. Sprehod ob gozdu nas je nato peljal mimo nekdanje Jezernikove domačije, prečkali smo most čez Velunjo in tako prispeli do Oroževega ovinka, kjer se je nahajal tretji žig. Pot se je nato povzpela v gozd do Mačka, po bližnji čez gozd pa smo prišli na vrh klanca med Gaberkami in Ravnami. Čez glavno cesto nas je pot zopet peljala na Gaberške vrhe, kjer se mimo igrišča pride do končne točke – Gasilski dom Gaberke. Tam je organizator ŠD Gaberke poskrbel za malico, ki so jo dobili vsi, ki so v pohodniški izkaznici zbrali vse tri žige Gaberške poti. Radodarna pa je bila tudi Športna zveza Šoštanj, ki je vsem udeležencem podarila majice. Pot skozi gozdove je trajala okoli 3 ure, pohodniki pa so med drugim oprezali tudi za gobami.

A. Grudnik

Kolesarska transversala

Konec septembra se je zaključila tudi kolesarska transversala 2007 ŠD Gaberke. Transverzala je trajala od začetka maja pa vse do konca septembra.

12 kolesarjem od 26 prijavljenih v kategorijah A in B jo je v tem času uspelo prevoziti do konca. Za zaključek transverzale je ŠDG organiziral kolesarjenje iz Gaberk do Rihterja. Kolesarjenje do Rihterja je bilo prijetno, saj se cesta rahlo vzpenja, ravno dovolj, da

Foto: A. Grudnik

je telo ves čas ogreto. Na poti nazaj, ko se je poleg tega, da ni bilo potrebno veliko poganjati pedal, še temperatura zraka malo znižala, pa je marsikoga, ki ni bil primerno oblečen, kar precej zazebllo. Velunjski graben je poznan po nizkih temperaturah, kjer pozimi sneg dolgo obleži, poleti pa je zelo prijetno na kolesarskem izletu. Ko so bolj ali manj premraženi kolesarji prispeli nazaj v Gaberke, jih je pričakalo toplo jesensko sonce, pod kozolcem Kulturnice Gaberke pa vroč in dober golaž. Po obedu je sledila razglasitev vseh kolesarjev, ki jim je uspelo obiskati vse točke kolesarske transverzale. Za nagrado so prejeli majico z logotipom ŠD Gaberke.

A. Grudnik

Zaključek nogometne lige v Ravnah pri Šoštanju

V Ravnah je nogomet zagotovo šport, ki vzbuja največje zanimanje med krajani. Če že ti niso kot igralci vključeni v eni izmed šestih ekip, pa so zagotovo navijači.

Konec pomladi ob sobotah tako tiste, ki se vsaj malo zanimajo za nogomet, prej najdeš na ravnanskem nogometnem igrišču kot pa doma. V nogometni ligi nastopa kar 6 ekip, ki prihajajo iz skoraj vseh ravnanskih zaselkov. Ekipe so poimenovane po imenih zaselkov oz. po lastnostih njihovega zaselka. Ligo sestavlja 10 kol, ki se pričnejo igrati konec maja. Med poletnimi počitnicami se liga prekine, saj je takrat veliko igralcev na dopustu. Konec avgusta pa se igralci zopet zberejo in ob sobotah odigrajo po eno kolo. Zadnje kolo je bilo tako odigrano v soboto, 22. septembra, ko je Športno društvo Ravne po odigranem zadnjem, desetem kolu najboljšim ekipam podelilo zaslužene pokale in priznanja. Igralci, sponzorji in gledalci pa so bili deležni tudi pukušine izvrstnega bograča, ki sta ga skuhala dva Jožeta, in sicer Jože Jančič in Jože Praprotnik. Pokale in priznanja sta podelila predsednik Športnega društva Ravne Damjan Tajnik in predsednik KS Ravne Jože Sovič.

Predsednik ŠD Ravne je ponosen na nogometni turnir, ki so ga prvič izvedli leta 2004. Prvoten namen lige je bil druženje ljudi v Ravnah, nogomet pa naj bi bil le bolj za zabavo. Ker pa igralci na igrišču ne poznajo »heca« in ker sta vsak gol in zmaga na igrišču preveč vabljiva, je glavno vodilo turnirja sedaj nogomet. Ekipe so z leti postale vedno bolj izenačene, s tem pa se je občutno dvignila tudi kvaliteta nogometa. Najvažnejše pri vsem tem pa je, da je tudi poškodb na srečo zelo malo. Igralce na vsakem kolu spodbuja pisana množica navijačev (po oceni predsednika ŠD Ravne približno 200), ki burno spremljajo igro svojih ekip. Seveda ob napeti igri nihče ne more ostati ravnodušen.

Kot zanimivost se za zaključek lige pomerita še

Foto: A. Grudnik

dve ženski ekipi, Ledik in Oženjene. Pri tem je merilo poročni prstan, zato za nastop pri ekipi Ledičnih ni važno, kako dolgo že igralka živi »na koruzi« oz. koliko otrok ima. Važno je, da udeleženka zveže še ni potrdila pred matičarjem. Letošnja tekma je bila zelo izenačena, zato so bili potrebni za določitev zmagovalca penali, kjer pa so bile bolj natančne Ledične, zato so z rezultatom 2 : 1 tudi zmagale.

Rezultati Ravenske lige 2007: 1. mesto: Gosposka ulica (20 točk), 2. mesto: Holcerji (19 točk), 3. mesto: Frajkinclerji (18) točk, 4. mesto: Zlatorogi (14 točk), 5. mesto: Politična ulica (12 točk) in 6. mesto: Veterani (1 točka). Pokal za najbolj »fair-play« ekipo si je prislužila ekipa Politična ulica, ker so si v celotni letošnji ligi prislužili samo en samcat rumeni karton. Za najboljšega strelca lige je bil z 11 goli razglašen Simon Pečovnik (Frajkinclerji), za najboljšega vratarja pa je bil nagrajen Janez Obšteter (Holcerji).

Očitno zanimanje za nogomet v Ravnah še nekaj časa ne bo upadlo, saj imajo preveč ekip, ki bi rade prekinile že štiriletni zmagoviti pohod ekipe Gosposka ulica. Na koncu pa se je potrebno zahvaliti vsem sponzorjem, brez katerih Ravenska liga ne bi uspevala tako dobro.

A. Grudnik

Uspehi PGD Gaberke na gasilskem regijskem tekmovanju v Velenju

23. septembra je bilo na stadionu v Velenju organizirano regijsko gasilsko tekmovanje v suhi vaji za Celjsko gasilsko regijo. Na tekmovanje so se lahko uvrstile ekipe, ki so na občinskih tekmovanjih dosegle vsaj eno izmed prvih treh mest.

Tako so se iz občinskega tekmovanja GZ Velenje, ki je bilo v začetku junija v Šmartnem ob Paki, uvrstile na regijsko tekmovanje 4 ekipe PGD Gaberke, in sicer člani A, članice A, člani B in starejše gasilke. Člani B so, žal, nastop na regijskem tekmovanju odpovedali. Tako so PGD Gaberke na regijskem tekmovanju zastopale samo tri ekipe, ki pa so vseeno dosegle izvrstne rezultate. Starejše članice so dosegle 1. mesto, člani A 2. mesto ter članice A 5. mesto. Pri tem je potrebno poudariti, da so gaberške ekipe v vseh treh kategorijah, v katerih so nastopale, od vseh ekip,

Foto: A. Grudnik

ki spadajo v GZ Velenje, osvojile najvišja mesta. Tako ekipi članov A kot ekipo starejših gasilk naslednje leto konec pomladi čaka državno tekmovanje.

A. Grudnik

Druženje in rekreacija v Šmartnem

Člani Društva upokojencev Šmartno ob Paki so tudi letos v okviru praznovanj občinskega praznika organizirali športno srečanje članov upokojenskih društev iz svoje sosesčine. Poleg domačinov so se ga udeležili še upokojenci iz Pesja, Škal in Prebolda.

Foto: Franc Zadržkovnik

Tako so se 10. oktobra zbrali številni upokojenci – ljubitelji športa in rekreacije v prostorih šmarškega društva in se pomerili v petih disciplinah. Tekmovali so v streljanju z zračno puško, v ruskem kegljanju, balinanju, pikadu in metanju obročev na klin.

Seveda je najpomembneje sodelovati, lepo pa je tudi zmagati in tokrat je to uspelo prav domačinom, ki so osvojili prvo mesto. Vsa sodelujoča društva pa so dobila spominske pokale, ki jih je prispevala Občina Šmartno ob Paki.

Tudi sicer so v Društvu upokojencev Šmartno ob Paki izredno dejavni, saj v skladu s svojim letnim načrtom delovanja vsak mesec organizirajo kako dejavnost. Aprila so nakupovali na Madžarskem, se v maju potepali po Goričkem, se udeležili srečanja upokojencev na Rogli pa tudi v Mariboru. Avgusta so obiskali Gorenjsko, oktobra gredo spet na Madžarsko.

Niso pa skrbeli le za šport in zabavo, temveč tudi za zdravje. Tako so organizirali dve predavanji in sicer predavanje o holesterolu v maju in v septembru predavanje o osteoporozi, ko so imeli tudi merjenje kostne mase.

Na rednih športnih treningih se njihovi člani dobivajo dvakrat tedensko. V Šmartnem imajo namreč odlično urejene športne naprave za balinanje, rusko kegljanje, streljanje z zračno puško. Vsako sredo pa imajo v svojih prostorih uradne ure. V istih prostorih imajo svoj sedež tudi člani odbora Društva invalidov Šmartno ob Paki.

Marija Lebar

60. obletnica lovske družine Velunja

V soboto, 8. 9. 2007, je LD Velunja v lovski koči v Zavodnjah praznovala 60-letnico delovanja.

Zaščitnik lovcev sv. Hubert je bil do nas, lovcev izredno usmiljen, saj nam je namenil lep sončen dan, čeprav je več dni pred našim praznovanjem močno deževalo.

Bogat kulturni program so popestrili celjski rogiški in lovski pevski zbor iz Škal. Slavnostni govornik, tajnik LD Velunja Oto Zaverla, je predstavil delovanje LD Velunja od samega začetka do danes. Predsednik LD Velunja Anton Plazl je poudaril, da imamo lovci v prihodnje glede varstva narave in gojitve divjadi še veliko načrtov, ki jih bomo s pomočjo krajanov še naprej uresničevali.

Prireditve so s svojo prisotnostjo počastili tudi župan Občine Šoštanj Darko Menih, predsednik SKZLD Celje Maksimilijan Arlič, predstavniki sosednjih LD, predstavniki društev, s katerimi sodelujemo, predsedniki KS in številni povabljeni gostje.

LD Velunja šteje 52 članov, posebno pozornost pa smo namenili Francu Kavšaku in Janezu Glasenčniku, ki sta edina še živeča ustanovna člana.

Najzaslužnejšim članom naše lovske družine pa smo prav tako podelili slavnostna priznanja in odlikovanja. Lovci smo ponosni na svoje delo in delo naših prednikov. Ob jubileju smo izdali bilten, v katerem so podrobneje opisana dogajanja, povezana z lovom v našem lovišču.

Foto: Arhiv

Ob koncu slovesnosti je predsednik poudaril, naj si lovci in vsi, ki so s svojo prisotnostjo počastili slovesnost, ta dan vtisnemo v spomin kot prijetno druženje med prijatelji in tovariši.

Po uradnem dogajanju je sledila pogostitev in sproščeno druženje ob prijetni glasbi.

Jože Sovič

NAPOVED TEKEM ČLANSKE EKIPE ELEKTRA ESOTECH

Krog	Datum	Dan	Ura	Domača ekipa	Gostujoča ekipa
4.	3.11.2007	sobota	19:00	Elektra Esotech : Rogla Zreče	
6.	17.11.2007	sobota	19:00	Elektra Esotech : Kraški zidar Sežana	

NAPOVED
DOMAČIH
TEKEM V
NOVEMBRU 2007

NAPOVED TEKEM MLAJŠIH STAROSTNIH KATEGORIJ KK ELEKTRA

Kategorija	Datum	Dan	Ura	Domača ekipa	Gostujoča ekipa	Lokacija
pionirji U14	11.11.2007	nedelja	9:00	Elektra Šoštanj : Parklji Lj A		Športna dvorana Šoštanj
mladinci	11.11.2007	nedelja	16:00	Elektra : Rogla Zreče		Športna dvorana Šoštanj
pionirji U10	11.11.2007	nedelja	11:00	Elektra Šoštanj : Geoplin Slovan		Telovadnica OŠ Šoštanj
pionirke U14	18.11.2007	nedelja	9:30	Elektra : Antar Domžale		Telovadnica OŠ Livada
pionirji U14	18.11.2007	nedelja	11:30	Elektra Velenje : Zagorje		Telovadnica OŠ Gorica
kadeti	24.11.2007	sobota	10:00	Elektra : Krka A		Športna dvorana Šoštanj

Kaj je skupnega Janiju Šuligoju in Miranu Šumečniku

Zakaj ima naša godba novega dirigenta?

Pogovarjala se je Milojka Komprej

Edina stalnica v našem življenju so spremembe. To vemo vsi. Spremembe prinašajo vedno nekaj novega, čas pa pokaže, ali so bile dobre ali slabe. Do nove spremembe. Spremembe v društvu, kot je Pihalni orkester Zarja, so vedno bile. Od nastanka sem, ko so se zameški godbe začeli v letu 1925, se je spreminjalo ime, sestav, vodenje in tudi letošnji junij je prinesel novost. In ker je mesto dirigenta v orkestru najbolj izpostavljeno ime, ni čudno, da smo zastrigli z ušesi. Še posebej ko je bilo v septembru uradno potrjeno, da je prišlo do zamenjave umetniškega vodja. Obrnili smo se na predsednika društva in hkrati predsednika upravnega odbora Srečka Potočnika, ki nam je povedal, da je do zamenjave prišlo na željo dosedanjega dirigenta Janija Šuligoja, ki se želi zaradi priporočil zdravnikov in lažje bolezni umakniti s tega mesta, seveda pa v orkestru ostaja. Šuligoj je svojega namestnika poiskal sam, in sicer kar v vrstah šoštanjske godbe. Miran Šumečnik je gotovo že prepoznavno ime in tudi v godbi so ga vzpodbujali že kot dijaka in študenta, da se je udeleževal raznih izobraževanj. »Na seji v juniju smo opravili razgovor in Šumečnika dokončno potrdili s prvim septembrom,« je še povedal Potočnik, ki je zadovoljen, da se delo v orkestru nadaljuje, še posebej, ker bosta lahko moči združila stari in novi umetniški vodja. In kaj pravita o tem Šuligoj in Šumečnik?

V meni je muzika, kar pomnim in se nikoli ne neha.

Spoštovani Jani Šuligoj! Za tale intervju je veliko tem in priložnosti, pa vendar sta nas k pogovoru vzpodbudili predvsem dve. Najprej seveda čestitke k občinskemu priznanju, ki ste ga prejeli ob letošnjem prazniku, že nekaj časa pa se iz sobe Pihalnega orkestra Zarja, ki ga vodite, sliši, da ga zapuščate. Je to res?

Zapuščam, je le malo grobo rečeno, saj sem član orkestra že od leta 1980. Da pa sem s prvim septembrom predal dirigentsko palico, pa drži. Sedaj zopet igram.

Da, seveda. Vprašanje je bilo mišljeno pravzaprav v smislu vašega mesta umetniškega vodja ali dirigenta, kot rečemo po domače. Tvoje ime, če dovoliš, da se tikava, pa seveda ni povezano samo z igranjem in nato vodenjem godbe, kot v Šoštanju po domače pravimo pihalnemu orkestru, temveč je to ime, ki je na glasbeni sceni dobro poznano. Povej mi, si rojen v Šoštanju?

Sem rojen Topolščan, kjer sem preživel čudovito otroštvo.

Prva selitev pred mnogimi leti pa je bila v Šoštanj, takoj po končani osnovni šoli. Vendar sem se tudi kasneje, ko smo se s starši preselili v Velenje, skoraj vsakodnevno vračal v Šoštanj. Saj verjetno sama pomniš (generacija), da se je v Šoštanju takrat za mlade veliko dogajalo. Bil je kino, bazen, plesi v Partizanu, med prvimi smo imeli čisto pravi disko bar, nenazadnje pa so bile še vaje pri Zarji in Svobodi.

Ja, res smo se družili na več krajih, a ti si bil že takrat nekako zapisan glasbi. So te vzpodbujali v družini, je to storilo okoli ali je bilo preprosto to prepričljivo prisotno že v otroštvu?

Ko danes staršem svojih učencev govorim, naj prepevajo s svojimi otroki, je to zato, ker sem sam bil deležen tovrstne vzgoje in na svojih otrocih vidim, kaj to pomeni.

Ob očetu, ki je živel za petje, in mami, ki je bila takrat vodja šole in stebler kulturnega dogajanja v Topolšici, pravzaprav drugače ni moglo biti.

Res je: v meni je muzika, odkar pomnim, in nikoli se ne neha!

Kje si se glasbeno izobraževal?

Tisto leto (1973) je v Glasbeni šoli Šoštanj pričela glasbeno pot čudovita generacija. Kar trije takratni sošolci se danes poklicno ukvarjamo z glasbo, večina od nas pa se preživlja s pedagoškim delom.

Priznati moram, da je mamina zasluga, da sem ostal v glasbeni šoli. Ona je videla talent v meni in me vztrajno prepričevala, da sem vztrajal, dokler sam nisem dovolj dozorel.

Začel sem namreč z violino. Ko nekako ni šlo in sem se iz leta v leto komaj prebijal, so se takratni učitelji strinjali, da moram zamenjati instrument, »da bom vsaj v godbi lahko igral«. Kar nekaj časa sem premišljeval. Takrat sem bil namreč že v osmem razredu osnovne šole in poleg popevk me je že začel zanimati jazz. Tehnica je obrnila na pozavno, s katero sem si potem delil Srednjo glasbeno šolo v Ljubljani in nato še Akademijo za glasbo.

Katere instrumente obvladaš?

Hm! To pa je zanimivo vprašanje. Na tem mestu se spomnim besed kolega iz službe, ki pravi učencem, da naj se odločajo za trobento. Kitaro in harmoniko se lahko naučijo sami!

Mislím, da vsak otrok, ki se vpiše v glasbeno šolo, pričakuje, da bo nekoč mojster svojega instrumenta. Ali pa to pričakujejo vsaj starši in učitelji. Do kod pa pride, pa je druga stvar.

Če bi naštel instrumente po vrsti od tistega, kjer sem najboljši, sem prišel najdlje s pozavno. Priložnost mi je dala v roke bariton in bas kitaro, na glasbenih turnejah po svetu sem se srečeval s trobento, prečno in panovo flavto, zopet zaradi potrebe v ansamblu sem kupil kontrabas, v srednji glasbeni šoli sem se učil klavir. Včasih, predvsem zaradi nostalgije, vzamem v roke kitaro, rad bi se še kdaj v življenju malo bolj posvetil violini, pred kratkim, pa me je neka mamina prijateljica prosila, da naj bi na predstavitvi njene knjige zaigral na orglice, pa nobenih nisem več našel. Žal mi je, da verjetno nikoli ne bom igral harmonike, čeprav sem jih že več vzel v roke, citre pa zagotovo pridejo na vrsto, saj sem sobo v stari preužitkarski hiši doma že preimenoval v »citrarsko izbo«.

Tvoje igranje je navdušilo mnoge druge glasbenike. Mislím, da se pravilno spomnim časov, ko si kot mlad fant blesteli v orkestru na igranju pozavne. Je bil takrat dirigent Brane Škruba?

Ko sem po dveh letih učenja pozavne začel igrati v godbi, jo je vodil še »legendarni« Silvo Tamše. Brane pa je bil moj prvi učitelj pozavne. Njemu sem predvsem hvaležen, da mi je privzgojil vztrajnost, me pravilno usmeril naprej in

mi vtisnil občutek lokalne pripadnosti, ki je za Šoštanjčane zelo pomembna. Ure, ki sem jih preživel z njim, so bile šola življenja!

Mogoče si imel v življenju kakšnega posebnega mentorja ali vzornika. Ali pa si tudi sam vzornik komu?

Kot sem že prej povedal, je bil jazz tisti, ki je tehtnico obrnil k pozavni. Otroštvo sem preživel ob slovenskih in tujih popevkih, vendar sploh nisem vedel, kdo jih poje ali igra. Zanimale so me pesmi same. Ko sem kot otrok pel na koncertih in proslavah, sem si mislil, da bom mogoče kdaj operni pevec. Zanimivo je, da ko me je na avdiciji za moj drugi veseli tobogan, ki je bil takrat v Šoštanju (prvi je bil v Velenju), glasbeni producent vprašal, kaj bom, ko bom velik, sem mu hitro odgovoril, da bom šel v Nemčijo, pel pri »The Les Humphries Singers« in si kupil BMW 2002. No, Nemčijo sem res večkrat celo prekrižaril in točno ta avto tudi imam, nisem pa bil pri »Humphriesih«.

Nisem še tako star, vendar imam občutek, da sem v življenju sodeloval že z veliko pomembnimi (predvsem zaradi njihovih kvalitet) ljudmi, ki so mi bili in so še neke vrste vzorniki.

Vsekakor je bil to moj profesor na srednji glasbeni šoli Dragiša Miškovič, ki je bil profesor svetovnega formata, in mojster Jože Privšek, katerega se skušam približati kot dirigent, umetniški vodja in aranžer.

Pomembno pa so name kot mentorji vplivali dirigenti: Nikola Žličar, Simon Robinson in legendarni Alfred Reed.

Če sem komu vzornik? Priznam, da je lepo slišati, ko ti mlajši kolega reče, da bi rad bil to, kar sem jaz.

Še igraš v narodno-zabavni zasedbi?

Raznih ansamblov je bilo v mojem življenju veliko. V zadnjem času pa se jih kar nekaj prepleta med sabo. Sem človek, ki ne more brez odra.

Ko sem prevzel »Zarjo«, sem čez nekaj časa opazil, da mi vodenje orkestra duhovno ne zadošča. Preveč je namreč raznih zapletov, ki z »muziko« nimajo nobene zveze, in ogromno vložena truda za tistih nekaj minut na odru.

Resnično je lepo priti skupaj s starimi, izkušenimi muzikanti, stopiti na oder in zaigrati.

Da, med počitnicami igramo pravo Avsenikovo muziko, ki je ni več treba vaditi.

Mi rečemo: »Vaditi je treba, ko si mlad!«

Povedal si, da je jazz tisti, ki te navdušuje, poslušaj pa najbrž še druge zvrsti glasbe.

Lansko leto sem bil kar nekaj časa v bolniškem staležu. Moral sem se predvsem umiriti!

Naprej sem nehal poslušati radio, zaradi reklama in poročil. Nato pa sem se vprašal: »Ali sem še sploh sposoben kaj poslušati?« Do sedaj, odkar sem profesionalni glasbenik, sem namreč vso glasbo poslušal analitično, zaradi nekih drugih potreb. Tega pa naenkrat nisem mogel več.

Spomnil sem se starih plošč, a jih zaradi nove tehnologije nisem mogel vrteti.

Sedaj »vlečem« z interneta, kar se spomnim. Predvsem glasbo iz mladosti, jazz.

Vrniva se k Pihalnemu orkestru Zarja.

Še zelo mlad si prevzeli taktirko. Bil si najmlajši dirigent, če se prav spomnim. Iz katerih rok si prevzel dirigentsko palico?

Niti nisem bil tako mlad, kot se je to drugim zdelo. Res pa je, da so me godbeniki, stari prijatelji, vedno, kadar je bila v orkestru kriza, nagovarjali, naj »prevzamem«.

Izšolal sem se, postal akademski glasbenik in moje prvo poslanstvo je bilo igranje!

Po letih igranja v tujini, kot vodja raznih ansamblov, po delu v snemalnem studiu z odličnimi producenti pa sem občutil, da sem dovolj dozorel za vodenje takšnega orkestra kot tudi za pedagoško delo.

Orkester sem prevzel v težkem trenutku mojega prijatelja Braneta Škruba, ki se je, žal, moral spopasti s težko boleznijo.

Si že imel izkušnje z vodenjem takšne sestava ali pa ti je bil to nov izziv?

Vsak glasbeni sestav ima svojo specifikko, vendar se lotim vsake stvari, če vidim, da lahko pomagam.

Ko sem stopil pred orkester, je bilo zame enako kakor v studiu pred zvočniki.

So nekateri glasbeniki, ki pridejo v studio, da bi svoje ideje zapisali na ploščo, pa pojma nimajo, »kako se to potem skupaj zmeša«. Na drugi strani pa so starejši godbeniki v orkestru bolj izkušeni in jih v tem oziru lahko primerjamo s profesionalnimi »orkestrašci«.

Moram reči, da mi je bil glede tega izziv.

Sem pa bil letos zelo vesel, ko je starejši godbenik, ki je za nekaj časa prekinil igranje, a sedaj zopet igra, rekel, da mu je sedanj način dela izjemno všeč.

Jaz pa delam od vsega začetka enako, samo pri nekaterih traja dalj časa, da se ujamemo.

Kakšno taktiko vodenja si izbral in kakšen program si želel izvajati z godbeniki?

Pri delu z orkestrom ni absolutno nobene jasne taktike.

Delati je treba pošteno, drugače jaz ne morem. Je pa res, da so zaradi mojih ušes trpeli nekateri godbeniki in da so jim bile vaje nerazumljivo dolge.

Vendar, kot pravim: »Delo je treba narediti!«

Program pa so si zadali sami, ko so si spremeni ime, iz godbe v pihalni orkester.

V tem okviru sem vedno opošteval starostno strukturo, bogat ohranjen arhiv in temu primereno »zmešal« program.

Tukaj pa so seveda še želje godbenikov in poslušalcev.

V tvoji karieri vodenja je bilo kar nekaj uspehov. Jih lahko našteješ in kateri je za tebe do sedaj največji?

Z orkestrom si osebno in strokovno verjetno rasel tudi ti. Bi v tem trenutku naredil kaj drugače, če bi ti zdaj potisnili dirigentsko palico v roke.

Ko sem prevzel dirigentsko palico, sem bil pod izjemnim pritiskom vodstva. Dobesedno so me postavili pred dejstvo, enako kot športnega trenerja: »Uspehi morajo biti!«

Začel sem kadrovati. Najprej sem seveda poskusil s starimi člani, ki trenutno niso igrali. Ne-

uspešno!

Nato pa smo intenzivno pristopili k pomlajevanju, nabiranju novega kadra, ki bi se izšolal v glasbeni šoli.

Po več odmevnih akcijah, kot so novoletni koncert (matineja) za šolsko mladino, sodelovanje pri glasbeni vzgoji v osnovnih šolah (vsi razredi od četrtega do osmega), skupni koncert orkestra in glasbene šole v telovadnici Partizan, vpis na oddelek pihal in trobil v Šoštanju v sodelovanju z glasbeno šolo, smo vpisali v prvi razred 35 novih učencev.

Sedaj pa jim je bilo potrebno zagotoviti še instrumente. Kar se je do takrat zdelo nemogoče, se je kar naenkrat zgodilo. Takratni župan Bogdan Menih nam je čudežno odobril izdatna sredstva, svoje so prispevali stalni sponzorji in zadeva je bila rešena.

Že konec šolskega leta je prvič zaigral mladinski pihalni orkester.

Nato so seveda sledili uspehi: zlata plaketa na državnem tekmovanju v Kamniku, 2002, srebrna plaketa na mednarodnem tekmovanju pihalnih orkestrrov v Velenju, 2003, drugo mesto in denarna nagrada na slovenskem tekmovanju koračnic v Mengšu, 2004, zlata plaketa s pohvalo na slovenskem tekmovanju pihalnih orkestrrov v zabavnem programu, Ormož 2005, zopet drugo mesto in denarna nagrada na slovenskem tekmovanju koračnic v Mengšu, 2007, zlata plaketa na slovenskem tekmovanju pihalnih orkestrrov v zabavnem programu, Ormož 2007.

Največji uspeh je na vsak način mladost orkestra!

Orkester želi več! Vesel sem, da sem jih pripeljal na mednarodno tekmovanje, kar jim vsekakor daje evropsko širino, vseeno pa so člani ohranili pristrčnost in domačnost.

Na drugo vprašanje pa kratek odgovor: To pot sem enostavno, kot vse druge, moral prehoditi!

Za odhod iz Pihalnega orkestra Zarja si se odločil zaradi zdravstvenih razlogov. Verjetno je bila odločitev težka in pretehtana. Ali boš še vedno igral v njem?

Že igram in prav z veseljem!

Kako pa je sicer s tvojo glasbeno kariero? Se bo nadaljevala?

Pred leti sva z ženo kupila manjšo kmetijo, zaradi miru, pravim jaz. In ko kaj postorim »okrog hiše«, kot pravijo, vidim, da brez »muzike« ne bo šlo.

Čas je, da rečemo katero tudi o tvoji družini. Tudi žena Irena je v glasbenih vodah, zato so verjetno tudi otroci »padli« na muziko.

Najnovejša pridobitev doma je pravi pianino. Sedaj pa se vse tri punce: Tjaša, Nika in Maja gnetejo okrog njega, da je veselje. Ko ga bodo »razbile«, bomo pa novega kupili!

Kaj bi sporočil »svojim« godbenikom in novemu dirigentu?

Težko delo ga čaka, a je še mlad!

Godbeniki pa verjetno mene bolj poznajo kot jaz njih, tako da si imamo vedno veliko povedati. A so tovrstni pogovori najbolj sproščeni za našim šankom.

Jani Šuligoj, med godbeniki, Šoštanjčani in širše si pustil globoko sled. Verjamemo, da bo še veliko takih uspešnih sledi, čeprav mogoče na drugačen način. Verjetno ti življenje že ponuja novo priložnost oziroma jo vidiš sam.

Sem človek, ki ga čaka delo, kamor koli se obrne, kar me tudi vodi v življenju!

Ko sem prihajal iz Slovenske filharmonije z neuspele avdicije pri radijskem orkestru, sem naletel na prijatelja, ki me je nagovarjal k igranju v Nemčiji, in delo je steklo. Preden sem imel vse člane svojega ansambla, sem že imel pogodbo za igranje na Finskem, in delo je steklo. Še preden sva s prijateljem zvezala zadnje kable v studiu, je zazvonil telefon in delo je bilo tu itd.

Sem učitelj na glasbeni šoli, letos je tekmovanje za trobilce in kar nekaj je še železa v ognju.

Veliko uspeha v nadaljnji karieri, še enkrat čestitke ob občinskem priznanju ter veliko dobre volje v življenju.

»Moji« godbeniki pravijo, da sem, odkar samo igram v orkestru, veliko bolj dobre volje.

Bo že držalo!

Verjemite, da
glasba združuje
ljudi

Miran Šumčenič ni novo ime v glasbenih vodah. Seveda pa tudi ni staro. Ste še zelo mladi in prevzimate mesto dirigenta v Pihalnem orkestru Zarja za odhajajočim Janijem Šuligojem. Kakšna pa je vaša glasbena kariera do sedaj?

Začel sem igrati pozavno v Glasbeni šoli Šo-

štanj pri profesorju Branku Škrubi in nadaljeval na srednji glasbeni šoli v Velenju pri prof. Marjanu Stropniku in nato na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Še kot študent sem igral v različnih zasedbah in tudi orkestrih, kot je naš, in tako je moja prva zaposlitev bila v orkestru Slovenske Policije, od tam pa me je pot prinesla nazaj v Šoštanj in sedaj poučujem na Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski. Igral sem tudi v simfoničnih orkestrih, v času študija pa sem bil tudi solist Akademskega pihalnega orkestra. Sem član Savinjskega trobilnega kvarteta in trobilnega ansambla Ars Anima. Pred dvema letoma pa sem prevzel tudi funkcijo podpredsednika Zveze slovenskih godb.

Ste rojen Šoštanjčan?

Da.

Je bila v družini glasba, ali ste jo vi pri nesli v družino?

Glasba je v moji družini, odkar pomnim, saj moj oče zelo rad prepeva in igra na kitaro in tako je navdušil tudi nas, otroke. Brat igra bariton, sestra pa flavto in kitaro.

Vas je kdo posebno navdušil za igranje na posamezni instrument?

Oče me je sicer navdušil nad harmoniko, ki sem jo tudi igral v ansamblu Vesna, ampak ko sem prestopil prag glasbene šole, me je prof. Branko Škruba takoj navdušil za pozavno.

Očitno je Branko Škruba pozitivno vplival na oba. Tudi Jani Šuligoj je veliko dosegel pod njegovim mentorstvom. Kaj ste po poklicu? Kakšno je vaše mentorsko delo. Ste zahtevni in avtokrativni ali iščete v posamezniku njegov lastni izraz?

Po poklicu sem akademski glasbenik in profesor pozavne in sem mentor mnogim mladim, ki se navdušujejo nad trobili. Seveda pa vsakega učenca obravnavam po svoje, saj so si zelo različni in vsak v sebi čuti drugače. Iz vsakega poskušam dobiti nekaj posebnega, čeprav je to včasih zelo naporno, ampak ko pride uspeh, ti moči nikoli ne zmanjka.

Vas imajo učenci radi?

Ne vem, kaj naj rečem! Vprašajte njih! Upam, da me imajo, vsekakor se pa z vsemi dobro razumem.

Vaše igranje v Pihalnem orkestru Zarja se je najbrž začelo zgodaj. Je bil takrat že dirigent Jani?

Moje igranje v naši godbi se je začelo z mojimi 12 leti in takrat je bil dirigent prof. Branko Škruba.

Kako ste kot godbenik gledali na mesto dirigenta?

V mlajših letih sem se ga mogoče celo bal, saj je bil to nekdo, ki veliko ve in ima neko avtoriteto, ki jo vsi spoštujejo. Sedaj se jih ne bojim več, vsekakor pa so to ljudje, ki jih spoštujem in vem, da imajo radi glasbo in jo interpretirajo vsak na svoj način.

Vemo, da vodite Mladinski pihalni orkester. Z njimi ste postali zelo opazni.

Med pripravo intervjuja je v uredništvo prispela zanimiva in vesela novica. Pihalni orkester Zarja je na mednarodnem tekmovanju, ki je bilo 20. oktobra v Novem Mestu, v močni konkurenci dosegel srebrno priznanje, kar je ponovitev uspeha izpred štirih let. Orkestru je dirigiral Miran Šumčenič.

Poslušalce in gledalce je navdušila dinamika nastopajočih, veliko gibanja na odru in tudi obrazna mimika. Je to vaša iznajdba ali ste to povzeli po drugih mladinskih sestavih?

Mislím, da to ni moja iznajdba, sem pač človek, ki se rad nasmeji, in to poskušam prenesti tudi na druge. Ne maram kislih obrazov na odru in vem, da ljudje rajši pogledamo vesele, mlade in poskočne ljudi kot pa zamorjene. Glasba je vendar nekaj lepega, veselega in ne vem, zakaj ne bi nanjo tudi plesali in bili vedri.

Ste z mladimi godbeniki dosegli tudi kakšen poseben uspeh na tekmovanjih ali ste do sedaj nastopali samo na prireditvah?

Večinoma nastopamo na šolskih prireditvah in tudi drugod, kamor smo povabljeni. Zame je poseben uspeh že, da radi hodijo na vaje in gredo tudi veseli domov. Smo pa lani dobili posebno nagrado za najboljšo skupino na Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski Velenje.

To je zagotovo lep uspeh za mlade godbenike in tudi za vas. Boste mladinski orkester obdržali?

Zaenkrat ja, se pa nikoli ne ve, kaj prinese čas.

Prevzeti sestav, kot je Zarja, je gotovo velik izziv in se v okolju smatra tudi kot čast. Zanima nas, kako ste se odločili za to oziroma če so vas predlagali ali izbrali. Je za to potrebna kakšna dodatna izobrazba? Prepričani smo, da boste dobro delali, zanima pa nas, ali imate v načrtu kakšne spremembe, programske ali druge.

Seveda je to zame velik izziv, še posebej, ker je orkester zadnje čase posegal po lepih rezultatih pod vodstvom Janija Šuligoja. Za ta korak sem se odločil po pogovoru s prejšnjim dirigentom, ki je prišel in rekel, da tega ne zmore več zaradi zdravstvenih razlogov. Če bom kdaj potreboval pomoč, mi je pripravljen pomagati. Seveda je sledil sestanek upravnega odbora, ki me je potrdil za dirigenta za določen čas.

Za dirigenta amaterskega orkestra ni potrebna posebna izobrazba, je pa dobrodošla. Če hočeš kaj narediti, moraš tudi nekaj znati, tako da je za mano kar nekaj seminarjev za dirigiranje, v veliko pomoč pa mi je vedno profesor Nikolaj Žličar, ki je profesionalni dirigent.

Izhajate iz vrst godbenikov. Kaj menite, ali boste težko pridobili potrebno avtoriteto ali ste si jo morda že ustvarili?

Če imaš ob sebi prave ljudi, to ni težko. Res je,

Mesto so ljudje

da je v orkestru tudi nekaj starejših glasbenikov, ki imajo veliko izkušenj, vendar sem ponosen na njih in tudi na vse ostale, kajti jemljejo me zelo resno in nimam s tem nobenih težav.

Trenutno intenzivno vadite. Gre za kakšno posebno preizkušnjo?

Res je. 20. 10. 2007 se bomo udeležili mednarodnega tekmovanja v Novem mestu in to je zame in za orkester velika preizkušnja. (Intervju je bil narejen pred 20. 10., tako da so bili rezultati znani naknadno.)

Imate v letošnjem letu kakšne posebno zahtevne nastope?

Najprej seveda to tekmovanje, nato pa že tradicionalni novoletni koncert, v naslednjem letu pa državno tekmovanje v prvi kategoriji.

Žalimo vam uspešno delo in veliko veselja z glasbo tudi sicer. Kaj bi sporočili Janiju ob odhodu?

Jani, veliko časa in truda si vložil v ta pihalni orkester, zato se ti zahvaljujem in ti želim, da ti bo zdravje služilo in da boš v glasbi užival še naprej.

P. S. Se vidiva na vajah. :)

Kakšno pa je vaše sporočilo godbenikom in Šoštanjčanom, ki podpirajo godbo?

Godbenikom lahko povem, da se v njihovi sredini počutim zelo dobro in lahko jih pohvalim, saj trenutno hodijo zelo vestno na vaje in se resnično vsak po svoje trudijo za dobrobit orkestra. Takšen tim lahko premaga vse ovire, zato ostanite takšni, kot ste.

Dragi Šoštanjčani in Šoštanjčanke, vam pa sporočam, da imate odličen orkester v svojem mestu, vendar brez vas, poslušalcev, tudi nas ne bi bilo. Hvala vam in veseli bomo vsakega obiska na naših koncertih. Se vidimo in upamo, da boste v naši glasbi resnično uživali.

Prepričani smo, da vam bomo kmalu čestitali ob kakšnem uspehu z našo godbo. Hvala za pogovor in na svidenje ob lepih dogodkih, ki se jih vsi radi udeležujemo.

Hvala vam in verjemite, da glasba združuje ljudi.

Sonja Konovšek

Sonja je prišla v Šoštanj pred sedmimi leti iz Slovenskih Konjic. Vzrok je bila ljubezen in tukaj si je ustvarila družino. Pred kratkim je odprla novo trgovino z imenom MODNA PIA, ki se nahaja na Trgu bratov Mravljakov, med trafiko in kavarno Štorman. Pravi, da jo staro mestno jedro Šoštanja spominja na Slovenske Konjice in da se tukaj počuti zelo domače.

Kakšna je bila tvoja pot?

Po izobrazbi sem ekonomski tehnik. Najprej sem imela delo za računalnikom in potem, ko ni bilo na voljo prostega delovnega mesta v moji stroki, sem veliko delala v gostinskih lokalih tako v Velenju kot v Šoštanju. Danes imam 15 let delovne dobe in mislim, da sem počasi spoznala, kaj me veseli.

Ali pomeni trgovina uresničitev tvojih sanj?

Odločitev je bila povezana z Zavodom za zaposlovanje, kjer so mi predlagali, da se samozaposlim. Vedela sem, kaj to prinaša v človekovo življenje, zato je bila odločitev težka. Toda danes sem ugotovila, da me to, kar počnem, resnično izpolnjuje. Tako človek venomer raste in se razvija. Zdaj vem, čemu moram posvetiti svoje življenje.

Kaj ponuja Modna Pia?

Trgovina ponuja ženska, moška in otroška oblačila ter modne dodatke. Poleg tega nudim celotno kozmetično nego obraza in telesa vključno z svetovanjem tehnike ličenja. V to delo sem že nekako vpeljana, veseli pa me, kadar stranke zadovoljno ugotovijo, da sem jim pravilno svetovala. Stranke lahko pridejo na posvet in se naročijo na pregled, kjer jim na osnovi kože določim vrsto negovalnih krem, čiščenja obraza in tehniko ličenja, ki jo bodo uporabljale same. Seveda je v ponudbi tudi ves koz-

metični material. Uro svetovanja in pregled kože nudim brezplačno.

Ali se bo dalo s tem delom preživeti?

Vsak začetek je težak, čez noč nič ne zraste. Potrebno bo veliko truda in odrekovanja, preden seme vzklje. Trudila se bom, da bom zadovoljila svoje stranke s primernimi cenami in ponudbo. Poleg tega vstajam ob petih uri zjutraj, da pripravim hrano za poznejše kuhanje in postorim še vsa nujno potrebna gospodinjska dela. Trgovina je odprta od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, vmes kuham in tekam po službenih opravkih.

Ali ti ostane še kaj prostega časa?

Prostega čas je bolj malo, kar ga je, pa ga posvetim družini. V zadnjem času se bolj malo posvečam svoji hčerki Pii, ki si želi moje bližine, vendar mi tukaj stoji ob strani mož Sebastijan.

Naj ti ob koncu pogovora zaželim, da najdeš sebe in svojo ustvarjalnost takšno, da bosta obe, tako Modna kot hčerka Pia rasli v pravi smeri.

Se lepo zahvaljujem in vabim vse, da obiščejo mojo trgovino ter se seznaniijo z njeno ponudbo.

Jani Napotnik

Pat'nošter spominov

Ko včasih razmišljam, kako daleč pravzaprav seže moj spomin, se spominjam tega in onega iz najzgodnejših let. Nisem pa povsem prepričana, kako je s časovnim zaporedjem, kaj je bilo prej in kaj kasneje ...

Doma nas je bilo šest. Sicer ne posebno bolehnih, pravzaprav smo bili trdni, rdečelični otročaji. Najbrž je bila to posledica dejstva, da nas je mama po sili razmer dobro utrčila, saj v celi hiši nismo imeli drugega vira toplote kot kuhinjski štedilnik, v krušno peč se je pa kurilo večinoma enkrat tedensko, ko se je kruh pekel. Saj je bila tudi za drva trda ... Tako smo se pozimi stiskali v ledeno mrzli sobi, po dva v postelji, k nogam pa nam je mama zvečer položila okrušeno strešno opeko, ki jo je kako uro prej položila v pečico. Celo zimo je imela skrb, da je to bodisi storila sama bodisi naročila nam: »Dajte si cigle v prator, dokler še gori v šporhetu, da vas ne bo zeblo!«

Vendar ko so udarile otroške bolezni, so se seveda prijemale enega za drugim ... Menda sem imela dve leti in pol, ko je razsajala škrlatinka. Starejši trije so bili že šolarji in so bolezen prinesli v hišo. Trije smo bili tako bolni, da so nas dali v celjsko bolnico ... Ne vem, kako smo prišli tja, edina stvar, ki mi je ostala v spominu, je bila otroška postelja z ograjo, v kateri sem morala ležati. V sobi sta bili, se mi zdi, dve taki posteljici. V drugi je ležala deklica z imenom Bernardka. V to sem prepričana, ne morem pa si je priklicati v spomin. Spominim se pa nečesa: ta Bernardka je imela veliko vrečko žele bonbonov zelene in svetlo rdeče barve, mislim, da so bile lunice in trikotniki, posuti s sladkornimi kristali. Prišla je k meni in skozi ograjo mojega »kin-derpeta« mi je ponudila pest tistih bonbonov ... Še čutim robotost od kristalnega sladkorja na svojih ustnicah, pa sladko-kiselkasto mehko ob robovih jezika ...

Sestra, ki je osem let starejša in to mojo prvo bolnišnično izkušnjo seveda bolj živo pomni, mi še danes včasih pove, da sem bila večno lačna. Ker sem se ji smilila, je del svojega obroka včasih prinesla v mojo sobo in jaz sem brez zadrege zmazala vse, kar je bilo namenjeno njej.

Pozneje mi v bolnico ni bilo več treba, imam pa na srcu grenak spomin na dan, ko so operirali mojo mater. Rodila me je, ko je imela 40 let in ko sem bila predšolsko otroče, je imela spricho mnogih porodov take in drugačne težave. Tisti dan je ata, ki je že sicer bolj malo govoril, prišel z dela z očitno zaskrbljenim obrazom. Doma smo imeli za »domačovko« ženo, ki je skuhala in popazila na štal in nas, otroke. Ata je za mizo oznanil: »Zdajle bojo pa mamo rezali!« Tisti »rezali« je tako grozljivo udaril med nas, da smo obneme-li. Bila sem premajhna, da bi razumela, da bi kaj vprašala, samo tega sem se strašansko ustrašila, da bi jo razrezali. In ata je imel, v to sem prepričana, solzne oči. Tega pri njem nisem videla ne prej ne pozneje.

Naslednji utrinek se mi svetlika, ko me je ata

naložil na štango svojega moškega kolesa in sva šla na obisk. Ne vem, zakaj je s seboj vzel ravno mene, tudi ne vem, ali je kdaj šel z njim kdo drug izmed otrok. Nikoli ga nisem vprašala ... Peljala sva se v Šoštanj, tam je pri Luskovčevi hiši naslonil kolo. Neko nenapisano pravilo je bilo, da smo tam tudi kasneje, ko smo hodili v srednje šole, naslanjali svoja kolesa ... No, z atijem sva nato sedla na avto-bus. Nisva govorila, ne spominim se ne poti ne ljudi. Ko sva že kar nekaj časa potovala, sem plašno vprašala: »A ta avto-bus sigurno gre v Celje?«

Ati je, ali se je hotel pošaliti, ali pa je bil malo vznemirljiv, ker sem ga zmotila v njegovih mislih, rekel: »Če ne gre v Celje, se bova pa peljala v Maribor ...«

V želodcu me je črvičilo, grozna skrb me je tlačila, dokler nisva prišla do mame. Takrat sem menda šele verjela, da sva se prav pri-peljala ...

Edina stvar, ki od tega obiska ni zbledela, je mama v postelji, na nočni omarici pa krožnik s paniranim kurjim bedrom. Ne vem, ali sem mamo objela ali me je stisnila k sebi. Tega pač nismo počeli, pa smo otroci vseeno čutili, da nas ima neizmerno rada. Vem samo to, da mi je tisti kos mesa stisnila v roko in rekla: »Na, pohano pa ti pojej!«

Brez lažnega sramu sem se lotila dobrote, ki je pač nisem pogosto okusila. Tedaj pa je v sobo vstopila medicinska sestra in vpričo nje se mi je zazdelo, da ni prav, da jaz jem mamino meso. Stisnila sem obrizeno bedro v pest in roko skrila za hrbet. Gospa sestra je to seveda videla in me je prijazno pogledala, rekoč: »Kar jej, kar jej, če je mama prihranila za tebe!«

Mama je potem prišla iz bolnice. Nekaj ni bilo prav, kmalu je bila spet hudo bolna. Izčrpanost in napeti živci, kar naprej otrok in slaba hrana ... Tisti dan je bilo tako hudo, da so klicali duhovnika ... Po hiši je moral biti mir, sorodnica in sosedica sta zribali lesene pode in po njih pogrnili raztrgane kartonaste škatle, dokler se ni posušilo. Pred prag smo morali otroci nanositi kup svežih smrekovih vej, da si je vsak obrisal blatne čevlje. Vsi so se sezuli, čevlje pa zložili po zunanjih stopnicah. Na nočno omarico so pogrnili snežno bel prt z izvezenim kelihom in hostijo, nanj postavili križ, blagoslovljeno vodo in gorečo svečo ... Gotovo je bilo samo par ljudi, saj je bila tudi sobica čisto majhna. Ampak meni se je zdelo, da je hiša polna ljudi in ko je prišel gospod, takrat duhovniku pač nihče ni rekel drugače, je neka ženska molila, drugi so molili za njo ... Vsi so klečali, gospod je bil čisto ob mami in meni se je zdelo zanimivo, da se je v naši hiši nekaj dogajalo, da je prišlo toliko ljudi ... V navalu otroške igrivosti sem pokleknila zadaj za teto, ki je klečala s sklonjeno glavo in žebala. Roka mi je kar sama skočila k njeni nogi in zagrabila sem jo za gleženj in jo začela zgečkati po podplatu. Teta je planila pokonci, me zgrabila za ročico in me odvela na lopo, preteče žugajoč: »Sram te naj bo! Mama bojo umrli, ti pa norce briješ!« Hvala bogu, mama niso umrli, kot je napovedala, saj je njeno zdravje počasi le začelo iti na bolje ...

Marija

1. november – VSI SVETI – maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30 uri.
Šoštanjka mestna cerkev ob 11. uri, (ob 18. uri skupna molitev rožnega venca).
Bele Vode ob 8.30 uri.
Zavodnje ob 10. in 14. uri
Podkraj ob 14 uri.

2. november – Spomin vseh vernih rajnih

– maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. uri.
Šoštanjka mestna cerkev ob 18. uri
Bele Vode ob 8.30 uri.
Zavodnje ob 8. uri

4. november 2006 – zahvalna navadna nedelja

– maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 uri
Šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
Bele Vode ob 8.30 uri.
Zavodnje ob 10. uri
Gaberke ob 9.45 uri.
Sv. Anton ob 11. uri (zahvalna nedelja)

11. november 2006 – 32. navadna nedelja

– maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 uri
Šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
Bele Vode ob 8.30 uri.
Zavodnje ob 10. uri.
Topolšica ob 9.45 uri.
Ravne ob 11. uri (zahvalna nedelja).

18. november 2006 – 33. navadna nedelja

– maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 uri
Šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
Bele Vode ob 8.30 uri.
Zavodnje ob 10. uri
Gaberke 9.45 uri
Florjan ob 11. uri (zahvalna nedelja)
Šentjanž na Vinski gori – Dekanijski pastoralni dan ob 14. uri

26. november 2006 – 34. navadna nedelja

– Kristus Kralj – maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 uri
Šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
Bele Vode ob 8.30 uri.
Zavodnje ob 10. uri
Topolšica ob 9.45 uri.
Sv. Martin – Velenje – Srečanje cerkvenih pevskih zborov šaleške dekanije ob 15. uri.

1. december 2007 – sobota:

Šoštanj – Sv. Mihael: Srečanje otroških pevskih zborov šaleške dekanije ob 15. uri.

2. december 2006 – 1. adventna nedelja – maše:

Šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 uri
Šoštanjka mestna cerkev ob 11. in ob 18. uri.
Bele Vode ob 8.30 uri.
Zavodnje ob 10. uri.
Gaberke ob 9.45 uri.

Razstava gob in kostanjev piknik v Gaberkah

V Sloveniji raste kar 4500 vrst gob oziroma t. i. višjih gliv, ki jih delimo glede na njihovo užitnost in ogroženost na užitne, pogojno užitne, zavarovane in strupene. Gobe so pomembno živilo oziroma praviloma začetka v slovenski kulinariki, zato ni čudno, da se pozno poleti in jeseni po slovenskih gozdovih sprehaja na stotine navdušenih gobarjev. Gobarjenje takrat postane nekakšen slovenski nacionalni šport. Na žalost pa marsikateri gobar ne pozna ne zakonodaje ne pravil in ne bontona o pravičnem nabiranju gob. Razgledan gobar ve, da mora s seboj v gozd nesti košaro in nož. Gobe se namreč režejo in ne trgajo, poleg tega pa jih grobo očistimo že kar na mestu najdbe. Seveda pa se najde kar nekaj takšnih brezbriznežev, ki zaradi nepoznavanja kulture gobarjenja, ki temelji na poznavanju fiziologije in rastnega cikla gob ter njihovega sožitja z drevesi in drugimi gozdnimi organizmi, gobe kar trgajo in zlagajo v košare ali vrečke. Največ škode gozdu pa delajo tisti, ki njim neznane gobe kar brcejo ali pohodijo. Zaradi dviga gobarske kulture in razširitve ozkega poznavanja različnih vrst gob, smo se v času gobarske sezone v Kulturnici Gaberke odločili, da za krajane organiziramo nabiranje in razstavo gob, ki jih je možno najti v okoliških gozdovih. Zato smo v goste povabili dva izkušena gobarja iz Gobarskega društva Marauh iz Velenja, ki se ponašata z nazivom determinator gliv. To sta bila Jožef Lekše in Peter Silovšek. Ta redek naziv lahko pridobi samo dejaven član gobarskega društva, ki na posebnem izpitu prepozna vsaj 60 % gliv iz obveznega seznama in jih zna poimenovati s slovenskim in latinskim imenom. Poznati mora tudi predpise in uredbe s tega področja.

Foto: A. Grudnik

Sončno nedeljsko popoldne je bilo pravo za nabiranje gob. Privabilo je kar nekaj krajanov, ki so se skupaj s strokovnjakoma odpravili v gozd. Nabrali so več deset različnih vrst gob, ki so jih prinesli na zbirno mesto pod kozolcem Kulturnice. Tu sta determinatorja razvrstila in poimenovala najdene gobe. Poleg gob so nabiralci nabrali tudi kostanj, ki smo ga potem pekli pri kozolcu. Sledila je predstavitev najdenih gob. Pri užitnih vrstah sta strokovnjaka povedala, o njihovih kulinarični pripravi, pri strupenih pa o posledicah zastrupitve. Nekatere gobe so si med sabo zelo podobne, zato sta strokovnjaka opozorila na razlike, na katere moramo biti še posebej pozorni, da užitne gobe ne zamenjamo s podobno strupeno. Na leto v Sloveniji zabeležijo kar nekaj zastrupitev z

gobami. Nato je sledilo nekaj vprašanj o gobah in strokovnjaka sta na vsa vprašanja z veseljem odgovorila. Prijetno popoldne smo zaključili s kostanjevim piknikom in sladkim jabolčnikom, ki je sicer letos zaradi slabe letine jabolk v naših krajih bolj redek. Na koncu je g. Lekše zbral vse užitne gobe, ki jih je Franc Steharnik z veseljem spekel in jih ponudil obiskovalcem. Do danes se še ni nihče pritožil, da je imel po pikniku kakršne koli prebavne težave.

Več podrobnosti o gobah in gobarjenju si lahko preberete na spletni strani: <http://www.gobe.si/>.

A. Grudnik

Zmagala je buča velikanka

V petek, 5. oktobra, je Turistično društvo Skorno – že peto leto po vrsti – priredilo »Kožuhijo« ali ličkanje koruze. Dogodek je tudi letos gostila kmetija pri Madlešniku, kjer so pogoji in prostor za tovrstne dejavnosti najbolj ugodni, domači pa izborni gostitelji. Posebnost tokratne kožuhije je bilo »lepotno« tekmovanje poljskih pridelkov, ki so ga izvedli prvič.

Številni krajsani sicer razprostranjenega kraja

Foto: Marija Lebar

se radi zbirajo na tovrstnem obujanju starih običajev in pri tem jim nikoli ni dolgčas. Šale, smeh pa tudi pesem popestrijo večer, da kar prehitro mine. Letos se jim je pri delu pridružil tudi šoštanjski župan Darko Menih s soprogo. Oba sta dokazala, da znata zavijati rokave in da jima kmečko delo ni tuje.

Za tekmovanje je bilo prijavljenih okoli petdeset poljskih pridelkov, med njimi tudi taka posebnost, kot je tobakova rastlina. Videti je bilo orjaške redkvice in repe, pa lepo belo in debelo cvetačno glavo, pa čebulo, ki je tehtala več kot pol kile, pa šopek dišeče mete, pa... Strokovne komisije ni bilo, saj so »lepotca« izbirali kar udeleženci sami. »Miss« večera je tako postala skoraj 50 kg težka buča velikanka, ki jo je pridelala Fanika Kugonič iz Skornega.

»Izvedba tovrstnih dogodkov nas še posebej veseli, ker se zberejo krajsani v tako lepem številu. V prijetnem razpoloženju se družijo vse generacije in razumevanje med mladimi in starejšimi je pri nas res zgledno. Ne moremo si predstavljati prireditve, kjer bi bili samo eni ali drugi. Mislim, da smo pri tem prava posebnost,« je povedala predsednica Turističnega društva Skorno Maša Stropnik. Pri tem je omenila, da imajo za letos še številne načrte, najprej izvedbo tradicionalnega izleta v neznano, ki med krajsani vedno »vžge«.

Marija Lebar

Četvorčke v kis

Adolf Pirtovšek iz Skorna, je velik ljubitelj narave in gibanja v njej. Kot rudarski upokojenec svoj prosti čas izkorišča z daljšimi in krajšimi pohodi in v vsakem letnem času posebej uživa v gozdu. Že pomladi, ko se začnejo prve gobe je Adolf zagotovo med prvimi gobarji, poleti in jeseni pa je njegova košara skoraj vedno polna. Poleg že znanih vrst, rad preučuje tudi manj znane vrste in jih tudi preizkusi. Po svojem receptu pripravlja tudi tako imenovane »golobice« ali po latinsko russule in tudi sama sem jih že bila deležna. Okusne so.

Foto: arhiv Pirtovšek

Letos jeseni se mu je njegova vztrajnost in ure preživete v gozdovih in na travnatih površinah še posebej obrestovala. Enajstega oktobra je v bližini naših logov naletel na posebnost v naravi. Sprva še sam ni verjel svojim očem, kajti štirje skupaj zraščeni jurčki in to ajdovci, se gotovo ne znajdejo vsak dan v gobarjevi košari. Najprej je zagledal samo enega, a ko je razgrebel listje je ugotovil da so na en bet zraščeni kar štirje jurčki hkrati. Barva in čvrstost sta pričala o zdravju, tehtnica pa je pokazala en kilogram in 25 gramov. Adolf jih je z veseljem pokazal svojim prijateljem in tudi nam, da smo jih lahko ovekovečili. Potem pa so romali v kozarec. Dani pravi, da je narava najboljša učiteljica življenje in se iz nje vedno pridno uči.

Milojka Komprej

Neenavadnega gobana, ki ima na vrhu sina, je našel Gregor Petkovnik iz Belih Vod. Javnosti ga predstavlja Marjan Ramšak na sliki.

JN

Rastemo s knjigo

Tudi v letošnjem šolskem letu smo v mesecu oktobru skupaj z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za šolstvo in šport ter Zvezo splošnih knjižnic izvedli projekt "Rastem s knjigo", ki spodbuja učence k branju.

V ta namen Ministrstvo že drugo leto podarja slovensko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu.

Na zelo deževen petek smo učenci 7. a razreda odšli v Mestno knjižnico Šoštanj. Nekateri nismo imeli dežnikov, zato smo se na poti do tja kar precej zmočili. Ko smo se nekoliko osušili in razgledali po knjižnici, sta nam knjižničarki povedali nekaj o splošni knjižnici, ki jo nekateri učenci že obiskujemo. Pogovorili smo se o tem, kakšne knjižnice poznamo, kako delujejo in kako se v knjižnici obnašamo.

Knjižničarki sta nam povedali nekaj o vpisu v Mestno knjižnico in o izposoji. Pokazali sta nam, kako si lahko po katalogu poiščemo željeno knjigo.

Po končani razlagi sta nam dali liste z naslovom dveh knjig ali priimkom in imenom dveh pisateljev. S pomočjo ene od knjižničark smo iskali po računalniškem katalogu, kjer smo ugotovili, kje se knjiga nahaja in ali je dosegljiva. S pomočjo druge knjižničarke pa smo iskali po policah.

Ko smo svoje naloge opravili, smo si lahko še sami malo ogledali posamezne oddelke v knjižnici.

Dve šolski uri sta kar prehitro minili. Mi smo se v tem času posušili, za konec pa je vsak učenec prejel knjigo Slavka Pregla z naslovom Spričevalo.

Jana Podvinšek, 7. b, OŠ Šoštanj

Naravoslovni dan

V torek, 9. 10. 2007, smo devetošolci OŠ Šoštanj imeli naravoslovni dan. Razdelili smo se v skupine in vsaka je dobila drugačno nalogo. Tako so nekateri kartirali na levem bregu reke Pake, drugi pa na desnem. Nekateri so štelili promet, ena skupina je risala cestno mrežo Šoštanja, nekateri pa so merili pH prsti.

Naša skupina je imela cestno mrežo Šoštanja. Odšli smo na Gorice, od koder je bil viden ves teren. Mrežo smo izrisali na papir, pri čemer smo si pomagali z zemljevidom Šoštanja in z opazovanjem. Različno pomembne ceste pa smo obarvali z različnimi barvami. Ob desetih smo se vrnili v šolo in se razdelili po razredih. Skupine smo pripravljale poročila, zaključevale zapiske ter odgovarjale na

vprašanja, ki smo jih dobili. Potem pa smo svoje izsledke in ugotovitve predstavili pred razredom.

Pia Verdnik, 9. a, OŠ Šoštanj

Kamen na kamen ... palača!

Pikapolonica, hrček, sodček, pa pujsek, nilski konj, lisjak, lonček... Ne gre za živali, ampak za hranilnike s temi imeni. V mesecu oktobru smo se pri pouku pogovarjali tudi o varčevanju. In kaj pravi jo prvošolčki?

Gaja: »V hranilniku šparamo dinarčke.«

Teja: »Če imam denar v šparovčku, si lahko, ko je poln, kupim, kar si želim!«

Luka: »S papirjem varčujemo tako, da ga zbiramo; s tem pripomoremo k temu, da ohranjamo drevesa v gozdu.«

Miha: »Varčujemo lahko tudi z vodo; ko si umivam zobe poskrbim, da voda ne teče.«

Aljaž: »Če kar naprej ne prižigam in ugašam luči, lahko varčujem tudi z elektriko.«

Miša Ovcjak, prof., Martina Žohar, dipl. vzg.

Intervju z ravnateljico

Na Osnovni šoli Šoštanj je ravnateljica od januarja 2006 mag. Majda Zaveršnik Puc. Zanimalo naju je, kako se počuti na šoli in kako združuje službo z družino.

Ali vas osrečuje delo ravnateljice?

Seveda. Vsako delo je lepo in častno, če ga opravljaš z veseljem.

Katero službo ste imeli pred tem?

Bila sem v pedagoškem poklicu, kot sem sedaj, in sem opravljala podobna organizacijska dela. Poleg tega sem tudi poučevala.

Ali se vaša fanta kdaj pritožujeta, da je njihova mama tudi njuna ravnateljica?

Ne da bi vedela. Ko smo skupaj doma, se pogovarjamo o preživetem dnevu v šoli in nalogah, ki jih morata opraviti za pouk. Drugače pa se splošno o šoli ne pogovarjamo.

Koliko časa vam ostane, da čim bolj aktivno preživite s svojo družino?

Služba mi prav gotovo vzame veliko časa. Čez teden sem malo doma, a takrat, ko sem, sem na voljo izključno družini. Vsak delovni dan se vsaj uro ali dve pogovarjamo o delu, ki smo ga opravili, oziroma načrtujemo delo prihodnjega dne. Čez vikende pa skupaj pospravljamo, nakupujemo, preživljamo čim bolj aktivno.

Kje ste letos dopustovali?

Glavni dopust je morje. Bili smo na Hrvaškem. Spoznali pa smo tudi del srednje Evrope.

Ali vam šolarji – taki in drugačni – poberejo veliko pozitivne energije?

Šolarji sploh ne. Ne eni ne drugi. Energijo mi pobere samo delo, ki ga ne morem dokončati v nekem doglednem času, ker sem odvisna od drugih ljudi, služb ... in se po mojem mnenju enostavno predolgo vleče.

Ali že razmišljate o drugem poklicu?

Ne. To je moj osnovni poklic, zato ga nočem zamenjati. Moj osnovni poklic je poučevanje. Rada delam z ljudmi. Kot ravnateljica tudi poučujem in seveda vodim šolo. Imam še veliko načrtov, ki jih želim uresničiti z učenci, sodelavci in z vsemi, ki so povezani z našo šolo.

Kaj najraje delate v prostem času?

Predana sem glasbi in rada sem v naravi.

In še malo za šalo: katero zvrst glasbe radi poslušate?

Klasično. Predvsem obdobje baroka in dela skladatelja Bacha.

Nejc Galof in Gašper Andrejč, OŠ Šoštanj

Po sto letih še vedno bije

Kot znamenitost Šoštanja je poznana šoštanjška ura, ki bije že 118 let in jo je popravil ter jo vsak dan redno navija Vinko Pejovnik, dolgoletni urar. Zato sva si ga tudi izbrale za zanimivo osebnost mesta Šoštanj.

Kdaj in zakaj ste se začeli ukvarjati s popravilom ur? Ste si že od nekdaj želeli postati urar?

V Kajuhovem domu sem našel kolesa ure in od takrat me je začelo to delo vedno bolj zanimati. Dobil sem mesto vajenca v Celju na vajenski šoli kovinarskih strok. Šola je trajala vsako leto 3 mesece. Dokončal sem jo po treh letih.

Zakaj ste se odločili popraviti šoštanjško uro?

Ko sem šel v ta poklic, sem se za to uro že zanimal, začelo pa se je pravzaprav, ko so me nekateri prijatelji prosili, da jim popravim uro. Tako sem se tudi odločil, da bom popravil šoštanjsko.

Kje ste dobili dele za uro?

To je bil problem. Urarji so bili samo obrtniki in ur niso smeli prodajati. Dele si lahko dobil samo na »šverc«. S šolo smo odšli v Švico na ekskurzijo v tovarno Omega, kjer so izdelovali dele za uro. Med tovarnami, ki smo si jih ogledali, je bila tudi tovarna urarskega orodja La Chaux-de-Fonds. Tam sem dobil tudi nekaj orodja in nekatere dele za uro.

Koliko let šteje ta šoštanjka ura?

Ura je bila narejena v Nemčiji leta 1889. Šteje 118 let in mislim, da je pred njo še nekaj let.

Vsak dan se odpravite do ure. Kaj pravzaprav počnete tam?

Na začetku je bilo potrebno popraviti ležaje in ohišje, zdaj pa jo samo navijam.

Koliko časa se že ukvarjate z navijanjem šoštanske ure?

S tem se ukvarjam že štiri leta, trenutno teče peto leto.

Kolikokrat na dan bije ura?

Vsake četrte ure.

Uro ste popravili in jo že vrsto let navijate. Ali je na tej uri kakšna posebnost ali zanimivost?

Zanimivost je predvsem ta, da je velik zvon bil izdelan leta 1517 in je najprej služil kot zvon za požare. Zvon je bil postavljen kar nekaj sto let pred uro. Na malem zvonu pa žal ni letnice.

Zanimivo je tudi nihalo, kajti poleti se le-ta podaljša zaradi temperature, zato ura zaostaja, pozimi pa se skrajša, zato ura takrat prehiteva. Zdaj sem to težavo tudi odpravil.

Kateri so znani urarji in znamke ur?

John Graham je bil Anglež in je izumil Grahamovo zapreko.

Dobri so tudi Švicarji, Nizozemci in Francozi.

Bil je znan tudi nemški urar Gustav Becker. Švicarske tovarne pa so še vedno ene najboljših.

Znane znamke pa so Omega, Zenit, Doxa ...

Ajda Čebul, Tjaša Slemenšek, OŠ Šoštanj

Taborništvo se predstavi

Prireditev Šoštanj praznuje, ki je zaradi nepredvidljivega vremena potekala na rokometnem igrišču, je obetala precej več. Pa da ne bo kakšne pomote. S tem nisem mislil na nas, tabornike, saj smo se mi dobro pripravili in smo svoje delovanje dobro predstavili. A rečeno je bilo, da se bodo poleg nas predstavila tudi druga društva, ki delujejo v Občini Šoštanj (špotna, kulturna, mladinska ...). Žal pa so se poleg nas predstavili le še motoristi in godba na pihala.

No, taborniki smo, tako kot smo obljubili, prišli na prireditev. S postavitvijo pionirskega objekta (signalni stolp) smo predstavili svoje znanje v pioniristiki (gradnji objektov iz lesa in vrvi), pripravili smo tudi veliko propagandnega materiala ter na ogled postavili plakate s fotografijami. Da najmlajšim obiskovalcem ni bilo dolgčas, smo pripravili igro »ciljanje v tarčo«, ki pa je tokrat bila malce bolj zahtevna kot sicer. A najbolj pomembno je, da smo uživali tako mi kot tudi otroci in da smo s to predstavitev približali taborništvo tudi tistim, ki ga ne poznajo.

SiNi

Močne ukane 2007

Letos smo se prvič odločili, da bomo svoje člane peljali na taborniško tekmovanje »Močne ukane«, ki je letos že 10. leto zapored organiziral taborniški rod iz Medvod. Sestavili smo dve GG ekipi (taborniki starosti 11 do 14 let) in 13. oktobra skupaj z velenjskimi taborniki napolnili avtobus ter krenili na pot proti Pirničam (vasica med Medvodami in Šmarno goro).

Kaj sploh so »Močne ukane«? To je taborniško tekmovanje, sestavljeno iz 8 šaljivih iger in nočne orientacije. Letošnja tematika je bila zelo patriotska (Slovenija, od kod lepote tvoje?) in vse igre so bile v povezavi s slovensko tradicijo in kulturo. Šaljive igre so bile res odlične in zabavne. Iz gledalcev so izzbijale obilice smeha ter v nas vzbudile pravi tekmovalni duh. Nočni del tekmovanja je bil precej bolj zahteven, saj ima noč svojo moč in orientiranje s kompasom in zemljevidom ter gibanjem po neznanem terenu ponoči, kjer je edina svetloba tista, ki prihaja iz tvoje ročne svetilke, res ni enostavna naloga. A ker je to tekmovanje namenjeno učenju orientacije, so na prago poleg tekmovalcev lahko odšli tudi vodniki. Tudi naši GG-ji so izkoristili to možnost in se skušali od svojih vodnikov, ki so jih spremljali, kar največ naučiti. Po dobrih 5 urah hoje, prehojenih 7 kilometrih trase (v to številko ni všteto tudi izgublje-

no tavanje in iskanje kontrolnih točk) sta obe naši ekipi srečno prispeli na cilj, kjer jih je že čakal topel čaj in taborniški golaž. Pred spanjem je seveda sledilo le še obvezno pomerjanje, »kdo ima najbolj blatne čevlje«.

Po krepčilnem spancu (kolikor si v hrupu, ki so ga ustvarjali ostali v telovadnici sploh lahko spal) smo se prebudili v tipično ljubljansko megleno in oblačno jutro. Počakali smo še na uradne rezultate in na podelitev nagrad. In kako smo se odrezali Šoštanjčani? Kar odlično, bi rekel. 1 ekipa je dosegla res odlično 6. mesto v konkurenci 32 ekip iz vse Slovenije. 2. ekipa pa je v isti konkurenci, predvsem zaradi malce več tavanja v temi in manjšega števila najdenih kontrolnih točk, zasedla solidno 22. mesto.

Neprespani in utrujeni od naporne hoje, a vendarle zelo zadovoljni, smo domov prispeli še ravno pravi čas, da smo ulovili nedeljsko kosilo.

Taborniški pozdrav!

SiNi

Športne aktivnosti osnovnošolcev

Športna zveza Šoštanj je v sodelovanju z Osnovno šolo Šoštanj in s podporo Fundacije za šport RS v petek, 7. septembra 2007, prvič pripravila novo promocijsko aktivnost z nazivom: PREDSTAVITEV ŠPORTNIH AKTIVNOSTI ZA OSNOVNOŠOLCE.

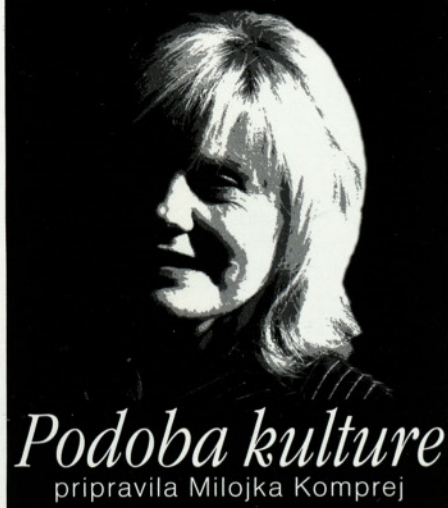

Priložnost za predstavitev športnih aktivnosti za osnovnošolce so izkoristili naslednji klubi oz. društva: Košarkarski klub Elektra, Odbojkarški klub Šoštanj Topolšica, Nogometni klub Šoštanj, Namiznoteniški klub SPIN Šoštanj, Ribiška družina Paka Šoštanj, Šahovski klub Šoštanj, Šaleški bridg-ge klub ter Judo klub Velenje.

V času predstavitve, ki je trajala štiri šolske ure, so telovadnico v spremstvu učiteljev obiskali vsi osnovnošolci in se preko praktičnih prikazov seznanili z različnimi športnimi panogami ter z možnostmi vključitve v redno vadbo. Glede na dober odziv osnovnošolcev in sodelujočih športnih klubov oz. društev, je bil med vodstvom Osnovne šole Šoštanj in Športne zveze Šoštanj sklenjen dogovor, da bo prireditev postala tradicionalna.

BR

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden				
sobota, 3.11.	pohodništvo	Planinski izlet v neznano	Slovenija	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 3. 11. ob 14:00	nogomet	Šoštanj : Simer Šampion (Štajerska nogometna liga)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
sobota, 4. 11. ob 19:00	košarka	Elektra Esotech : Rogla Zreče (Liga UPC Telemach oz. 1. A SKL)	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
nedelja, 4. 11. ob 10:00	odbojka	Tekme kvalifikacij za kadete	Telovadnica OŠ Šoštanj	Odbojkarski klub Šoštanj -Topolšica
2. teden				
ponedeljek, 5. 11. ob 18:30	bridge	Internacionalni simultani turnir posameznikov	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
torek, 6. 11. ob 17:00	delavnica	TORKOVA PETA - ustvarjalnica za otroke in starše	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
torek, 6. 11. ob 19:00	predavanje	Potopisno predavanje	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 8. 11. ob 16:00	predavanje	Pravljične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
petek, 9. 11.	predstava	Gledališka predstava Kralj Artur	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo
sobota, 10. 11. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Maribor Nigrad (3. državna odbojkarska liga – vzhod)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojkarski klub Šoštanj -Topolšica
3. teden				
ponedeljek, 12. 11. ob 18:30	bridge	Internacionalni simultani turnir posameznikov	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
sreda, 14. 11. ob 08:00	pohodništvo	Izlet Velenje – Radojč - Gonžar	Paški Kozjak	Društvo upokojencev Šoštanj
četrtek, 15. 11. ob 16:00	predavanje	Pravljične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 15. 11. ob 18:30	bridge	Bridge – razmigajmo možgane	Kavarna in slaščičarna Štorman Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 15. 11. ob 19:00	razstava	Otvoritev razstave ikon Albine Nastran	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 17. 11. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Fužinar FE (2. slovenska kegljaška liga vzhod – ženske)	Kegljišče TEŠ	Ženski kegljaški klub Šoštanj
sobota, 17. 11. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Konstruktor II (2. slovenska kegljaška liga vzhod – moški)	Kegljišče TEŠ	Kegljaški klub Šoštanj
sobota, 17. 11. ob 17:30	odbojka	Kajuh Šoštanj : Dravograd (2. državna odbojkarska liga – ženske)	Telovadnica OŠ Šoštanj	Ženski odbojkarski klub Kajuh Šoštanj
sobota, 17. 11. ob 19:00	košarka	Elektra Esotech : Kraški Zidar Sežana (Liga UPC Telemach oz. 1. A SKL)	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
nedelja, 18. 11. ob 08:00	planinstvo	Planinski izlet na Nanos	Nanos	Planinsko društvo Šoštanj
4. teden				
ponedeljek, 19. 11. ob 18:30	bridge	Internacionalni simultani turnir posameznikov	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 22. 11. ob 16:00	predavanje	Pravljične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
sobota, 24. 11. ob 19:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Turbina (3. državna odbojkarska liga – vzhod)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojkarski klub Šoštanj -Topolšica
5. teden				
ponedeljek, 26. 11. ob 18:30	bridge	Internacionalni simultani turnir posameznikov	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
sreda, 28. 11. ob 18:30	bridge	European Simultaneous Pairs 2007	Gostišče in picerija Kajuh Šoštanj	Šaleški bridge klub Velenje
četrtek, 29. 11. ob 16:00	predavanje	Pravljične ure	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
petek, 30. 11.	predstaveitev	Galerijski večer: pesnik Josip Bačič Savski	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj

Narava združuje ustvarjalce

Jože Stražar in Sumiko Kiyohara s Švedske

V začetku oktobra so v Mestni galeriji Šoštanj predali ogledu razstavo dveh avtorjev, Slovenca Jožeta Stažarja in Japonke Sumiko Kiyohara, ki sta v Šoštanj prišla s Švedske. Avtorja sta par tako v umetnosti kot v življenju. Njuno likovno delovanje je raznoliko, a združeno v naravi kot v skupnem ustvarjalnem izviru, iz katerega vodita svoje ustvarjalne misli.

Foto: Dejan Tonkili

Zanimivi razstavi, ki je preplet del v akrilu, akvarelu in skulptur, je med drugim botrovala 300-letnica rojstva švedskega naravoslovca Carla von Linneja ter njegovo prijateljstvo z italijanskim naravoslovcem G. A. Scopolijem, ki je večji del svojega življenja preživel v Idriji. Jože Stražar, sam velik ljubitelj narave, je del svojih del posvetil temu obeležju in s tem namenom razstavljal že na Švedskem. Prav gotovo pa je razstavi v Šoštanju botrovala tudi Stražarjeva ljubezen do domovine Slovenije, ki jo je zapustil v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, a ohranil v svojem srcu in življenju z vso močjo. Seveda ni naključje, da je z njim razstavljal tudi njegova življenjska sopolnica Sumiko Kiyohara, ki svoje ustvarjanje izraža največ preko akvarela, ki pa ga seveda nenehno plemeniti s tradicionalnimi vrednotami likovne umetnosti rodnega ambienta.

V Šoštanj je z njima prišel tudi ženski pevski sestav Sakura, ki se je predstavil s tradicionalnimi japonskimi in švedskimi napevi, tako da je bilo odprtje resnično vredno imena in udeležencev.

Na razstavi je veliko o Sumikinem in svojem ustvarjanju povedal Jože Stražar sam, veliko težo pa je dogodku dala likovna kritičarka Ana Marija Stibilj Šajn, ki dobro pozna njuno delo, katerega

je ocenila v samih presežkih. Ustvarjalce je pozdravil župan Občine Šoštanj Darko Menih, ki je izrazil zadovoljstvo nad predstavitvijo v Šoštanju. Ravno tako je priznanje organizatorjem izrazil Janez Rogelj, predsednik združenja Slovenske matice, ki je med drugim poudaril pomembnost takih sodelovanj s Slovenci zunaj domovine.

Kot Linné, ki je naravo razvrščal v tri kraljestva, in sicer v vegetacijo, živalstvo in kamenino, tudi zakonca Stražar Kiyohara v svoja dela vpleta te elemente.

O obeh ustvarjalcih je Šajnova med drugim povedala:

Slikarka Sumiko Kiyohara želi v polnosti pričarati izbrano atmosfersko vzdušje. Kolorit je omejen, vendar bogat v občutenih, prefinjeno izostrenih barvnih in svetlobnih stopnjevanih. V likovno igro pa je povsem suvereno vključena tudi podlaga. Ta »brezbarvna površina« je enakovreden element dogajanja, saj spregovori s svojo teksturo in z »mlečno svetlobo«, ki jo oddaja sama papirnata podlaga. Mehkoba potez in barvna monokromnost se stapljata v lirično atmosfero, v prizorišče zračnega, umirjenega stanja, v katerega se lahko naseljujejo misli ...

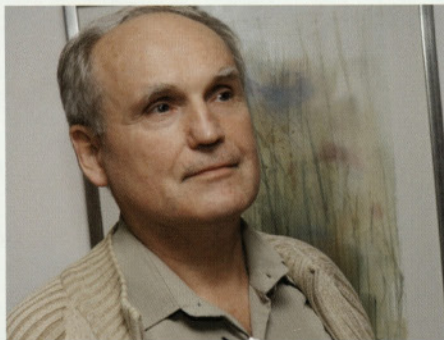

Foto: Dejan Tonkili

Slovenec Jože Stražar Kiyohara deluje na raznovrstnih likovnih področjih, med drugim tudi na področju medaljerstva. Pri ustvarjanju usmerja svoje zanimanje in problemsko razglabljanje v formo, ki ni le primarna zakonitost v oblikovanju kiparske stvarine, temveč tudi nepogrešljiv del vsake avtorjeve kreacije. V klasičnem izročilu figuralnega kiparstva snuje številne živalske like, pri katerih ga ustvarjalno vznemirja gibanje. Njegove skulpture sicer nosijo realistično razvidna sporočila, a avtor se poslužuje ekspresivnega naglaševanja, kar se kaže v poenostavljeni formi in v njenem reduciranju na bistveno ... Videnje in čutenje veličine ter lepote kraljestva narave ni dano vsakomur. Sumiko Kiyohara in Jože Stražar Kiyohara sta med tistimi redkimi posamezniki, ki vstopajo vanjo ustvarjalno in z vso senzibiliteto.

Dela bodo na ogled do desetega novembra, ko na Zavodu za kulturo Šoštanj pripravljajo razstavo ikon.

Obnovljene Marthalove orgle

Orgle, ki danes stojijo v mestni cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Šoštanju, so bile leta 1825 naročene za župnijsko cerkev sv. Mihaela pri celjskem orglarskem mojstru Venčeslavu Marthalu. Venčeslav Marthal oz.

Vačlav Markel, kot se je imenoval v rojstni Češki, je bil naslednik ugledne orglarske tradicije, ki jo je v mestu ob Savinji leta 1721 začel njegov sonarodnjak mojster František Janaček. Marthal je s poroko vdove svojega predhodnika Antona Scholza prevzel tudi njegovo delavnico in posle ter najprej dokončal orgle v župnijski cerkvi v Mozirju. Orgle v Šoštanju so verjetno Marthalov zadnji instrument, preden je leta 1826 umrl za tuberkulozo.

Kot poroča župnijska kronika, so te orgle v župnijski cerkvi služile svojemu namenu do leta 1863, ko je Martin Zeichen s Polzele zgradil nove, stare pa prestavil v mestno cerkev. Ob tej priložnosti jih je obnovil in zamenjal dva registra.

Leta 1917 so v vojaške namene iz orgel odstranili prospektne piščali, ki jih je leta 1986 najprej nadomestil Anton Jenko iz Ljubljane, pri zadnji obnovi (2007) pa je Tomaž Močnik izdelal nove in jih skušal čim bolj približati originalnim Marthalovim menzuram.

Ker ni virov, ki bi poročali o originalni dispoziciji instrumenta (na nekaterih piščalih se sicer opazi, da niso izdelek prvotnega izdelovalca), se je pri restavriranju orgel ohranila zvočna podoba iz leta 1863, ki se kljub klasicističnemu jedru že precej spogleduje z obdobjem romantike, kar opazimo predvsem na večjem številu osnovnih, 8' registrov. Orgle imajo postavljeno celotno principalno piramido, od principala 8' do zvočne krone, tipične južnonemške flavtnne registre Portun in Flauto, tradicionalni register Copula, ki ga je v svoje instrumente vgrajeval že František Janaček, ter dva registra izpod roke Martina Zeichna, violi in cevno flauto. S to zvočno podobo so idealen instrument za izvajanje del južnonemških avtorjev.

Historične orgle, ki so ohranjene na slovenskem področju, izkazujejo svojevrstne regionalne značilnosti, ki so se izoblikovale pod vplivi dveh osrednjih kulturnih tokov. Na področju Slovenije se namreč križajo vplivi Benetk z zahoda z idejami, ki so jih gojili na severu v Salzburgu, Grazu in na Dunaju. Marthalove orgle spadajo med instrumente štajerskega tipa, ki se je razvil v začetku 18. stoletja in je omejen izključno na geografsko območje avstrijske in slovenske Štajerske. Instrumenti štajerskega tipa so večinoma enomanualni, igralnik pa se nahaja na evangelijski (levi oz. severni) strani, gledano proti oltarju. Šoštanjka župnijska kronika poroča, da je zaradi tega "organistu omogočen dober pogled na vse tri oltarje". Instrumenti imajo ponavadi okoli 13 registrov, tipični pa so tudi ozko menzurirani registri, kot sta viola ali salicional.

Foto: B.S.

Ker imena registrov niso navedena v obstoječih virih, so kot vodilo za imena registrov v šoštanjkih orglah služile dispozicije ohranjenih

Foto: B. S.

Marthalovih orgel oz. oznake, ki jih viri navajajo za druge instrumente istega izdelovalca. Imena registrov, ki jih je v orgle vgradil Martin Zeichen, so povzeta po imenih iz njegovih instrumentov.

Orgle imajo kratko oktavo, prav tako značilnost štajerskega tipa orgel, obseg manuala do f3, ter pedalni obseg do a.

Ideja za obnovo orgel v mestni cerkvi sv. Mohorja in Fortunata je zorela precej časa, preden je delo na instrumentu dejansko steklo. Glavni razlog za obnovo je bila kvaliteta instrumenta, ki spada med dragocenosti kulturne dediščine, vendar ni mogel več pokazati vseh svojih zvočnih možnosti. Vzrok za slabše delovanje je bila nezadostna preskrba piščali z zrakom. Restavriranja se je januarja 2007 lotilo Orglarstvo Močnik iz Cerkelj, pod vodstvom inž. Tomaža Močnika in ob strokovnem sodelovanju Barbare Sevšek, mag. art. Poleg rešitve problema s preskrbo z zrakom je bil instrument tudi temeljito očiščen, vsi leseni deli so bili zaščiteni pred škodljivci, kovinski pa pred rjavjenjem. Obnovljen je bil igralnik, tipke so dobile novo koščeno oblogo. Zaradi dotrajanosti se registrski potegi niso mogli ohraniti, po vzoru starih so bili izdelani novi. V orgle so bile vgrajene tudi nove prospektne principalne piščali, ki lepo dopolnjujejo zvočno podobo instrumenta. Marthalove orgle lahko tako spet služijo svojemu prvotnemu namenu sooblikovanja liturgije, dragocene pa so tudi kot koncertno glasbilo, pa naj bo solistično ali v zasedbah z drugimi instrumenti.

Blagoslov obnovljenega instrumenta je bil 28. septembra. Glasbeno so ga sooblikovali Mladinski pevski zbor župnije sv. Mihaela Šoštanj, pod vodstvom Anke Jazbec, vokalna skupina Mihelce, organisti domače župnije Klementina Rednak Mežnar in Jernej Mazej, instrumentalisti glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje, na koncertu po maši pa so se predstavile violinistka Jerneja Pačnik ter organistki Andreja Golež in Barbara Sevšek.

Barbara Sevšek

Hotenja v galeriji

V sklopu Galerijskih večerov je bila zadnjega septembra v Mestni galeriji Šoštanj predstavitev 17. številke Hotenj, zbornika šaleških literarnih ustvarjalcev. Zbornik, ki je bil prvič predstavljen ob izidu v mesecu juniju na gradu Velenje je odrast tukajšnjih in bližnjih ustvarjalcev, ki se ukvarjajo s pisanjem predvsem ljubiteljsko. Pogovor v galeriji je usmerjal Peter Rezman, urednik zbornika, ki je zbranim predstavil tudi nekatere ustvarjalce. Večer so dopolnjevala branja avtorjev proznih in poetičnih del objavljenih v zborniku.

Foto: Dejan Tonkli

Društvo, ki se je v malce drugačni obliki pojavilo v tem prostoru že v osemdesetih letih, je pomembno za ta prostor, saj vzpodbuja tudi mlade ustvarjalce. V preteklih letih so v posebnih prilogah sodelovali mnogi mladi pisci, letos pa so se predstavili kot izbor iz literarne olimpijade, katero je vodil Jurij Hudalin. V zborniku so so predstavljene fotografije Amadeje Komprej, poleg Rezmara pa sta pri urejanju sodelovali še Tatjana Vidmar in Milojka Komprej. Devetnajsta avtorjev, ki je objavljenih v rednem delu je v glavnem sledilo svojemu ustvarjalnemu navdihu le par se jih je odzvalo razpisu na temo Zapiski iz sanj. Kljub temu je bil Zbornik lepo sprejet med ljubitelji literature.

Uspešna izvedba prireditev ob mednarodnem dnevu gluhih

Letošnja manifestacijo in prireditve ob mednarodnem dnevu gluhih in naglušnih je gostilo Velenje, točneje Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih (MDGN), ki združuje slušno prizadete vseh desetih občin Zgornje Savinjske in Šaleške doline. V soboto, 29. septembra, se je tako v Velenju zbralo več kot 1000 udeležencev celodnevne prireditve iz vse Slovenije, med njimi tudi gostje iz Italije in Avstrije.

Potem, ko jih je sprejel velenjski župan Srečko Meh, so se v Kulturnem domu udeležili svečane akademije. Program so v večini izvedli sami člani društva in njihovi svojci, dogajanje pa je bilo sprti spremljano tudi s kretanjem – »jezikom« gluhih, ki ga izvajajo za to posebej usposobljeni prevajalci. Scensko dekoracijo in cvetlične aranžmaje so prav tako naredili sami člani društva, pri čemer se je še posebej izkazala predsednica Erika Grobelnik. Popoldne je sledilo družabno srečanje v Beli dvorani ob Velenjskem jezeru.

Na kongresu Svetovne federacije gluhih so leta 1959 sprejeli sklep, da se zadnja nedelja v septembru proslavlja kot Mednarodni dan gluhih. Na ta dan gluhi opozorijo na svojo nevidno invalidnost in na težave, ki so povezane z njo. Mednarodni dan gluhih obeležujemo tudi v Sloveniji, vsako leto v drugem kraju.

Začetki društva MDGN Velenje segajo v daljnje leto 1963. 27 gluhih oseb iz Šaleške in Zgornje Savinjske doline je takrat ustanovilo Temeljno organizacijo slušno prizadetih Šoštanj. Sredi osemdesetih let se je društvo preselilo v Velenje. Vse od takrat društvo, ki se je med tem preimenovalo, s svojimi številnimi dejavnostmi pomaga članom pri premagovanju težav in ovir v vsakdanjem življenju.

»Na žalost nam vedno primanjkuje denarja za

Foto: Marija Lebar

vse, kar bi radi nudili svojim članom. Čeprav je sedež v Velenju, je več kot polovica naših članov občanov drugih občin v regiji, zelo težko pridejo do sredstev za svoje delovanje. Pri nekaterih županih preprosto ni dovolj posluha za težave naših članov,« pravi sekretarka društva Marjana Rudolf.

Na prireditve in organizacijo dogodkov v tem sklopu so se v društvu MDGN dolgo in temeljito pripravljali. Ob tej priložnosti so izdali tudi zgibanko o svojem delovanju, v kateri sta gluhih nekaj besed namenila velenjski in šoštanjski župan Srečko Meh in Darko Menih.

»Po klasifikaciji Svetovne zdravstvene organizacije je gluhotena ena najtežjih invalidnosti. Presenetljivo ... Ne zavedamo se namreč, da se kar nekaj gluhih in naglušnih posameznikov v strahu pred posmehom in nerazumevanjem pri izgovorjavi in komunikaciji umakne v tišino in se tako izključi iz socialnega življenja. Odgovor na vprašanje, kako to preprečiti, se skriva v izobraževanju. Dobro bi bilo v šolskem izobraževanju med izbirnimi vsebinami ponuditi možnost naučiti se osnovnih elementov znakovnega jezika, zagotovo pa bi bilo dobro spodbuditi javne uslužbenke in vse, ki se pri svojem delu srečujejo z različnimi ljudmi, da se vključijo v enega izmed tečajev znakovnega jezika,« je med drugim v zgibanki zapisal šoštanjski župan Darko Menih.

Kljub temu, da se njihovu vabilu na prireditve ob Mednarodnem dnevu gluhih ni mogla odzvati Marjeta Cotman, ministrica za delo družino in socialne zadeve niti – razen Srečka Meha – noben župan z našega območja, so z izvedbo manifestacije v Velenju zelo zadovoljni.

Marija Lebar

Foto: Dejan Tonkli

»Vsak prvi torek ob peti uri popoldne, se v avli kulturnega doma v Šoštanju zgodi TORKOVA PETA, kamor z veseljem hodi kopica otrok. V naši delavnici jim ni nikoli dolgčas,« pravi Natalija Novak, ki v organizaciji MZDPM vodi delavnice.

Sredina, 3. vrsta 7. sedež

Bla bla bla ...

Verjetno je bolj malo ljudi, ki ne bi razumeli pravega pomena t. i. »gostilniških pogovorov«. Ne gre zgolj za lokacijo izpostavljene komunikacijske dejavnosti, temveč bolj za prevladujoče teme, ki takšne pogovore zaznamujejo. Ti so namreč le redkokdaj dovolj blizu tal, da bi bila perspektiva še relativno jasna. Besede takrat dobijo zalet, pridobivajo višino in nemalokrat je na sporedu reševanje sveta, »poslovne« odločitve, politične inovacije, ... Kdo ve, morda je tudi kateri izmed naših predsedniških kandidatov idejo za kandidacijo dobil prav tam.

Toda dovolj besedičenja, v tej kolumni naj na to spominja samo najvišja vrstica. Problem je, da je v naših življenjih tako ali tako preveč mlatenja prazne slame, kot bi bilo to za duševno zdravje še vzdržno. Dejstvo je, da smo ljudje, vsaj v povprečju, mnogo bolj nadarjeni za sestavljanje načrtov kot pa za njihovo uresničevanje. Še posebej, če se lahko pri tem elegantno prikrijemo v množici.

Ni prvič, ko mi je po glavi vztrajno rojilo vprašanje (in bilo tako vztrajno, da se nikakor ni hotelo umakniti), ali je mala množica takšnih in drugačnih kulturnih društev, ki imajo med svojimi dejavnostmi zapisano tudi gledališko, dejansko odraz pripravljenosti za akcijo, aktivnosti in udarnosti. Ker se, žal, največkrat dogaja, da slonenje na odru pač nadomešča slonenje za šankom. Debate pa so zelo podobne.

Foto: Barbara Fužir

Zgornjesavinjska gledališka scena ima v svojih vrstah zelo karizmatično osebnost. Človeka, ki se že, odkar ga poznam, trudi dvigniti včasih sivo in povprečno amatersko gledališko mišljenje nad povprečje. Herbert Savodnik, med gledališčniki pa dosti bolj poznan kot Berti. Dolgo časa gledališki kritik. Mnogim mentor in svetovalec. Pa tudi zelo zanimiv sogovornik, ki se izogiba »gostilniških pogovorov« o gledališču. Oder, pa naj bo še tako zelo prvinsko amaterski, ne more živeti le od govorjenja, kako bi se igralo. Treba je dejansko igrati. Drugače ni ravno smisla v gleda-

liški skupini.

Tudi v skladu s tem Berti ni nikoli ostal le pri govorjenju. In je tako režiral v Lepi Njivi, v Mozirju, na Rečici ob Savinji. Še prej pa je v šestdesetih na celjskem gradu v življenje postavil Desetega brata.

Sedaj, po uspešno izvedenih predstavah, se vse sliši zelo lepo, toda v resnici je Berti vsakokrat znova tvegati. Skupin, ki jih je režiral, ni poznal od vekomaj. In kot se to rado zgodi v manjših krajih, so takšne skupine ponavadi zelo homogene. Trdne. Pa tudi dokaj zaprte za nove ljudi in ideje. Toda ne neprepustne, da ne bo pomote. Enostavno je včasih treba biti skrajno vztrajen, tudi trmast. V teh skupinah se nič ne zgodi skozi noč, ko pa se enkrat prične dogajati, je proces skorajda nemogoče ustaviti.

Če je društvo kolikor toliko prepustno še za druge ljudi, ljudi »izven«, potem ima seveda prihodnost. Kajti ni nujno, da bo znotraj nekega društva vedno dovolj »kadra«, ki bo želel igrati, režirati, ... Če ni kadra, ni podjetja. Če ni režiserja, ... ni igre. Toda če se društvo zapira navznoter, se bo počasi zvrnilo samo vase. Ali pa bo doživelo ustanovitev kakšnega konkurenta. Ki seveda ni absolutno konkurent, to postane šele takrat, ko se ga tako jemlje.

Da, Berti mi je potrdil, da je dobro, da imamo veliko kulturne dejavnosti. Da pa ni dobro, če se ta na silo sama sebe omejuje v stroge geografsko-birokratske okvire. Kajti potem kaj več od povprečnega ne bo mogoče.

Zgornja Savinjska dolina ima v sebi velik potencial. Gospodarski, turistični pa tudi kulturno-izobraževalni. Toda kaj, ko je, če povzamem besede prijatelja, »če greš iz Velenja, svet tam čez hrib drugačen«. Tudi Berti je pred nekaj leti, s pridobivanjem kilometrine po zgornjesavinjskih odrih, zaslutil ta potencial. In osnoval idejo o skupnem projektu zgornjesavinjskih kulturnih društev, ki bi presegel meje razdrobljenosti in ponotil dejavnost.

Zelo dobra ideja. Toda ...

Zmerom mora biti kakšne »toda«, kajti v nasprotnem primeru bi šlo vse prehitro in prelepo, pa tudi kolumno bi lahko na tem mestu zaključila z dejstvom, da obstaja veliko Zgornjesavinjsko amatersko gledališče, ki je splošno poznano in žanje uspehe daleč naokrog. Toda ...

Toda dolina ob zgornjem toku Savinje ni dežela pravljicnih bitij. Kajti ta bi verjetno dosti hitreje od običajnih kulturnikov ugotovila, da vsako povezovanje še ne pomeni avtomatsko zatiranje. Da slovenskega kompleksa majhnosti resnično ni treba projicirati v vsako zbiranje ljudi in pričakovati odvzema avtonomije. Da bi dejansko to povezovanje pomenilo nove možnosti; izmenjave izkušenj, režiserjev in igralcev. In da se pogovori o gledališču konkretno razlikujejo od pogovorov, ki po pravilu ostanejo na stopnji nerealizacije.

Pravljica bitja se danes že gredo kvalitetno kulturno organizacijo. Zavedajo se, da ljudje z vizijo in idejami družbi samo koristijo. Ostali pa raje vsak zase brskajo za igrami, igralci in režiserji. Včasih pa, kajti očitno je ta dolina dovolj velika tudi za to, zavedno in sočasno dve društvi igrata isto predstavo. Pa ne skupaj, da ne bo pomote. Očitno je preveč gledalcev.

Barbara Fužir

Gledališka razglednica iz Ljubljane

Že zadnjič sem napovedala premiero v SNG Drama, Jagababa Daneta Zajca. Komaj sem jo čakala, saj je Zajc pisal vrhunsko, večinoma mrko, a znal je prodreti globoko v dušo, če se je le gledalec zmogel toliko odpreti. Tekst je prišel v roke gledališke staroste, režiserja Mileta Koruna. Zbral je same prvovrstne igralce in naredil predstavo, ki si jo je vredno ogledati. O Jagababi se je marsikaj govorilo, predvsem pa to, da je nastajala v zadnjem obdobju življenja dramatika, ki je čutil, da odhaja. Zato se ne moremo čuditi temi, ki jo zajema drama. Sicer se jo stežka definira in še vedno sem v dvomih, da sem prav razumela. Morda gre za nekakšno delirčno stanje, stanje, ki se dogaja nekje med zavestjo in podzavestjo, stanje, ko človek obuja vse, kar ga je v življenju prevzelo, ga zajelo ali pa ušlo neizživeto. V predstavi je povzeto vse od zelenega, prepovedanega, nedosegljivega in o čisti ali slabi vesti. Tekstovna predloga predstave je poetična drama, vendar pa predstava s tem ni obremenjena, nasprotno, cela predstava je kljub temni temi zastavljena vedro, s toplino in ljubeznijo, ki se na koncu usede gledalcu na prsi in ga gane.

Foto: Arhiv

Foto: Arhiv

Ko se razpre zavesa, je čarobno, ker je na sredi odra oglarska kopa in ob njej oglar. Prvovrstna metafora za vroče, za zorenje, za skrito, za domnevo, za črnino, mrakobnost. V njo se naloži les, ki bi gorel z velikim plamenom, a ga zaduši zemlja in pusti, da ogleni, da bo lahko kasneje oddajal še večjo vročino, kot bi jo dal kot les. V igri nastopa enajst oglarjev, eni živi, drugi ne, hrepenijo po deklici, deklici, ki se je rada kazala, a se nikomur ni pustila dotakniti. V bajeslovnem smislu je deklica poosebljena lepota, zraven tega pa postavlja ljudem pasti, da jih požene v smrt. In o tem teče tudi dialog med oglarji – pesniki, neizpetimi, zapeljanimi in polnimi hrepenenja po nečem. Končno pride Jagababa, ki vse, kar se

je zdelo smiselno, postavi v beckettovski absurd, vse na glavo, ne do konca povedano, puščeno gledalcu za razmišljanje.

Cela predstava je polna metafor, gledaliških znakov, lepote jezika, smelosti igralcev, skratka, zadovolji zelo širok gledališki apetit sladokuscev. Zaradi vsega povedanega se plača odšteti tistih nekaj evrov tudi za gledališki list, saj je poln pojasnil o predstavi, spominov na Daneta Zajca in celotno besedilo Jagababa.

V Gromki na Metelkovi se je odvil gledališki solo Jaz žrtev (avtorica teksta in režiserka predstave je Simona Semenič). Gre za povsem nov žanr v slovenskem gledališkem prostoru, na zahodu pa kar precej uveljavljen. Iskrena avtobiografska pripoved, ki je oblikovana v gledališki monolog, jo popolnoma razkriva in pripoveduje o najbolj neprijetnih epizodah njenega življenja. Ko se gledalec usede in pripravi na predstavo, je sprva šokiran, potem pa že ne verjame več, da je ta zgodba čista in razgaljena resnica, ki je napisana tako, da se ob tem celo smejimo. Majhen oder, barski stol, mizica za kavo, preprosta osvetlitev. Avtorica, igralka in režiserka, vse v eni osebi, sede na stolček, prižge cigareto in začne razlagati o lulanju v posteljo. Pripoved utemelji s tem, da se to dogaja sicer marsikomu v zgodnjem otroštvu, a njej se je to dogajalo do šestnajstega leta. Slikovito razlaga in pojasnjuje, kako je morala v času terapije risati oblačke in sončke. Duhovito razlaga, kako je bredla skozi zadrege in kako je končno ugotovila, da ni edina, ki se ji to dogaja. Oblaki pa so motiv, ki ga avtorica vleče še naprej ... Kot deklica je zbolela za genitalnim herpesom, zaradi katerega je bila večkrat v bolnišnici, zdravili so jo zdravniki in vrači, celo obljubljali, kako jo bodo do konca pozdravili, sicer neozdravljiv

herpes, jo mazali s pekočimi kremami, njen herpesni oblak pa ji je rasel na riti in splovilu. Vendar pa Semeničeva tudi s herpesom, ki je tema, ki jo malokdaj "spravljamo v promet", ni zaključila. Naslednja tegoba, ki jo daje od začetka pubertete, je božjast, padavica, božje ali strokovno epilepsija. Sprva sploh niso vedeli, kaj se ji dogaja, razlagali so si, da prihaja do manjših slabosti, ko se je nenadoma začela sliniti. Pravi, da se sicer zaveda, kaj se dogaja z njo, ko ima napad, a zgubi popoln nadzor nad svojim telesom. Končno diagnozo postavi trener rokomet, seveda po posvetu s športnim zdravnikom, a je ne pove njej, temveč ona to izve od prijateljice, ker ji je povedala njena teta, ki je sosedica od njene mame in pozna sestrično, ki je poročena s trenerjevim bratom. Prvič je bila operirana v Ljubljani, a je že naslednji dan, ko je zapustila bolnišnico, doživela hud epileptični napad in bila urgentno odpeljana nazaj. Vožnja v rešilcu je bil oblak strahu, da bodo na njej delali poskuse. Pravi, da se vsega spominja – zdravnika, staršev, prevoza v bolnišnico – v oblaku ... Njena epileptična kariera torej s to operacijo ni bila zaključena, sledile so raziskave v Grenoblu, tam je bila še enkrat operirana. A tudi po tej operaciji ji je ostal epileptični oblak. Najbrž misel na samomor pride sama po sebi, ko se hočeš izolirati zaradi lulanja v posteljo, ko te mažejo po genitalijah zaradi herpesa in po vrh vsega si alergičen na antibiotike in imaš epileptične napade. Semeničeva je povedala, da je imela na zalogi dovolj zdravil ... S tem se njen monolog ni končal, opisuje še porod in epileptične napade in strah, kakšen bo otrok, ker je morala celo nosečnost jesti tablete zaradi epilepsije. Potem mastitis ... Pravi, da se je odločila, da so vse njene bolezni samo njene, ne gre več v bolnišnico, če ni zelo nujno. Pravzaprav jo je začelo nekoliko motiti, ko je ugotovila, da ni več središče pozornosti. Vijolično presenečenje, je rekel njen sin, ko ga je prišla iskat v vrtec, vsa podpluta, ker je padla med napadom iz visokega stola. Zdaj vso pozornost zbujata njen zdrav otrok, sama pa zaključuje, da mora skrbeti za svoje bolezni, in si prižge cigareto.

Predstava je prava bitka s tabu temami. Včasih je šla Semeničeva v take detajle, da si čutil zadrego, a jo je zasolila s humorjem, ob katerem si nekateri celo niso upali smejati. V predstavi ni potrebno iskati metafor, vse je kristalno jasno in direktno povedano. Srž pa je, da se skrivamo, delamo se zdrave, socialno neoporečne, naredimo si masko, ko hodimo skozi življenje. Prikrivanje lastnih slabosti se nam zdi nujno. In nujno sem nam zdi, da drugi skrivajo. Ko srečamo nekoga, ki ne skriva svojih težav, ki jih sami ne poznamo, nas spravlja v zadrego. Nikoli pa se ne vprašamo, zakaj, saj so vendar njegove tegobe samo njegove. Predstava zagotovo naredi močan vtis zaradi direktnosti, nas, gledalce pa postavlja pod reflektor, kako bomo reagirali med predstavo in kako, ko bomo stopili iz gledališča.

Zalka Grabnar Kogoj

Foto: Marija Lebar

Camino – pot k samemu sebi

V presenetljivo polni Slomškovi dvorani v Mozirju je bilo v soboto, 6. oktobra, predavanje o romanju k sv. Jakobu v portugalsko Compostello (Santiago). Predavatelja Andreja Kolmana iz Vrtojbe so v Mozirje povabili tukajšnji člani Društva katoliških pedagogov. Predavanja se je udeležilo tudi precej gostov iz Šoštanj in Šaleške doline.

Andrej Kolman je bil s svojim farnim pevskim zborom na avtobusnem izletu v Compostelli. Ko je stal pred Jakobovo katedralo, si je obljubil, da se vrne. In v maju leta 2005 je to res storil, a tokrat peš. V predavanju in računalniški projekciji fotografij, s katero ga je spremljal, je Kolman skupaj z občinstvom še enkrat podoživel neponovljive vtise s skoraj 800 km dolge romarske poti.

Romanje v Compostello poteka že vse od devetega stoletja. Na to daljno potovanje pa so se radi podali peš tudi Slovenci v prejšnjih časih. V 18. stoletju je romanje iz Slovenije na Portugalsko in nazaj trajalo kar tri leta. Kdor je opravil to pot, je med ljudmi štel za posebno pogumnega in pobožnega. V znamenje, da je bil pri sv. Jakobu, ali kot so radi rekli pri sv. Joku, je nosil okoli pasu privezано znamenito Jakobovo školjko.

Kolman se je odločil za tako imenovano »francosko varianto«, saj do Santiaga peljejo smeri iz različnih koncev. Večina poti ga je vodila po pirenejskih višavjih, najvišji prelazi so celo na višini okoli 1300 m nad morjem. Romanje je razdeljeno na enakomerne etape, dolge od 25 do 30 km, na koncu katerih so refudži (zavetišča, prenočišča). Čeprav je na romarski poti srečeval ljudi iz celega sveta, celo Avstralce in Japonce, popotnik meni, da lahko romanje opraviš le v tišini, »ko se posvetiš le Najvišjemu, naravi, ki te obdaja in sebi!« Od Santiaga je nato le še nekaj deset kilometrov do Finisterre, najzahodnejšega konca Evrope. Za celotno pot je potreboval mesec dni in okoli 1200 evrov. Seveda pa je prej potrebna večmesečna fizična pa tudi psihična priprava.

Evropski svet je leta 1987 Camino razglasil za prvo kulturno pot, od 1993 je vpisana v seznam Unescovih kulturnih spomenikov. Ob njej je 1800 kulturnih spomenikov, zlasti arhitekturne dediščine stare tudi po 1000 in več let. Pot vodi skozi 116 krajev, označena pa je z rumenimi puščicami ali z znamenito »školjko sv. Jakoba«, imenovano »kompostelka«.

Marija Lebar

Foto: Arhiv

Foto: Arhiv

**LUTKOVNI
KOTIČEK**
piše Alice Čop

JAVAJKE

Tokrat bomo spoznavali »javajke« – prav posebne lutke, ki so se rodile na daljni eksotični Javi. Predstavljale so v večini človeške like (junake, kralje, princeze, berače), a tudi demone in bogove. Lutkarji so z njimi igrali predvsem stare legende. Njihove predstave pa so bile obogatene s številnimi zvočnimi efekti, ki so jih izvajali v zakulisju: zvonili so z zvončki, privezanimi okoli gležnjev, bobnali, igrali na različno kitare, a tudi iz ust so spuščali najrazličnejše zvoke. Med posameznimi prizori so pogosto

zaigrali kratko glasbeno točko in vmes zamenjali sceno (a v ritmu in kontekstu glasbe). Včasih je na bogatejših predstavah igral celo orkester (število njegovih članov je bilo seveda odvisno od globine žepa mecena – danes bi rekli »naročnika«).

Sama tehnologija teh lutk ni tako preprosta, saj na prvi pogled delujejo kot živi kipci. Skrivnost je v mehanizmu, skritem znotraj »trebušne votline«. Z njegovo pomočjo so lutkarji animirali telo in glavo lutke; roke – zelo gibljive, pa so premikali zahvaljujoč žicam (ali tankim

palicam), pritrjenim na zapestja lutke. Javajke nimajo nog, saj so jih igralci vodili odspodaj.

Tudi likovna zasnova lutk ni bila kar tako. Človeški liki (ki so na sceno lahko prihajali le z desne strani) so imeli majhen nos, mandljaste oči, tanke ustnice; to je veljalo tudi za dobre demone, s to razliko, da so jih premazali z drugimi barvami. Hudobni liki, še posebej zli demoni (a tudi razbojniki, morilci in tako naprej) pa so bili groteskni (nas bi najbrž spominjali na klovne). Imeli so okrogle oči, velik »krompirjast« nos in odprta, popačena usta. Na sceno so lahko prihajali le z leve.

Ta tip lutkovnega gledališča je starejši od samega hinduizma in še vedno priljubljen – ne le na Javi. S širitvijo hinduistične vere v Indijo pa so se tja preselile tudi lutke. A Indijci so jih prilagodili svoji kulturi in običajem. Naredili so ji ploske, iz kosov posušene živalske kože; lahko je bila samo poslikana, lahko gosto preluknjana – kot neke vrste čipka. Iz enega kosa kože so naredili telo lutke, iz dveh drugih pa gibljive in upogljive roke. Tako kot pri klasičnih javajkah so jih igralci lahko premikali s pomočjo palic, pritrjenih na zapestja lutk. Tudi telo je bilo pritrjeno na

se je rodilo **prvo senčno gledališče na svetu**.

Prvi evropski gledališčnik, ki je pokazal javajke širši javnosti, je bil Avstrijec **Richard Teschner**, lastnik manjšega lutkovnega teatra v Pragi. Leta 1911 si je na poročnem potovanju na Nizozemsko ogledal gostujoči ansambel z Jave in poln navdušenja začel raziskovati njihovo tehnologijo. Ko jo je obvladal, je ustanovil gledališče **Figuren Spiegel**, kjer so nastopale izključno javajke. Lutkam je seveda do-

palico. In spet je bila pomembna likovna zasnova; človeški liki so bili manjši, vitkejši, elegantnejši, z daljšimi rokami in majhnim okroglim nosom, tipičnim za Indijce. Demoni so bili debelušni, z okroglimi očmi ter odprtimi usti in – kar je malce pikantno – z velikim, ploskim nosom, ki naj bi bilo parodija na nos Javancev. Največja zanimivost je ta, da so s temi lutkami igrali pred visoko obešenim, napetim belim platnom (igralci so bili na tleh, skriti za nižje obešenim poslikanim platnom). Ker je bilo druženje tujih moških in žensk družbeno nesprejemljivo, so moški z ene strani odra gledali »pravo« lutkovno igro, ženske pa so z druge strani odra lahko gledale njen »odsev«, pravzaprav sence. Tako

dal sodoben evropski vizez, postavil jih je na moderno sceno, opremljeno z najboljšo osvetljavo. Pomemben element je bila tudi glasba – a nikakor ne azijska. A Teschner ni le kopiral tujih lutk. Vse do svoje smrti leta 1948 jih je izpopolnjeval: izmislil si je, na primer, mehanizem za »upogibanje v pasu«. Vabili so ga v München, Berlin, na Dunaj in slava ter priljubljenost javajk se je kmalu razširila.

Danes lahko vidimo najrazličnejše – večinoma precej poenostavljene verzije javajk. A če delujejo živo in izberemo pravo besedilo zanje (bajke, legende), dobimo privlačno predstavo.

Na slikah so javanske, indijske in Teschnerjeve javajke.

»Hudičevi kremplji« na Goricah nad Šoštanjem

V lepih jesenskih dneh se še posebej radi odpravimo v gozd. Z otrokoma smo po nekaj letih v začetku oktobra ponovno stopili v gozd na Goricah nad Šoštanjem in se odpravili s košaro proti Gaberkam. Kot družmirski otrok sem ta gozd dobro poznala, ne spomnim pa se, da bi pred desetletjem in še nazaj tam kdaj naletela na eksotično gobo z rdečimi lovkami. Letos me je zelo presenetila njihova številčnost na Goricah, kar me je navedlo na to, da sem po literaturi in internetnih straneh izbrskala nekaj zanimivosti o tej gobi.

Foto: Arhiv

Govorim o neavtohtoni tropski vrsti, o lovkastru mrežnici ali velikem lovkarju (lat. *Clathrus archeri* (Berkeley) Drink; sinonim *Anthurus archeri*), kateremu Angleži rečejo tudi »hudičevi kremplji« (devil's claws ali devil's fingers), nemci »sipa« (Tintenfischpilz), v Kaliforniji pa jim rečejo »hobotnica s smrdljivimi lovkami« (Octopus stinkhorn), v Španiji »čarovničina jajca« (Gita de bruixa) in »rak« (Cranc).

Lovkasta mrežnica je bila v Evropo zanesena iz Avstralije ali Nove Zelandije z vojaško pomočjo med prvo svetovno vojno oziroma ob uvozu ovac in volne. Prva najdba lovkastru mrežnice v Evropi je bila 1914 v Franciji, v Nemčiji so jo prvič zasledili leta 1937, danes pa je ta vrsta razširjena tudi na severu Evrope. V prispevku avtorice Samar Al Sayegh Petkovšek s sod. z naslovom »Prvi seznam makromicet

Foto: Arhiv

s širšega območja Šaleške doline« je bila lovkastru mrežnica popisana v obdobju 2000–2002 na Velikem Vrhu (Zbornika gozdarstva in lesarstva 72, str. 95, 2003). Za Slovenijo podatka o prvih najdbah nisem zasledila. Je pa ta goba tudi sicer v svetu slabo raziskana.

Mlada goba izgleda kot jajce belkaste barve, velikosti 5 x 4 cm, iz katerega pogleda 4 do 8 temno rdečih lovč, do 12 cm dolgih, ki so sprva pokončne in na vrhu sprijete, kmalu pa se lovke ukrivijo nazaj. S staranjem lovke postajajo na površini črnkaste in počasi razpadajo v zdrizasto snov izjemno neprijetnega vonja. Smrdi kot mrhovina in zdi se, da lovkastru mrežnica uporablja mimikrijo (z oponašanjem vonjav razpadajočega mesa kot tudi z barvo in teksturo površine lovč) kot način privabljanja žuželk, zlasti muh. Lovke so vaba, nanje sedajo muhe, da se trosi temno olivne barve oprimejo mušjih dlavic, ki se tako raznašajo naprej. Raste od julija do septembra, v šopih ali skupinah, na vlažnih tleh, v svetlih gozdovih pod listavci in ob cestnih robovih. Goba je menda užitna v stadiju jajca, a je slabe kvalitete, saj je tekstura mesa in sam okus zelo zoprni. V slovenski gobarski literaturi je lovkastru mrežnica označena kot neužitna goba. O kakršni koli koristni rabi te gobe ni podatkov. V Franciji med ljudmi lovkastru mrežnica nima dobrega slovesa, saj naj bi povzročala človeku ob stiku z njo izpuščaje na koži in celo krče, v določenih krajih pa celo verjamejo, da povzroča raka. Iz osebnih izkušenj lahko rečem, da pri meni po rokovanju z njo tovrstnih reakcij ni bilo.

Posebna zanimivost rodu *Clathrus* (mrežnic), v katerega spada tudi lovkastru mrežnica, so biokemijske reakcije ob razvoju in rasti gobe ter nastajanje smrdečega vonja. Nemški znanstvenik Johannes Schmitt (1973) je odkril, da med rastjo lovkastru mrežnice proizvede precejšno količino ogljikovega dioksida, istočasno pa nastaja tudi smrdeča snov – »mrhovina«. Ogljikov dioksid in spojine neprijetnega vonja (metil sulfid, aldehidi in amini) so verjetno proizvedene z encimsko dekarboksilacijo keto in amino kislin, toda ta proces deluje samo v prisotnosti določenih kovin, kot je mangan. Vsaka goba vsebuje mangan v določljivih količinah, vendar v večini gobah (lističarke, gobanih, prašnicah) redko preseže 60 mg mangana na kg suhe snovi (mg/kg SS). Schmitt je odkril, da so razlike v vsebnosti mangana med jajčasto fazo in fazo razcveta v lovke zelo velike (jajca: 1956 mg/kg SS; lovke: 538 mg/kg SS). Koncentracije mangana so lahko celo večje kot koncentracije za življenje nujno potrebnega elementa železa (jajca: 226 mg/kg SS; lovke: 297 mg/kg SS). Biokoncentracija mangana je v organizmu lovkastru mrežnice lahko celo višja, kot je v tleh. Vloga mangana in encimskih reakcij med utekočinjanjem tkiva lovč v smrdljivo spojino še ni dovolj pojasnjena, so pa te biokemijske reakcije običajnejše za živalske organizme.

Ob srečanju z lovkastru mrežnico le-ta pri človeku vzbudi nelagodne občutke zaradi svoje nenavadne oblike, intenzivne barve in neprijetnega vonja. Ljudska poimenovanja te gobe, kot na primer »hudičevi kremplji«, so zato pričakovana. Menim, da bo lovkastru mrežnica v prihodnje deležna večje pozornosti strokovnjakov, saj lahko pričakujemo, da se bo njena razširjenost in gostota pojavljanja pri nas povečevala zaradi njenih nespecifičnih potreb glede rastišča in vse toplejše klime.

Nataša Kopušar

Foto: Marija Lebar

Pravočasno ukrepanje rešuje življenja

Društvo za boj proti raku Velenje, ki pokriva območje Šaleške in Zgornje Savinjske doline, se je v četrtek, 4. oktobra, predstavilo na prireditvi v nakupovalnem centru Velenje. Dogodek je potekal pod naslovom »Skrbimo za zdravje«. Postavili so stojnico, kjer so mimoidoče seznanjali s svojimi številnimi dejavnostmi, dobiti pa je bilo mogoče tudi žigbanke in prospekte s poučno vsebino.

Svoje aktivnosti usmerjajo tako v telesne dejavnosti kot na področje strokovnih predavanj in pomoči. Članom društva ponujajo številne ugodnosti. Tako imajo vsak ponedeljek kopanje v Termah Topolišča s terapevtsko telovadbo, vsak drugi in četrti četrtek organizirajo voden pohod, vsak četrtek pa imajo v telovadnici OŠ Gorica telovadbo, ki jo vodi fizioterapevtka. Vse naštetu je brezplačno ali z minimalnim prispevkom. Člani lahko uveljavljajo znatne popuste tudi pri koriščenju storitev v nekaterih masažnih salonih.

Številne dejavnosti društva in ugodnosti, ki jih imajo njihovi člani seveda zahtevajo precejšnja finančna sredstva. »Žal je posluha za našo dejavnost vse manj in je do sponzorskih in donatorskih sredstev vse težje priti,« pravi predsednica društva Branka Drk, višja medicinska sestra. Tako je njihov edini stalni vir prihodkov letna članarina. »Če bi uspeli pridobiti več sponzorjev, bi naše dejavnosti lahko še razširili. Zlasti je pomembno osveščanje in izobraževanje prebivalstva v smislu preventive. S pravočasnimi ukrepanjem namreč lahko rešimo marsikatero življenje,« še dodaja Drkova.

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1990. Cilj delovanja društva je uresničevanje programa mednarodne zveze ter s tem tudi slovenske Zveze društev za boj proti raku – Slovenija in rak do 2010. Njihovo osnovno vodilo je razbijati tabuje o raku, poučevati o zdravem načinu življenja ter pomenu zgodnjega odkrivanja raka. Pomembno je vzpodbujati ljudi, da bi zdrave imeli za največjo dobro in ob morebitnih znakih obolenja pravočasno poiskali pomoč.

V tem okviru bodo v začetku meseca novembra v društvu pripravili predavanje, ki bo predvsem namenjeno ženskam v meni in njihovim težavam. V goste bodo povabili priznane strokovnjakinjo s tega področja.

Marija Lebar

Travniški sadovnjaki so življenjski prostor redkih vrst ptic in del kulturne krajine Kozjanskega.

pridelki in izdelki predstavljale okoliške kmetije. Prireditve so že takrat poimenovali »Praznik kozjanskega jabolka«. Na začetku je bilo na prireditvenem prostoru na trgu v Podsredi le okoli 10 stojnic, dolgoletno vztrajanje pridelateljev pa je privedlo do precejšnjega razmaha vseh aktivnosti. Danes trg Podsreda ni več dovolj velik za vse razstavljalce, ki želijo svoje izdelke in pridelke pokazati na prireditvi. V letu 2005 so zaradi velikih promocijskih in prodajnih uspehov sprejeli odločitev, da tridnevno praznovanje razširijo na tedenski Praznik kozjanskega jabolka. Pester program, strokovno zanimive teme in sejemske dogajanje v soboto in nedeljo privabljajo vedno več obiskovalcev. Poleg vsakoletne organizacije praznika so pred sedmimi leti ustanovili še društvo Kozjanske jabke, ki združuje lastnike starih sort jablan na območju Kozjanskega parka in vse ostale zainteresirane. Glavne naloge društva so strokovno izobraževanje članov, spodbujanje obnove travniških sadovnjakov in ekološke pridelave in predelave sadja ter promocija izdelkov članov. V drevesnici Kozjanskega parka pridelujejo tudi sadike starih sort jabolk in hrušk. Sami pravijo, da so v obdobju od ustanovitve do danes zasledili velike spremembe, saj se je na pobudo članov društva obnovilo in pričelo vzdrževati veliko travniških sadov-

Foto: arhiv Kozjanskega parka

Praznik kozjanskega jabolka

Martina Pečnik

V začetku oktobra se v Podsredi in njeni okolici že nekaj let odvija zanimiv podeželski praznik. Praznik, poln jabolk, zanimivih tematik, kulturnih dogodkov, raznovrstnih izdelkov iz kmetij in domače obrti.

Kozjansko

Kozjansko je pokrajina nizkega hribovja na južnem robu Celjske kotline. Razteza se od povirnega dela Voglajne do Sotle na slovensko-hrvaški meji. Južni rob Kozjanskega predstavlja pogorje Bohor, ki se dviguje nad reko Savo in se s tem uvršča že v skupino Posavskega hribovja. »Kozjansko« je za splošno javnost manj znana slovenska pokrajina. Poznano nam je zdravilišče Podčetrtek, grad Pišece, samostan Olimje z znamenito lekarno, a o »Kozjanskem« ne vemo prav dosti. Gospodarsko to območje res ni nikoli prišlo v ospredje. Občini, kot sta Kozje in Podčetrtek, imata skupaj 6630 prebivalcev, največji kraj je Kozje s 738 prebivalci (popis 2002). Večina zaposlenih se vozi na delo drugam, v 40 km oddaljen Šentjur, Štore, Celje ali še dlje. Kmetije so večinoma majhne, povprečna površina obdelovalnih zemljišč ne presega pet hektarov. Velik del območja je prekrit z bukovimi gozdovi, ki pa jih posamično vendarle prekinjajo travniki, njive, sadovnjaki in samotne domačije. Na markantnih legah nad trškimi naselji bdijo stari gradovi, ki vnašajo v prostor bogastvo in raznolikost. Raznolika je tudi narava, na Kozjanskem je še precej ohranjenih naravnih predelov, od nižinskega sveta ob reki Sotli (Jovsi) do znamenitih starih dreves

(tise, lipe, hrasti), za katere ohranitev si v današnjem času prizadeva Kozjanski regijski park.

Travniški sadovnjaki

Če bi si pogledali tematsko karto kmetijske rabe zemljišč iz leta 1929, bi videli, da je na območju Kozjanskega bilo nekdanje zelo razširjeno sadjarstvo. V omenjenem času je predstavljalo sadjarstvo glavno dopolnilno kmetijsko dejavnost. Dobrih petdeset let kasneje so se razmere precej spremenile in sadjarstvo je postalo večinoma le obrobna ljubiteljska dejavnost. V zadnjem desetletju pa se ta dejavnost zopet oživlja. Z obujanjem gojenja sadnega drevja je v letu 1999 pričel Kozjanski regijski park v okviru nacionalnega projekta »Oživljanje travniških sadovnjakov«. Travniške sadovnjake imenujejo tudi senožetni sadovnjaki – to so sadovnjaki, v katerih rastejo stare sorte jabolk. V naravi so ti sadovnjaki pomembni zato, ker so življenjski prostor redkih vrst ptic, hroščev in metuljev. V visokih starih deblih (visokodebelnih sadovnjakih) si ptice namreč zelo rade naredijo dupla in s tem omogočajo razvoj zaroda. Delavci parka so tako v okviru tega projekta poskušali lastnike starih sadovnjakov prepričati, da svoja drevesa ne podrejo, in jim v zameno za to ponudili pomoč pri (oživitvenem)

rezanju na drevesih. Ocenjujejo, da so do sedaj opravili oživitveni rez že na 8.000 drevesih. Za aktivnosti v zvezi z ohranjanjem travniških sadovnjakov so pridobili sredstva tudi iz evropskih virov, saj je območje ravno zaradi prisotnosti redkih živalskih vrst ekološko posebno pomembno in je tudi v programu Nature 2000.

Jabolka nekoliko drugače.

»Kozjanske jabke«

Že prvo leto izvajanja projekta »Oživljanje travniških sadovnjakov« se je porodila ideja o javni prireditvi, na kateri bi predstavili pomen sadovnjakov in kjer bi se s svojimi

njakov. Njihovi rezultati bodo gotovo imeli širše vplive tudi v prihodnje in upajmo, da bodo pripomogli k razvoju slovenskega podeželja in ohranitvi njegove kulturne krajine še kje drugje.

Foto: arhiv Kozjanskega parka

Besedilo in fotografije: Marija Lebar

Poleg različnih »blagrov« sodobne potrošniško naravnane civilizacije nam grozi, da se bomo dobesečno zadušili v lastnih odpadkih. Proizvajalci in trgovci se še kako zavedajo, da ljudje kupujemo »z očmi« in zato je potrebna predvsem vabljliva embalaža, da nas prepriča v nakup še tako banalnih in često nepotrebnih izdelkov.

V tujini že nekaj časa obstajajo kampanje, ki potrošnika osveščajo in nagovarjajo, da naj kupuje izdelke z manj nepotrebne ovojnine oziroma embalaže. Poleg tega ves ta odpadni material v resnici ni odpadek, marsikaj od tega je mogoče porabiti že doma, za ustvarjalne ideje naših otrok ali nas samih. Še večji odstotek tako imenovanih odpadkov pa so v resnici sekundarne surovine, ki jih po pravilnem recikliranju lahko ponovno dajo v uporabo.

Marsikatero podjetje ali posameznik je v zbiranju, sortiranju in recikliranju odpadkov našel dobrodošlo in donosno tržno nišo. O takih podjetjih zbiralci na Hrvaškem smo pisali v prejšnji številki LISTA. V Sloveniji pa že več kot pol stoletja obstajata dve večji podjetji, ki zbirata odpadke in jih vračata v industrijo. Vendar so bile cene za odpadne surovine dostikrat tako nizke, da niso pokrile niti stroškov prevoza do odkupnega mesta.

V zadnjem času smo bili priča hudi konkurenci firm za podelitev državnih koncesij za razgradnjo odpadnih avtomobilov. Prav tako so se pojavili nekateri posamezniki, ki se s starimi kombiji in poltovornjaki vozijo pretežno po podeželju in pobirajo, kar je odvrženo po gozdovih in nametano po raznih skednjih in dvoriščih. To so stari štedilniki, hladilniki, predvsem kovinski odpadki. (Pri tem seveda ne mislimo tistih »nočnih zbiralcev« bakra, ki so žlebov oropali že vse cerkve, vikende, mrliške vežice in podobne objekte v bližnji in daljnji okolici, poleti tudi v Šmartnem ob Paki).

Gledano na daleč je v recikliranju odpadnih produktov Evropa precej pred nami. Gledano od blizu pa najdemo v tem sistemu tudi precejšnje

»razpoke«. Tako smo v Sloveniji imeli vinske, pivske in steklenice od mineralnih vod, sokov, jedilnega olja in še kaj, kot vračljivo embalažo s kronskimi zamaški. Z vstopom v Unijo pa smo le te morali zamenjati s steklenicami na navoj, ki niso vračljive, kar močno povečuje količino odpadkov v gospodinjstvih, predvsem pa v gostinstvu.

Komunalna podjetja, ki so pri nas zadolžena za odvoz odpadkov, so kmalu spoznala, da bodo sedanje deponije za tako količino smeti premajhne. Zato in pa iz ekonomskih razlogov so pričela svoje uporabnike navajati na ločeno zbiranje odpadkov in v ta namen namestila tako imenovane ekološke otoke. Vendar zavest o nujnosti ločevanja odpadkov že v gospodinjstvih le počasi prodira v vsakdanje življenje.

Ker bodo dosedanja občinska ali medobčinska odlagališča kmalu povsem polna, so se v Savinjski regiji občine odločile za skupni center za ravnanje z odpadki, ki je v Celju. K temu projektu, ki je sofinanciran tudi iz evropskih sredstev, je doslej pristopilo triindvajset občin, med njimi tudi vse tri šaleške.

Predstavitev delovanja RCERO

V četrtek, 18. oktobra, se je Regionalni center za ravnanje z odpadki Celje (RCERO) predstavil šaleškim občanom v Nakupovalnem centru Velenje. Na stojnici so med ostalim ponujali tudi tri zgibanke pod skupnim naslovom »Svež veter za čisto okolje«

Prva zgibanka nagovarja občana z naslovom »Opadki niso smeti«, pove kaj center je, kaj je njegov namen, oriše lokacijo in objekte, ki center sestavljajo. Pove pa tudi, da

območje delovanja centra sega od avstrijske do hrvaške meje. Našteti so vseh triindvajset občin, ki že sodelujejo pri tem.

V drugi zgibanki »Svež veter za čisto okolje« začne pihati pri nas doma« nagovarjajo porabnika, da bi zavestno ocenil količino dnevnih odpadkov v svojem gospodinjstvu. Zgibanka hkrati priporoča, naj se začne z ločevanjem odpadkov že doma, saj so odpadki lahko koristne in uporabne surovine. Prav tako so podrobno predstavljeni ekološki otoki in pravilno odlaganje v ustrezne zabojnike.

teh lahko kupimo razgradljive vrečke, v katerih jih zbiramo in nato odlagamo za odvoz. Našteto je tudi nekaj odpadkov, ki pa ne sodijo v zabojnik za biološke odpadke. Tako tja NE odlagamo plastične ali kovinske embalaže od živil, sanitarnih izdelkov, papirnatih plen, olj in maščob, mesa in mesnih izdelkov, mleka, jogurta in sirov in iztrebkov malih živali.

Da bi porabnike bolj stimulirali za ločeno zbiranje odpadkov, so v nekaterih komunalnih podjetjih odvoz smeti, ki se zbirajo v zabojnikih pod oznako »ostali odpadki«

Tretja zgibanka je namenjena temi o bioloških odpadkih. Kot so izračunali, je teh v skupni količini smeti kar za štirideset odstotkov. Še ne tako daleč nazaj so take odpadke pojedle domače živali ali pa so končali »na gnoju«, torej so bili ustrezno kompostirani. V sodobnih stanovanjskih naseljih to seveda ni mogoče, razen kompostnega kupa na domačem vrtičku, o katerem prav tako govori omenjena brošura. Hkrati našteje, kaj so biološki odpadki. Pove, da za shranjevanje le

zaračunavali bistveno dražje, kot ostale, sortirane odpadke. Ponekod je odvoz sortiranih odpadkov celo zastoj.

Razmislimo o tem, kakšen svet želimo zapustiti tistim, ki jih imamo najraje, torej našim otrokom in vnukom. Zavejmo se naše odgovornosti do bodočnosti ljudi in planeta in začnimo z ločenim zbiranjem odpadkov že v domačem gospodinjstvu. Na tak način bomo prihranili (vsaj posredno) kar precejšnja sredstva.

Filmspoting

piše: Eva Pečnik

Jesen, ko se začne zemlja umirjati in se pripravlja na dolg (za nekatere izmed nas mukotrpni) počitek, da je spomladi spet zmožna, kot vsako leto, vstati kot feniks iz pepela in nas bogato obdariti s sončnimi prizori miniaturnega velikega poka. In tako tetka Jensen za nas pripravi mrzla meglena večerna soočenja s samim seboj, ko domišljija poleti in se raztrešči in razbeži v tako skrite kotičke naših duš, da je še do konca zime nismo zmožni v celoti varno neprodušno zapakirati v kozarčke z napisom: »Pozor, eksplozivno! Hraniti varno, ne na doseg otrok. Uporabno od jeseni.« Jesen je čas, ko moramo spet začeti verjeti v pravljice, saj bi sicer surovo zimo težko preživeli brez večjih psihičnih poškodb. Zato torej v tokratnjem Listu predstavljam dva topla filma, v katerih je izpolnitev sanj mogoča, če si to le dovolj želiš ...

Legenda o jezdecu kitov

Originalni naslov: **Whale Rider**

Režija: Niki Caro

Scenarij: Witi Ihimaera, Niki Caro

Igrajo: Keisha Castle-Hughes, Rawiri Paratene, Vicky Houghton, Cliff Curtis, Grant Roa, Mana Taumaunu

Žanr: drama

Leto: 2002

Scenarij za film *Legenda o jezdecu kitov* temelji na romanu z istim naslovom maorske avtorice Witi Ihimaera. Priedila in režirala ga je Niki Caro (*North Country*), znana režiserka filmov o spolni diskriminaciji. V vlogi male Paikēe je zablestela, takrat trinajstletna, Keisha Castle-Hughes, ki je bila za svojo

predstavo tudi nominirana za Oskarja za najboljšo glavno žensko vlogo in se tako zapisala v zgodovino kot najmlajša igralka, ki si je prislužila to čast. Čeprav mlada Keisha ne znavlata, je večino vodnih prizorov, opravila sama. Pravi, da je bilo snemanje prizora ježe kita 15 milj od obale grozljivo.

12-letna deklica Paikēa je zaključni člen verige poglavarjev malega maorskega plemena, ki živi nekje na obali Nove Zelandije. Predavnimi časi je njen prednik Paikēa iz dežele Hawaiki na to mesto prijezdil na kitu. Od takrat je v vsaki generaciji njene družine prvorojeni sin imenovan z njegovim imenom in postane poglavar plemena. Stvari

se zapletejo že ob njenem rojstvu, saj poroda ne preživita njen brat dvojček in mama. Njen oče Porourangi je strit. Kljub nasprotovanju deklinčnega starega očeta Kora da hčerki ime Paikēa, se odseli v Nemčijo in začne umetniško kariero, malo Paikēo pa pusti pri svojih starših, da bi imela maorsko vzgojo.

Paikēin dedek Koro Apirana, sedanji poglavar plemena, jo, kljub temu da ima vnukinjo rad, krivi za tragično usodo plemena. Odločen je poiskati novega vodjo, zato za vse prvorojene dečke iz vasi organizira šolo tradicionalnih običajev in veščin. Paikēa, ki si tako želi izvedeti več o tradiciji svojega plemena, najprej na skrivaj posluša dedkova predavanja, potem pa tudi prepriča svojega strica Rawirija, da jo nauči skrivnosti taiahe (bojevanja s palico). Ko dedek to izve, je zelo jezen, saj bi si lahko Pai kot ženska, ki počne stvari, ki so namenjene le moškim, nakopala sovraštvo prednikov.

Dedek Koro pa se popolnoma sesuje, ko nobenemu izmed dečkov iz njegove šole ne uspe opraviti zadnje naloge, ki bi določila poglavarja. Še naprej je slep za Paikēin talent in sposobnosti vodje, ki jih kaže na vsakem koraku. In vendar se tolikokrat prizadeta in odrinjena Pai ne da.

Dedku vedno znova odpusti in mu je, nasprotovanju navkljub, odločena pokazati, kaj zmore. Paikēine zmogljivosti so v svetu, v katerem živi, samo zato, ker je dekle, nezaželene in vedno znova potlačene zaradi trmoglavosti pogosto prestrogih odraslih, ki se trudijo ohraniti maorske ljudske vrednote in običaje. Mala deklica je izzvana, da se sooči s preteklostjo, spremeni sedanost in določi prihodnost.

Billy Elliot

Originalni naslov: **Billy Elliot**

Režija: Stephen Daldry

Scenarij: Lee Hall

Igrajo: Jamie Bell, Gary Lewis, Julie Walters, Jamie Draven, Jean Heywood, Stuart Wells, Nicola Blackwell, Mike Elliot

Žanr: komična drama

Leto: 2000

Film, ki je s svojo očarljivostjo osvojil srca po vsem svetu, je kot topel veter zavel tudi na podelitvi Oskarjev leta 2001 in bil nominiran kar za tri te prestižne kipe. Priznanje so izkazali scenaristu Lee Hallu, režiserju Stephenu Daldryju (*The Hours*) in izvrstni Julie Walters, ki je oživila lik učiteljice plesa, gospe Wilkinson. Pohvala pa gre tudi mlademu, takrat 14-letnemu Jamieju Bellu, katerega igranje je prepričljivo in polno humorja, s čimer odlično ustvari podobo mladega plešočega Billyja. Navdih za to toplo in zabavno zgodbo je scenarist Lee Hall delno dobil po pogovorih z znanim baletnikom Angleškega kraljevega baleta, Philipom Marsdenom, ki prihaja iz severne Anglije, njegova družina pa ima dolgo rudarsko tradicijo.

Dogajanje je postavljeno v čas zgodovinske stavke rudarjev v Angliji leta 1984. Osrednji lik zgodbe je enajstletni Billy Elliot, ki živi skupaj s svojim očetom, babico in bratom v izmišljenem mestecu Evrington, v resničnem okrožju Durham, v severnem delu Anglije. Billy svoje dneve preživlja z igranjem na klavir, poslušanjem bratovih plošč in plesom, s pomočjo česar se trudi obuditi spomin na pokojno mamo. Svoje občutke ob plesu poskuša razložiti takole: »Ne vem. Nekako trdo in to, ampak ko enkrat začnem ... potem nekako pozabim na vse. In nekako ... izginem. Nekako izginem. Kot bi čutil spremembo po celem telesu.

In imam ogenj po celem telesu. Sem samo tukaj. Letim kot ptič. Kot električar. Ja, kot električar.« Ker sta Billyjev brat in oče oba rudarja, se s stavkami njihov položaj zelo poslabša. Na vse pretege se trudita družini nuditi čim bolj dostojno življenje.

Billyja, ki ga njegova prihodnost čaka v rudniku, oče vpiše na trening boksa, pravega športa za razvoj dečka v moškega. Vendar se mladenič, ko se v njihovo telovadnico preseli baletna šola gospe Wilkinson, začne zanimati za balet in skrivaj obiskovati njene plesne ure. Gospa Wilkinson kmalu vidi v Billyju skrit talent, zato ga prepriča, da se prijavi na avdicijo za Kraljevsko baletno šolo. Ko gospod Elliot izve za sinove skrivne načrte, je ogorčen: »Balet je v redu za tvojo babico, za dekleta. Ne, ne za dedce, Billy. Dedci igrajo nogomet ... ali pa boksajo ... ali pa so rokoborci. Ne ukvarjajo se s prekletem baletom.« Zato sinu prepove obiskovati plesni tečaj in tako splava po vodi tudi avdicija za prestižno šolo.

Na silvestrov večer pa očeta in njegove prijatelje med pivskim obhodom zanese pot tudi mimo telovadnice, kjer se igrata Billy in njegov prijatelj Michael. Fant, ki nima izgubiti ničesar več, tako zapleše pred svojim očetom.

Gospa Wilkinson ne odpre samo poti za Billyjevo kariero, pač pa tudi njegovo srce njegovi družini, ki ga, ko uvidi, da je ples res to, kar ga najbolj veseli, brezpogojno podpira. Z otroško iskrenostjo in nasmehom na obrazu je Billy našel ključ do src ljudi po vsem svetu. Vsaj malo pozabiti na vsakdanje tegobe in skrbi, raztegniti kotičke ustnic do ušes in naprej ter samo »plesati«, je zmožnost vsakogar izmed nas, včasih si moramo samo dovoliti. Zaključimo pa z geslom filma: »V vsakomur izmed nas je skrit talent, ki čaka, da se razvije. Najtežje ga je odkriti.«

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman Huremović

Rada imam jesen (malo se ponavljam ...). Če je pa res! Lepo je, ker se toliko dogaja ... kostanj pečemo, sadje zobamo in vsi hitimo, da bi bilo vse »porihtano« pred zimo.

Hej, to je pa skoraj pesmica!

V knjižnici pa takole ... pravljice bodo potekale po programu, torej vsak četrtek ob 16.00, obeta pa se tudi potopisno predavanje, in sicer: 6.11.2007, Radovan Riedel - Alžirija.

Izbrala sem tudi nekaj novosti.

Za najmlajše - knjiga iz zbirke Vesela matematika: *Seštevanje in odštevanje*. Knjiga z živahnimi in slikovitimi primeri in preprostimi igricami gradi osnovne matematične pojme.

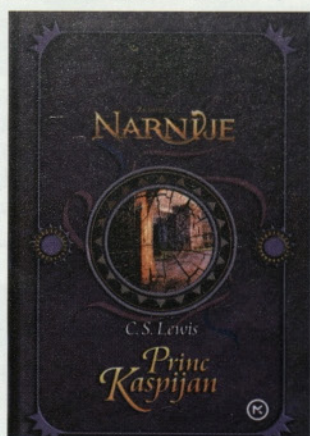
V namigih za odrasle so predlogi, kako utrditi otrokovo razumevanje teh pojmov, in koristni napotki, kako otrokom, ki jim gre matematika dobro od rok, pa tudi tistim, ki jim ne gre ravno najbolje, seštevanje in odštevanje približati na zabaven način. Avtorica zbirke Vesela matematika, **Ann Montague-Smith**, je izbrala predmete, primere in naloge tako, da bodo otroci spoznali matematiko kot zabavno in kratkočasno in hkrati kot znanje, ki nam pride vsak dan prav.

Če želiš ugotoviti, kateri voznik vozi katero formulo, seštej števila na dirkalnih avtomobilih! Znaš izračunati razliko med dvema številoma? Lahko pomagaš poštarjem in pošarkam rešiti naloge na njihovih torbah? Pripravi se na številsko pustolovščino z Veselo matematiko!

Pomurska založba, 2007.

Zgodbe iz Narnije, C. S. Lewisa sodijo med naj-

bolj priljubljene domišljajske zgodbe vseh časov. In zdaj je tu četrti del *Princ Kaspijan*. Petra, Suzano, Edmunda in Lucijo neznana sila nenadoma posrka v pravljico deželo Narnijo, ki so ji nekoč tudi samo kralje-

vali. Nadnjo so se zgrnili temni časi, saj ji je zavladal tiranski Miraz. Zadnje upanje za Narnijo je mladi princ Kaspijan, ki se upre zlobnemu stricu in želi znova vzpostaviti mir in blaginjo. Na pomoč mu priskočijo otroci, mogočni lev Aslan iz dežele onkraj morja, bojeviti mišak Cvilicil in druga nenavadna bitja dobrega srca. Jim bo s skupnimi močmi uspelo premagati zlo?

Po četrtem delu Zgodb iz Narnije nastaja film, ki je bil delno posnet tudi pri nas, v čudoviti dolini Soče.

Mladinska knjiga, 2007.

Tole knjigo bi morala imeti vsaka družina: *Igrišča narave, igre, ročne spretnosti in dejavnosti, ki bodo otroka zvale ven*. Avtorici Fiona Danks in Jo Schofield družijo ljubezen do raziskovanje

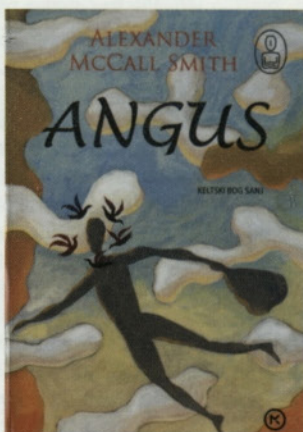
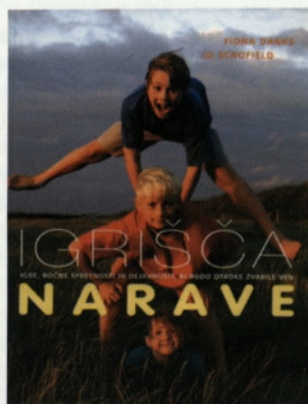
narave in prepričanje, da je otrokom treba dovoliti, da se igrajo na prostem. Fiona je poučevala okoljsko vzgojo, pa tudi vodila skupine na izlete in načrtovala igre na podeželju. Jo je že vrsto let reklamna fotografinja za britanske revije. Navdih za to knjigo sta dobili, ko sta na njuno veselje opazili, kako domišljija njihov otrok v naravi dobi krila. Svoje zamisli sta v knjigi predstavili v upanju, da bosta s tem zvalili še več otrok in njihovih družin ven, ter da bodo priče čudežem narave ne glede na to, kje živijo ali kakšno je vreme. V knjigi so opisane dejavnosti, ki segajo od vznemirljivih iger do oblikovanja stvari iz naravnih materialov. Morda si boste spomnili zaželeli izdelati loke in puščice iz mladik, se poleti igrati skrivalnice, jeseni skakati v kupe listja ali pozimi ustvarjati obešanke iz ledu ... opisane so tudi pustolovske igre, ki se jih igramo, ko pade mrak, in igre, ob katerih se lahko zabavamo celo leto.

Didakta, 2007.

Za odrasle: *Angus, keltski bog sanj*.

Avtor: Alexander McCall Smith.

Angus prihaja ponoči i prinaša sanje. Lahko ga vidite, kako teče čez hribe z vrečo sanj. Od samega pogleda nanj lahko izgubite srce,

kajti Angus je tudi bog ljubezni, mladosti in lepote. Božanskega Angusa vsi ljubijo, njemu pa je sojeno, da ljubi samo lepo Caer, labodjo mladenko iz svojih sanj. Miška zgodba se v knjigi prepleta z zgodbami sodobnih sanjavcev. Angus tako skrivnostno poseže v usodo para na medenih tednih, poveže brata, ki naj bi ju kmalu ločili, potihem posreduje pri sporu med očetom in sinom, pomaga ženi, da odkrije prevaro moža, in poskrbi za srečo skrbnika prašičev.

Avtor očarljivo prepleta sanje in stvarnost, da se na koncu lahko le še vprašamo: Ali ni življenje v resnici zgolj zasledovanje naših sanj?

Mladinska knjiga, 2007.

Kurt Vonnegut. (11.11.1922 – 11.04.2007)

Ikona in najsvetlejša zvezda (vsaj zame osebno) ameriškega pisateljskega sveta. Letos aprila je zazarela najsvetleje, potem pa se sesedla sama vase ... ampak še vedno delujoča (najbrž kot črna luknja?) vpliva na »moj svet« ... ah ta patetika ... K. V. bi me najbrž malo čudno pogledal. Ampak dejstvo je, da sem večino študijskih let v denarnici nosila kos papirja, na katerega sem si lično izpisala izbrane citate iz njegovih del. Eno samo veselje ...

Izšla je njegova najnovejša knjiga: *Mož brez domovine*. V njej je zbral kratke eseje in nastope o politiki in umetnosti, ki jih je imel v zadnjih petih letih pred izdajo.

Mož brez domovine je ironično pisanje na robu absurda, deloma memoarsko deloma politično, z vsako svojo besedo pa predvsem pisanje o svetu Kurta Vonneguta, o ljudeh in rečeh, ki jih ceni

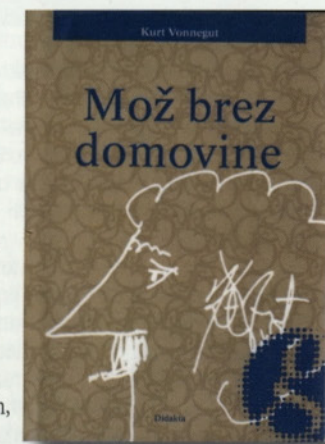
– čistih jezerih, ameriškem socialistu Eugenu V. Debsu, Marku Twainu, Albertu Einsteinu - in o zadevah, ki jih prezira, denimo Bushevem režimu. Zato je *Mož brez domovine* veliko bolj učinkovit odgovor od razvpitih dokumentarcev v sliki ali besedi, delo, ki se ga bomo spominjali z vsakim stavkom posebej. »S smehom ponujati olajšanje je tisto, kar sem zares hotel početi. Humor ima lahko blagodejni vpliv, kakor tableta aspirina. Če se bodo ljudje čez sto let še smejali, bom vsekakor zadovoljen«, je dejal Kurt Vonnegut.

Didakta, 2007.

Še ena o Vonnegutu.

Pred leti je vložil tožbo proti xx tobačni firmi, saj so na cigaretne škatlice napisali, da kajenje ubija - on pa je po xx letih aktivnega kajenja še kar živel ... :)

Vsem vse lepo, pa toplo se oblecite, ko boste šli v knjižnico. Sneg bo.

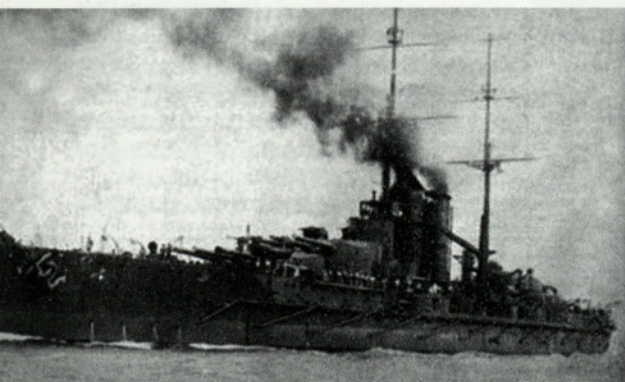

pripravila Ajda Prislan

ČEZ URŠLJO GORO

Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec je gostitelj razstave Usoda slovenskih fantov v avstro-ogrski mornarici. Pripravilo jo je Društvo za proučevanje zgodovine avstro-ogrske mornarice iz Maribora. V Slovenj Gradec so jo pripeljali, ker želijo izpostaviti admiralu Antona Hausa, ki je bil od leta 1913 do 1917, torej še tudi v vojnem času, poveljnik avstro-ogrske vojne mornarice. Admiralove družinske korenine segajo namreč v Slovenj Gradec, njegov ded je bil nekaj časa v mestu tudi župan.

Admiral Anton Haus je avstrijsko mornarico uspešno vodil do svoje smrti. Pokopan je v Pulju na Hrvaškem. Njegovega pogreba se je udeležil sam avstro-ogrski cesar Karel, ki ga je leto dni kasneje odlikoval z redom Marije Terezije, najvišjim priznanjem avstro-ogrske monarhije. Mag. Marjan Linasi je na dan otvoritve povedal, kdo je avtor te razstave in še več o njej.

Razstava Usoda slovenskih fantov v avstro-ogrski mornarici nakazuje širšo zgodovinsko problematiko, ki bi jo bilo treba še bolje obdelati. Mag. Marjan Linasi iz Koroškega pokrajinskega muzeja Slovenj Gradec je povedal, da je od takrat, ko se je avstrijsko cesarstvo razdelilo na avstro-ogrsko, pa do leta 1918 v avstro-ogrski vojni mornarici služilo 45000 slovenskih fantov (vojakov, častnikov in 66 admiralov). Služenje v mornarici je bilo, se je miselno čipurala italijanskemu ladjevju. Imela je manj potopitev ladij kot Italija. Pluli so tudi prek oceana, zgodovinarji so avstro-ogrsko ladjo zasledili tudi na Kitajskem.

Leta 1866 je bila bitka pri otoku Visu na Hrvaškem. V tej bitki je avstro-ogrski poveljnik Viliam Tagethof iz Maribora premagal italijansko ladjevje.

Akademski kipar ANDREJ GROŠELJ praznuje 60 let. Ob svojem življenjskem jubileju pove: »Ko vidim kakšno poleno v drveh, da ga je škoda pokuriti, ga obdelam.« Že kot otrok se je z Leš preselil na Prevalje, danes stanuje v Dobbi vasi na Ravnah. V Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika na Ravnah so odprli razstavo njegovih del z naslovom Skice in kipi. O avtorju in njegovem delu je spregovorila umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj Šajn, prireditev je glasbeno obarvala kiparjeva hčerka violinistka Nina Grošelj.

Na ravenskem gradu so razstavljena Grošljeva novejša kiparska dela in risbe iz različnih obdobij. Še zmeraj se izraža v lesu, kjer po načinih starih mojstrov obdeluje tri glavne teme: semena, ženske in ptice. Povedal je, da je že kot otrok vsako jesen gledal javorjeva semena, kako kot »propelerji« frčijo po zraku. Zanimalo ga je vse, kar je v zvezi z letenjem, in tako je še danes. Tudi ptice letajo, ženske ne letijo, »letajo« pa fantje za dekleti.

Najprej je hotel biti kovač, a ga je mama prepričala, da je šel na učiteljske. V 4. letniku se je dokončno odločil, da bo kipar. Že v gimnaziji je zbiral zanimive korenine, pri petnajstih letih je kiparil v lesu. Na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani ga je poučeval risanje malega akta rojak, akademski slikar Bogdan Borčić iz Slovenj Gradca. Ta ga je predlagal za študentsko Prešernovo nagrado, ki jo je Grošelj dobil leta 1970.

Na krožišču na Prevaljah lahko vidimo leseno skulpturo iz impregniranega hrastovega lesa Tri deklice, Grošljevo najmlajše javno delo, ki je nastalo po legendi izpod peresa dr. Kotnika o treh graščakovih hčerah, ki so se utopile v jezeru. Prvo veliko naročilo je imel že kmalu po šolanju leta 1977, to je kip v Šentanelu. Njegove skulpture na prostem stojijo na Koroškem, Primorskem, Dolenjskem in v Ljubljani. Razstavljal je več kot petdesetkrat. Tudi slika, rad dela akvarele in veliko riše. Vsa leta ob tem pa kot likovni pedagog poučuje v osnovni šoli na Prevaljah.

Smu v letu svetega pisma. V cerkvi sv. Vida v Dravogradu so odprli razstavo svetega pisma z naslovom Kako je Sveto pismo prišlo do nas (Slovencev), katere največji poudarek je na razvoju te stare znamenite knjige od originala do danes. Razstavljen je hebrejski izvirnik, pa prvi slovenski prevod Dalmatinova biblija, katerega originalni izvod je v lasti Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravnah na Koroškem, pa sveta pisma vse do vseh sedmih slovenskih prevodov in zadnjega,

jubilejnega slovenskega standardnega prevoda iz leta 1996. Hkrati so o tej stari znameniti knjigi pripravili predavanje. Dr. Rudi Koncilij, voditelj Svetopisemskega društva iz Ljubljane, je govoril o tem, kako brati Sveto pismo v družini. V zimski kapeli (večnamenski dvorani zraven župnišča Dravograd) se je predstavila Svetopisemska družba. To je založba, tiskarna, prodajalna in dobrodelna ustanova, ki se trudi za širjenje Svetega pisma tudi med zapornike.

Razstavo obiskujejo tudi učenci osnovnih šol, ki se učijo o svetem pismu pri predmetih zgodovina ali državljanska vzgoja. Po njej je vodil župnik v Dravogradu Daniel Slatinek. Povedal je, da je Sveto pismo temelj naše kulture, ki izhaja iz judovstva: »Ljudje so ga brali, živeli po njem, saj je pisano po izkušnjah. Je temelj evropski kulturi.«

Sestavljeno je iz dvainsedemdesetih knjig. Prvi del je Stara zaveza iz časa 2000 let pred našim štetjem, ki je razdeljena v štiri sklope: Mojzesove knjige, zgodovinske knjige, poezija z modrostnimi spisi in preroki. Drugi del Svetega pisma je Nova zaveza, razdeljena na tri sklope: življenje in delo Jezusa Kristusa ter rast prve krščanske cerkve, pisma apostola Petra in Pavla, tretji del je knjiga razodetja apostola Janeza.

Najnovejše izdaje Svetega pisma so opre-

mljene tudi z digitalnimi zapisi. Na zgoščenkah je moč brati vsebino, iskati različne pojme, besede, posamezne knjige in drugo, kar olajša pot proučevanja vsebine.

V Jamnici na turistični kmetiji Koroš nad Prevaljami je bila tridnevna likovna kolonija v organizaciji Kulturnega društva Mohorjan Prevalje. Zbralo se je 9 koroških slikarjev in kiparjev ter umetniki iz Šentjerneja, Nove Gorice in

Ljubljane. Ustvarjali so na temo Koroška glasba – Musica Carinthiae, kar naj bi pomenilo koroški motivi v glasbi in likovni umetnosti. Medse so povabili skladatelja akademika Lojzeta Lebiča, po rodu s Prevalj. Lebič je skupaj z Borutom Loparnikom tudi avtor učbenika za srednje šole Umetnostna vzgoja. Zbrani v likovni koloniji v Jamnici so se pogovarjali o umetnosti na sploh, Lebič pa je navrgel tudi nekaj problemov v sodobnem glasbenem ustvarjanju. Bistvo njihovega druženja je stik likovne ustvarjalnosti z glasbeno, ki prihaja s Koroške.

Štiriindvajset slikarskih in kiparskih del, ki so jih udeleženci kolonije ustvarili v čudovitem okolju z bogatimi gozdovi obdane Jamnice, je ocenila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. Čez nekaj tednov so v novem razstavišču na Trgu 1 na Prevaljah, v Kertovi hiši, odprli razstavo. Predsednik Kulturnega društva Mohorjan JOŠKO KERT pa je napovedal, da se bo v tem novem razstavnem prostoru že kmalu dogajalo tudi kaj drugega. V Oktobru in novembru se najprej obetata razstavi likovnih del Janeza Repnika z Mute, nato razstava z naslovom Prevalje skozi čas.

V okviru letošnjega praznovanja 800. obletnice rojstva sv. Elizabete Ogrske so se v Slovenj Gradcu zvrstile že številne prireditve. Še nekaj jih bo. V tem sklopu so odprli tudi stalno razstavo v stari orožarni na gradu, pri cerkvi sv. Pankracija nad Starim trgom pri Slovenj Gradcu Grofje Andeški in Slovenj Gradec. Ta prostor je že dolgo vabil, da se imeniten in pomemben umetnostnozgodovinski spomenik zgodnje gotike na gradu dopolni z razstavo, ki podrobneje predstavlja slavno slovenjgraško epizodo, ki se je začela neke v drugi polovici 12. stoletja in se končala že sto let kasneje, leta 1251, ko umre zadnji slovenjgraški gospod iz glavne bavarske plemiške rodbine grofov Andeških. Bertold V. Andeški, oglejski patriarh, je tega leta posvetil tudi cerkev sv. Elizabete v Slovenj Gradcu, ki pomeni jedro teh letošnjih praznovanj v mestu.

Razstava Grofje Andeški in Slovenj Gradec na osmih panojih podrobneje predstavlja to grofovsko rodbino, ki je izpisala pomembno poglavje za celotno slovensko zgodovino. Grofje Andeški so prvi, ki so na današnjem slovenskem ozemlju povezali osrednje slovenske pokrajine Koroško, Štajersko in Kranjsko v eno enoto. Njihov odmev smo ohranili tudi v slovenski državni zastavi. Modra, bela in rdeča so barve, ki si jih je naredila grofovsko rodbina Andeških, ko so sto let gospodovali slovenskim deželam. Središči svojih posesti so imeli v Kamniku in v Slovenj Gradcu. Zato je ta zgodba, ki se veže na Andeške, najpomembnejša v vsej dolgi in bogati zgodovini Slovenj Gradca.

Cerkev sv. Pankracija nad Starim trgom, ki stoji poleg orožarne, kjer je postavljena razstava, je stara župnijska cerkev Slovenj Gradca. To je ustanova Bertolda V. Andeškega, oglejskega patriarha. Nekoč je bila to tudi grajska kapela na gradu nad Slovenj Gradcem, kjer so ministeriali, vitezi, v imenu grofov Andeških gospodovali slovenjgraškemu okolišu. Cerkev je svojo podobo dobila okrog leta 1240. Ta imenitni ambient z osrednjim stebrom, ki nosi štiri križno rebraste oboke, pomeni izjemno drzno arhitekturno zasnovano, ki je bila daleč pred časom, in je v tem smislu eden izmed najimennitnejših zgodnje gotskih spomenikov ne samo pri nas na Slovenskem, ampak tudi v celotni Srednji Evropi.

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec je v sodelovanju s Koroškim pokrajinskim muzejem Slovenj Gradec potekalo 9. zborovanje Slovenskega muzejskega društva. Zbralo se je devetdeset muzealcev iz vse Slovenije. Po pozdravnih govorih župana Mestne občine Slovenj Gradec Matjaža Zanoškarija, predsednika Slovenskega muzejskega društva dr. Andreja Smrekarija, direktorja Direktorata za kulturno dediščino Republike Slovenije dr. Damjana Prelovška ter obeh direktoric Koroškega pokrajinskega muzeja in Koroške galerije likovnih umetnosti Brigite Rajšter in Milene Zlatar so strokovnjaki govorili o izobraževalni vlogi sodobnega muzeja.

Beseda je tekla okrog treh tematskih sklopov. Prvi se je dotikal izobraževanja v muzejih in se loteval poslanstva muzejev in komunikacije strokovnih delavcev v muzejih z različnimi publikami. Drugi sklop je obravnaval položaj kustosa v muzeju, kajti ravno ta izobraževalna in komunikacijska vloga navzven nalaga vse več dela, zato nastajajo potrebe po razširjanju muzejskih ekip. Danes je muzej kompleksna ustanova z notranjo delitvijo dela in s tem se vloga kustosa v muzeju spreminja. V tretjem tematskem sklopu so nadaljevali zborovanje muzealcev iz avstrijske Štajerske, kjer so govorili o strukturnih skladih kot virih financiranja. Na volilnem občnem zboru Slovenskega muzejskega društva so razširili delovne skupine tako, da bo društvo lahko v sodobnih pogojih delovalo bolj učinkovito. Naslednji dan je bila glavna tema zborovanja Evropski skladi in mednarodni projekti. Organizator in glavni moderator zborovanja je bil predsednik Slovenskega muzejskega društva dr. Andrej Smrekar, nekdanji direktor Narodne galerije v Ljubljani.

90 udeležencev zborovanja si je ogledalo kulturno-zgodovinske znamenitosti Slovenj Gradca, udeležili so se splavarjenja po Dravi z Gortine in si pogledali znamenitosti v Vuzenici, Libeličah, Kotljah in Vodrižu.

Na Prevaljah je bila Prva poletna šola trobente. Organizirala sta jo Kulturno društvo Mohorjan in Občina Prevalje na pobudo njihovega rojaka, študenta Univerze za glasbo in upodabljanje umetnost na Dunaju Janija Lorberja. Šolo je vodil profesor Otto Sauer, mednarodno priznan glasbenik iz Koeln, ki je na začetku seminarja skupaj z mojstrom na trobenti, tudi domačinom, profesorjem Stankom Arnoldom, odigral skupen koncert ob orgelski spremljavi Christiana Schmitta.

V okviru Prve poletne šole trobente na Prevaljah so v Družbenem domu postavili razstavo mojstrskih glasbil – trobil svetovno znanega proizvajalca Schagerl iz Avstrije.

Profesor Otto Sauer, ki je poučeval v Poletni šoli trobente na Prevaljah, je povedal, da je presenečen in mu je zelo všeč, da so učenci tukaj zelo sproščeni. Nadaljuje: »Udeležence učim predvsem osnovne stvari, mnogi od njih imajo majhne probleme, ki so različni od vsakega posameznika posebej. Poskušam jih popraviti in jim pomagati. Tukaj je mnogo dobrih mladih študentov in nadarjenih otrok. Vidi se, da je prisotna tradicija pihalnih orkestrrov prav tako kot v južni Nemčiji. Navdušen sem, koliko zanimanja imajo ti mladi fantje za to glasbeno delavnico. Poskušam jim dati to, kar jaz počnem vsak dan. Vsak dan namreč igrati 8, 10 ali 12 ur, nor sem na trobento, trobenta je moje življenje. In upam, da jim lahko to pokažem.

Prvič sem v Sloveniji. Moram povedati, da sem navdušen in presenečen nad mentaliteto mladih ljudi tukaj. Naslednje, kar je zanimivo, je hrana. Ne jem mesa in ne pijem alkohola, toda mineralna voda je fantastična in ribe so dobre. In vreme je slabo. Malo prehladno je zame. Toda menim, da ni drugače kot v Avstriji, tukaj zgleda enako. Pred nekaj leti sem bil prvič v svojem življenju na ozemlju nekdanje Jugoslavije, igral sem pet koncertov za ljudi v okviru NATA po vojni v Sarajevu, v mestu Lukovac in v drugih krajih.

Lesen samostan Sfântus Arhangel Mihail z uradno najvišjim lesenim zvonikom na svetu - 78 m.

V petek, 22. junija 2007, z Evo okrog polnoči na postaji v Murski Soboti pričakava avtobus, na katerem iz Celja in Maribora pripotujejo najini bodoči sopotniki. Posloviva se od soprogov in se podava na najino desetdnevno avanturo. Ker se priključuje povsem neznani skupini, se po stari prekmurski navadi spodobi »notri küpüvanje«. V skupno uporabo predava sveže perece, ki sem jih za vse popotnike spekla pred odhodom, vino iz našega vinograda ter dalmatinsko travarico in rogačico. Začutiva dobrodošlico, saj s sosedi na bližnjih sedežih takoj steče spontan pogovor. Mejo z Madžarsko prestopimo v Dolgi vasi in se kmalu pogreznemo v zibajoč spanec. Ustavimo se na neki bencinski črpalki. Zunaj močno piha, tako da na hitro pretegnemo noge in se vrnemo v avtobus. Nekaj prijaznih sopotnic pohvali moje perece, nekatere pa zanima tudi njihova izdelava. Potujemo skozi Budimpešto in noč se že počasi umika lepemu sobotnemu jutru, 23. junija 2007. Ker smo dokaj hitri, nam vodič, ki je seveda tudi tokrat Renato, pred vstopom v Romunijo predlaga ogled znamenitosti Debrecena, mesta, nastalega na rimskih ostalinah, ki je danes univerzitetno mesto z 200.000 prebivalci. Oči si pasemo na arhitekturi in sobotnem jutranjem utripu mesta. Evangeličansko cerkev, kot eno največjih znamenitosti Debrecena, si žal smemo ogledati le od zunaj. Zaradi zgodnje ure moramo malo počakati tudi na ogled največje madžarske biblioteke in Déri Museuma. Pri tem je zelo dobrodošlo Evino znanje madžarsčine, saj z Renatom uspeva v obeh primerih znižati vstopnino na polovico. V biblioteki občudujemo zaklade madžarske književnosti in si ogledamo prostore nekdanjega parlamenta. Poleg arheološke, etnološke, slikarske in drugih zbirk so v Déri Museumu gotovo največje doživetje tri velikanske slike Mihalya Munkacsyja (1844–1900): Kristus pred Pilatom (1881) iz privatne zbirke v ZDA; Golgota (1884) iz Hamiltonske galerije v Kanadi in Ecce homo! (1896), ki je v lasti Déri Museuma. Gre za platna, ki so velika približno 8 x 6 m.

Obogateni z vtisi prvih ogledov krenemo proti mejnemu prehodu Nyirabrány. Deležni smo sicer že evropskih mejnih formalnosti, vendar potne listine moramo vseeno pokazati. Madžarski uradnik je prijazen, romunski pa pri pregledovanju naših dokumentov silno resen. Ko konča svoje delo, se nasmehe in nam odpre pot v svojo veliko državo.

Renato nam postreže s prvimi splošnimi podatki o državi, ki jo bomo raziskovali in doživljali. Zvemo, da je Romunija samo za 18.500 m² manjša od naše nekdanje skupne domovine Jugoslavije, da ima 22 milijonov prebivalcev, da jo sestavljajo pokrajine Maramureš, Transilvanija, Moldavija, Vlaška in Banat, da so po vstopu v EU romunskemu leju brisali 6 ničel in uvedli novi romunski lej oziroma RON, da za 1 € dobimo približno 3,3 nove leje. Vozimo se v smeri mesta Satu Mare, ki je še vedno blizu Madžarske. Renato nam pove zanimivost, da v Romuniji 22 milijonov ljudi pravzaprav govori isti jezik – romunščino in da ta romanski jezik ne pozna

Romunska avantura 2007

Popotniški dnevnik Erike Hriberšek

Moja draga prijateljica iz študentskih let, Anka in Štef, sta ob vsakem našem srečanju z navdušenjem pripovedovala o zanimivih potovanjih, ki sta jih v zadnjih letih doživljala s člani Planinskega društva Pošte in Telekom Celje. Napotila sta me tudi na spletno stran in mi pokazala zanimivosti s čudovitimi fotografskimi posnetki. Vmes sta govorila o Renatu, ki je kot turistični vodič sposoben uresničiti njihove želje po odkrivanju znanega in tudi manj znanega na teh potepanjih. Ob zadnjem srečanju pred kakšnimi tremi meseci sta omenila možnost, da se z možem pridruživa tej vsekakor drugačni izletniški skupini pri odkrivanju Romunije. Priložnost me je v trenutku navdušila. Namesto moža, ki težje prenaša vožnjo z avtobusom, se mi je, sicer po prvotnem oklevanju, kot sopotnica pridružila prijateljica Eva.

In tu se zgodba začneja.

narečij. Pač pa je v državi približno 2 milijona Madžarov, nekaj Srbov, Nemcev in Ciganov. Pisava je latinica. Romunija je tudi v osebnem standardu in načinu življenja dežela kontrastov. Premore mnogo novodobnih bogatašev, na drugi strani pa še več revežev. Tudi pri plačah so razlike, saj v mestih znašajo v poprečju 300–500 €, v ostalih krajih 200–300 €. Ljudje so zelo verni, zato država premore nešteto sakralnih objektov, samostanov in cerkva, ki jih imenujejo biserice.

Približno 84 % Romunov je pravoslavni, preostale odstotke pa predstavljajo katoličani, evangeličani, grški katoliki in židje.

Med pripovedovanjem opazujem nepregledna polja zrelega ječmena in pšenice. Očitno tudi tukaj še ni čas žetve, saj nikjer ne opazim nobenega kombajna ali drugega kmetijskega stroja. Takih polj danes gotovo več ne žanjejo ročno, kot smo še v šestdesetih letih prejšnjega stoletja to počeli na velikih njivah moje prekmurske ravnice, generacije naših staršev pa tudi na sezonskih delih v Bački in Banatu. Žitnim poljem se pridružijo še velike površine koruze, sladkorne pese in ogrščice.

Končno postanek na bencinski črpalki. Pretegnemo noge in začnemo z obleganjem WC-jev. Ti so solidni, dokler ne zmanjka toaletnega papirja. Z Evo spoznavava skupino in ugotoviva, da je v Soboti z nama na avtobus vstopila tudi Jožica. Ženski straniščni pogovori so pač poglavje zase. Naj bo še tako smešno, ampak čakanje v vrsti in v majhnih prostorih pred stranišči ljudi zbližuje. Poleg tega tudi Anka in Štef pripomoreta k hitrejšemu navezovanju stikov. Predstavljeni sva njunima prijateljem, prof. dr. Petru Zimmermannu in gospe Miji. Z Božo, s katero se prav tako pozna iz študentskih časov, sva se razveselili druga druge, čim se je zbudila nekje na Madžarskem. Za nama je najmlajša popotnica Veronika, ki je kljub rosnim letom – končala je 7. razred OŠ – že četrto leto nepogrešljiva članica skupine in je vodja avtobusnega bifeja in še marsikaj drugega. Pri njej sedi mamica Barbara, pri Boži pa še babica Ivanka. Evin sosed je prijazen Viki z božajočo barvo glasu, ki me neverjetno spominja na očeta moje prijateljice s Primorske. Pred njim sta Ančka in Vinko, ki naju kmalu seznanita s svojimi večkratnimi obiski pomurskih turističnih krajev.

V poznih popoldanskih urah smo na poti proti cilju tega dne, mestu Baia Mare. Vozimo se mimo krajev z zanimivo ruralno arhitekturo med seboj vezanih hiš z obvezno ograjo, ki ji pred cesto sledita še pot in jarek. Na luknjastih cestah, ki jih dobro zaznava tudi naš avtobus, srečujemo ali prehitevamo konjske vprege v vozovih z obveznimi gumijastimi kolesi. Avtomobili na cestah so pretežno starejšega datuma, med njimi pa največ dacij. Pred hišami na klopih sedijo ljudje in se pogovarjajo. V vsakem kraju je kakšna biserica ali celo več. Renato nam pove, da jim od zunaj, tudi po obliki križa, težko določimo vrsto pripadnosti. Šele v notranjosti lahko ugotovimo, ali gre za pravoslavno, katoliško, evangeličansko ali grško katoliško biserico.

Prostranim poljem se pridružijo še cvetoče sončnice in travniki s čredami krav. Te so očitno mešanih pasem, saj med njimi opazim tudi lisasta

goveda. Naseljeni kraji niso najbolj urejeni. Dosti je smeti in tudi okolice hiš, za katerimi je čutiti večjo ali manjšo revščino, so v glavnem zanemarjene. Na električnih drogovi, ki jih povezuje in prepređa nešteto kablov in žic, gnezdijo štokrlje. V vsakem gnezdu je po več mladičev. Očitno je dovolj vlage, pogoji za njihovo hranjenje dobri, tako da staršem letos iz gnezd ni bilo potrebno izločati odvečnega naraščaja. Cestam priskrbijo nekaj sence drevoredi iz orehov in sliv. Precej je manjših tekočih pa tudi stoječih voda, kjer obvezno posedajo ribiči s trnki. Flora na takih krajih je prvobitna s šašjem in rogozom.

Srečamo tovorni vlak. Zapornice kretničar dvigne ročno. Ravnica se počasi izteka in v daljavi že ozremo obrise severnih Karpatov. Navajamo se na romunski čas, ki je eno uro pred našim. V Baia Mare in v hotel Maramureș prispemo ob 18. uri. To je naša prva nastanitev. Hotel je soliden, kategoriziran s tremi zvezdicami. Tuširanje deluje blagodejno. V hotelu denarja ne menjavajo, zato z Evo še pred večerjo raziščeva okolico. Sobota je. Razen gostinskih lokalov je vse zaprto. Evre skušava zamenjati v leje v sosednjem hotelu, ki je višje kategorije. Tudi tam tega ne počno, vendar pridobiva koristno informacijo, da je menjalnica na železniški postaji in bo odprta tudi v nedeljo.

Večerja nam prija. Pijačo plačamo v evrih. Nekateri izkoristimo še dokaj mlad večer in se sprehodimo do središča mesta do biseric in gledališča, kjer se občinstvo zbira za večerno operno predstavo. Preseneti nas cena vstopnic, ki je okrog 100 lejev, kar je tudi za slovenske razmere kar precej. Gotovo si tovrstno duhovno hrano lahko privoščijo le izbranci.

Vrnemo se v hotel. Zaspim kot ubita.

Nedelja, 24. junij 2007

Po zajtrku, kjer kruha, kave in tudi drugega kaj hitro zmanjka in moramo prositi za dodatke, naredimo skupni sprehod po mestnem jedru. Ogledamo si Trg svobode z ohranjeno, vendar precej načeto mestno arhitekturo, začutimo nedeljski jutranji utrip in fotografiramo dobro ohranjeno biserico Svetega Štefana iz leta 1347. Poleg nje sta še pravoslavna in katoliška, v kateri ob našem obisku poteka tudi verski obred.

Malo pred 10. uro krenemo iz hotela in v menjalnici na železniški postaji zamenjamo prve evre v nove leje. Ugotovimo, da imajo Rumuni zelo lepe bankovce. Renato nam seznani z itinerarijem tega dne, ko nas čakajo ogledi sakralne in ruralne arhitekture iz lesa v pokrajini Maramureș. Najprej je na vrsti Surdesti ali Gluha vas z leseno biserico Svetega Mihaela in Gabriela iz leta 1721, ki je pod zaščito Unesca. Njen najvišji zvonik je visok 54 m, celotna biserica pa 72 m. Med sprehodom po vasi lahko pred vsakim dvoriščem opazujemo unikatne lesene portale in tudi pred vhodom v biserico ga najdemo. Priča smo zanimivemu obredu grško katoliške veroizpovedi. Otroci in ženske sedijo v glavnem po grobovih na zunanem pokopališču. V notranjosti moški in ženske ločeno stojijo in ne sedijo ali klečijo kot pri katoličanih. Biserica ima ikonostas kot pravoslavna, duhovnik je obrnjen proti njemu in kaže hrbet vernikom, molek pa zopet uporablja kot katoliki in ne kot pravoslavni, ki ga ovijajo okoli roke.

Prvi stik z Romunijo skozi avtobusno okno – značilne hiše v pokrajini Maramures.

Biserica Svetega Štefana iz leta 1347 v mestu Baia Mare.

Grški katoliki med obredom v svoji leseni biserici.

Moška narodna noša z znamenitim klobučkom v vasi Budesti.

Dobim SMS od »rav'nske« Janje, ki zaželi vsem poznanim lepo potovanje. Vrnem ji pozdrave.

Pri avtobusu nam prija primerno ohlajeno vino, ki ga ima s sabo vinogradnik Martin.

Lesena biserica Svetega Mihaela in Gabriela iz leta 1721 v kraju Surdești je pod Unescovo zaščito. Visoka je 72 m.

Značilni leseni portali pred stanovanjskimi in drugimi objekti.

Vožnjo nadaljujemo po južni strani severnih Karpatov in na 1100 m nadmorske višine v neposredni bližini uzmemo Ukrajino. Že kmalu nas čaka nov biser – etno vas Budești s še starejšo leseno biserico Svetega Nikolaja iz leta 1643. Ta je zaprta, vanjo pokukamo le skozi linico na vratih in stranska okna. Kot marsikje drugje nas tudi tukaj moti nepokošena okolica in trava po grobovih. Tudi v vasi – vse je na svoj seznam svetovne kulturne dediščine uvrstil Unesco – se zdi, kot da se je čas ustavil. Vse hiše, ograje in druge pritlikline so izdelane iz lesa, detajli so umetelno izrezljani, domačini se sprehajajo v narodnih nošah. Posebno zanimivi so moški, ki nosijo majhne slamnate klobučke s cofki. Vas premore trgovinico z vsakdanjimi potrebščinami, hladno pijačo ter tri mizice in nekaj stolov v senci pred njo. Pa tudi stranišče. Vso ponudbo s pridom izkoristimo. Domačini so prijazni in komunikativni. Neka ženska od nekdaj prinese knjigo vseh sakralnih objektov pokrajine Maramureș. Skupaj jo listamo na stopnicah pred trgovino. Čeprav govori samo romunščino, se razumemo. Od nje izvemo, da se biserica izgovarja bisérika.

Poslovimo se od prijaznih domačinov in nadaljujemo pot. Pri mestu Sighet Marmatei smo le 3 km oddaljeni od Ukrajine, kar zazna tudi moj mobilni, ki se preklopi na ukrajinsko omrežje.

Od Renata izvemo, da blizu izvira reka Tisa in da smo se s prejšnjih 1000 in nekaj spustili na 300 m. Kmalu smo v Săpanti, kraju, ki mu Renato dela največ reklame. Gre za veselo pokopališče, kjer je iz vsakega modro pobarvanega lesenega nagrobnika mogoče razbrati poklic ali osebnostne značilnosti pokojnika. Kar je kdo počenjal v življenju, ima izrezljano, zapisano in pobarvano na kraju svojega večnega počitka. Na pokopališču moramo skozi lepo izrezljan portal in prvič plačamo vstopnino. Razpršimo se med grobovi in vsem nam gre na smeh. Vsak skuša najti kaj podobnega svojemu poklicu ali poklicu tistih, ki jim bomo doma pokazali fotografije. Vmes pogledamo še v biserico sredi pokopališča in ponudbo spominkov v vasi. Zdi se, da je na tem pokopališču, ki ima začetek v letu 1935, še smrt vesela. Modro barvo te svetovno znane atrakcije in kulturnega spomenika nacionalnega pomena moti le en grob iz marmorja.

Še kava in pivo in gremo na pot k zadnjemu ogledu tega dne, k lesenemu samostanu oziroma k manastiru Sfântus Arhangel Mihail z uradno najvišjim lesenim zvonikom na svetu, ki meri kar 78 m. Pri redovnici kupimo spominke, si ogledamo notranjost, se povzpemo na različne etaže in se čudimo mogočni leseni stavbi, kjer je izrezljan in dodelan vsak detajl. V bližini nastaja nov, verjetno infrastrukturni objekt, za katerega pripravljajo leseno kritino iz skodel, ki si jih nekateri vzamejo za spomin.

Avtobus se usmeri proti mestu Borsa, kjer nas čaka drugo prenočišče v osrčju nacionalnega parka. Ustavimo pred lepo urejeno stavbo ruralnega turizma, poimenovano Pension Ancuta s tremi zvezdicami, kjer me še posebej impresionira nizka pletena ograja iz debelega šibja. Pri večerji dobimo tudi juho, ki se je zelo razveselimo, pa sarmo, pečenko in krompir. Okusno. Polovica so-

Drugo noč prespimo v Karpatih v mestu Borsa - srečnejša polovica v penzionu s tremi zvezdicami,

... ostali pa v lesenem hotelu brez oznak, ki ga sami poimenujemo Labirint ali hotel Drakula.

Veselo pokopališče v Săpanti - kar si počel v življenju, bo izklesano na tvojem spomeniku.

Tudi na Veselo pokopališče je treba vstopiti skozi lesen portal.

potnikov ostane na prenočišču v stavbi, ostale nas s kombiji prepeljejo na drugo lokacijo. Vendar ob prihodu Renato ugotovi, da to ni prenočišče, ki ga je rezerviral, ampak nek nadomestni izhod v sili, saj je dogovorjeno lokacijo inšpekcija menda zaprla. Vstopimo v večnadstropno leseno stavbo. Tako zunanja kot notranja arhitektura sta izredno zanimivi, vendar pri večini začetim nelagodje in tudi razočaranje. Z Evo se po ozkem stopnišču prebijeva v najino menda tretje nadstropje in v sobo. Čistoča v kopalnici je dvomljiva, vzglavniki in odeje oddajajo duh po cigaretne dimu in druge čudne vonjave. V vtičnico takoj vtaknem baygon, ki ga imam za vsak primer s sabo, saj že ob vstopu v sobo srečam čuden mrčes. Vendar je tudi to bivanje svojevrstno doživetje, ki vsaj nama z Evo ne pokvari razpoloženja. Tudi to je Romunija. Veronika z babico Ivanko uprizori strašnega grofa Drakulo, nas do solz nasmeji in spravi v dobro voljo. Pred spanjem se sprehodimo po mestu, ki je vse prej kot čisto, popijemo pijačo v nekem bifeju in se vrnemo spat v stavbo brez imena, ki smo jo krstili za Labirint. Renato in Biljana sta za vsak primer ostala v njej in v času naše odsotnosti nadzirala prehode do sob. Eva se stušira v mojih japonkah, jaz se le obrišem z vlažno brisačo, abstrahiram celotno okolico in zaspim kot top.

Ponedeljek, 25. junij 2007

Za razliko od Eve, ki so jo celo noč masirale vzmeti v starem jogiju, se zbudim spočita in sveža. Ob dogovorjenem času nas s kombiji prepeljejo v Ancuto, kjer je prenočevala srečnejša polovico sopotnikov. Razkužimo se z najino travarico in sedemo k zajtrku. Nekateri so zaradi slabega spanja malce nejevoljni.

Ta dan je tudi slovenski državni praznik in kot se za planince spodobi, je treba narediti praznični pohod. Obe z Evo sva otroka ravnice in nisva planinki, zato Anko in Štefa pa tudi bližje sedeče v avtobusu povprašava o zahtevnosti pohoda. Po pridobljenih informacijah se odločim, da se pohodnikom pridružim. Nekaj jih ostane v dolini, drugi se z dvosedežno vlečnico zapeljemo na vrh, ki je naša izhodiščna točka za pohod k slapu Cailor. Zame je to posebno doživetje, saj bom prvič v življenju hodila z izkušeno planinsko skupino. Anka me na sedežnici, kjer družno občudujeva smučarske terene in vso pokrajino prekrasnih Karpatov, pomiri, da bom pohod gotovo zmogla, saj je med planinci medsebojna pomoč sama po sebi umevna. In ko brez težav premagam hojo, se z večino povzpnem med skale, poslušam šumenje slapa in s skupino začutim razpoloženje ob plapolajoči slovenski zastavi, ki jo s sabo nosi Ivan, vem, da sem se odločila prav. S še enim otrokom ravnice, Sobočanko Jožico, zaprosiva za fotografiranje. Kako praktični znajo biti pohodniki, zopet dokaže mariborski Ivan, ki iz nahrbtnika potegne nekaj žganega. Ta reč tam zgoraj neverjetno prija, čeprav žganih pijač praviloma ne pijem. Med prvimi začnem spuščanje do točke, kjer se slap umiri v tekočo vodo, da me ne bi bilo treba čakati. Gasilec Jože nas z ukazi formira v skupino za fotografiranje. Slovenska zastava zopet plapolja, ko zapojemo Zdravljico. Pod slapom je še nekaj drugih turistov, predvidevamo, da so

Za planince se tudi na izletu spodobi kak pohod. Osvojimo slap Cailor v Karpatih ter z zastavo in zapeto Zdravljico proslavimo slovenski državni praznik.

Koruzna pogača pri pastirjih v Karpatih.

Čehi, ki ob petju naše himne spoštljivo vstanejo. Ganljivo doživetje, ki bo zapisano med lepša v mojem življenju.

Nahrbtniki, posebno Ivanov, premorejo še marsikaj, tudi čokolado in mali šampanjec. Potem začnemo pot nazaj. Tokrat imam manjše težave. Drugim je hoja navzgor otroško lahka, meni pa srce razbija sto na uro. Pogosteje se moram ustaviti in umiriti. To opazi Cveto, ki mi prijazno ponudi roko in pomaga do znosnejšega terena. Anka poišče palico za oporo, Ančka pa vztraja, da nosi moj nahrbtnik, dokler ne prispemo do zgornje postaje vlečnice. V neposredni bližini zagledamo čredo ovac in krav ter pastirsko kočo. Ogled njihovega domovanja, pokušnja sirov in nekakšne pogače iz koruzne moke so zopet posebno doživetje. Nekateri sir kupijo za s sabo. Razbijanje mojega srca se počasi umirja, le pritisk v glavi je še močan. Vsi mislijo, da me je opeklo sonce. Tako je tudi prav.

V dolino se vrnemo po dobrih dveh urah. Ob nadaljevanju poti nas Renato seznani, da bomo zapustili severne Karpate in se preko prelaza na višini 1416 m začeli spuščati proti pokrajini Moldaviji, ki je po II. svetovni vojni kot del danes samostojne države Moldavije, pripadla Romuniji. Pot je zopet prelepa. Oči pomirja pogled na gozdove in tekoče vode, ki me spominja na poljudne filme o poletju na Aljaski. V dolini me pritegne pogled na boljše urejenost hiš in njihovih okolic ter sušenje sena na travnikih, ki je očitno v največjem zamahu.

Ustavimo se v mestu Moldovenec Campulung, kjer je po ponudbi v trgovinah in gostinskih lokalih že čutiti pridih Evrope. V prijetni restavraciji popijemo hladno pivo in sok in pot nadaljujemo do samostana Moldovita, zgrajenega leta 1532. Renato nam pove, da je ob celi poti, ki jo bo naša skupina prepotovala po Romuniji, 56 samostanov. Od teh je Moldovita, ki se ponaša z Unescovim jabolkom, nekaj posebnega. Poleg tega, da je bila v njem napisana prva knjiga v Romuniji, so zanimivost freske, ki so na zunanji strani samostana in v likovni obliki predstavljajo krščansko in posvetno zgodovino. Največja posebnost pa je ob našem obisku bila gotovo temperamentna redovnica, sestra Tatiana, ki je s simpatično mešanico nemščine, angleščine in ruščine s palico kazala in razlagala zgodbe, ki jih predstavljajo freske. Ko je začutila, da ji Renato ne sledi ali pri prevajanju v slovenščino dodaja še kaj svojega, ga je s palico vedno krepko treščila po roki. Njegovih au-jev je bilo kar nekaj. Ob razlagi v notranjosti samostana je povprašala, kje bo naše prenočišče, se ob podatku Slanic Moldova prekrizala in začela s pospešeno razlago. Ob slovesu je sledil še skupni očenaš v slovenščini.

Da je bilo prekrizanje sestre Tatiane upravičeno, smo spoznali, ko poti in nekaj stranpoti z občasnimi postanki in vožnjo skozi mesta Roman ter Bacon v kraj našega tretjega prenočevanja ni in ni hotelo biti konca. Dolgo vožnjo sta nam s tematskim kvizom ob dnevu državnosti prijetno popestrili Anka in Veronika. Vsi skupaj smo znali vse odgovore na Veronikina vprašanja, tudi celo Prešernovo Zdravljico, ki smo jo zorno recitirali pod Ankinim vodstvom. Veronika nas je med potjo postregla z vinom iz Martinove zaloge, nato pa si je pot krajšala z igranjem na frulico, ki jo

Manastir Moldovita s freskami na zunanji strani.

Ikonas biserice v eni od dvoran rudnika soli blizu Slanic Moldove.

Grob grofa Drakule pred gradom Bran.

Središče srednjeveškega mesta Brasov.

je dobila v Sapanti. Prleška in Abrahama sedem sinov ji gresta že kar dobro od rok. V hotel Venus prispemo okrog polnoči, pa vendar nas tam prijazno čakajo in brez godrnjanja postrežejo s toplo večerjo. Zaspimo okrog 2. ure zjutraj.

SE NADALJUJE

Svetloba

Meditacija

Človekovo telo je staro več milijonov let. Razvijalo se je skozi evolucijski proces in celoten zapis dogajanja se je naselil v naše celice. Tako kolektivno kot osebno smo napolnjeni z zakladom zgodovinskega spomina.

Če bi se močno potrudili, bi lahko videli celotno dogajanje naše zgodovine, in bi uživali ali trpeli ob gledanju tega najdaljšega filma. Film so režirale in ga režirajo sile, ki so ustvarile svet, ga vzdržujejo in na koncu tudi uničijo. Človek kot posameznik ima v posesti tudi um, ki pa je precej starejši kot njegove celice. Morda bi bilo bolje reči, da ima um oblast nad človekom. Um je prišel k nam od daleč, iz drugih dimenzij, zato je človek v njegovem poznavanju še bolj izgubljen, kot v poznavanju delovanja telesa. Poznavanje materije nam lahko pomaga pri delovanju telesa, za kar se trudimo, od kar se poznamo. Rezultat tega dolgega raziskovanja pa je vedno enak. Sicer napredujemo in spoznavamo, kar je pomembno pri zmanjševanju naših bolečin in trpljenja. Toda pri poskusu ohranjanja človekovega življenja, ki ga sam imenujem smrtenje, je rezultat na koncu vedno enak. Podaljšujemo življenjsko dobo posameznika, medtem ko ne vemo, zakaj pravzaprav živimo. Tragedija je tako stara kot človeštvo samo. Nekaj ljudi v zgodovini je vedelo, zakaj gre, zakaj bivamo in zakaj se dihanje dogaja. Vprašajte ljudi, če dihaajo, pa vam bodo odgovorili, da dihaajo. Ne bodo priznali, da se jim dihanje dogaja. Ljudje veliko stvari pripisujejo sebi in svoji moči, zato ker ne razumejo delovanja sveta in človeka v njem. Potem pa to moč uma in telesa ohranjajo in poudarjajo. Da bi lahko to branili, se morajo sprenevedati, sprenevedanje pa nas oddaljuje od resnice in duhovnega napredka. Za celotno sprenevedanje je potrebno ogromno energije in dela, ki ga imenujem

prazni tek. Delovanja v praznem teku je toliko, da bi ljudje ob spoznanju duhovnih zakonov lahko povsem v miru in brez stresa opravili potrebno delo v petini časa, ki ga porabimo sedaj. Zato da bi imeli in posedovali to kar ne potrebujemo, uporabljamo ogromno energije, rezultat pa je stanje na mestu in na koncu propad.

Za primerjavo sem se spomnil zanimive zgodbe. V njej je kralj, ki bi ga danes lahko zamenjal kakšen drug mogočen voditelj, izdal odlok, da naj vsi ljudje sveta brez izjeme v ponedeljek točno ob dvanajsti uri za pet minut kričijo, kolikor morejo. Naj se derejo do onemoglosti, izgovarjajo kar jim pač pride na pamet, in naj bodo siloviti v sami akciji. Kralj je mislil s tem narediti čudovito katarzo, v kateri se bodo ljudje vsaj za pet minut sprostiti, kajti če kriči šest milijard hkrati in pri tem izbljujejo, kar se da, pomeni to sproščenost za vse. Kdor ne bo poslušen, ga bodo zaprli, mučili in na koncu tudi usmrtili, ali pa ga bodo za vse večne čase odstranili iz službe. Tako ne bo mogel plačati več položnic in z bogom življenje. Plakati so opozarjali, da ni izjeme in da naj se zavedamo pomena akcije, drugače ne bomo dobili, kar potrebujemo. Svetovna, državljanska in patriotska pokorščina in pripadnost so bile na preizkušnji. Točno ob dvanajstih je po vsem svetu bil dan znak za začetek akcije. Podobno kot recimo pri sindikalni stavki, ko gredo tja eni zaradi družine, eni zaradi tega, ker so jih premamili, tretji zaradi tega, ker se bo jedlo in pilo, četrti, ki stavko vodijo, pa zaradi zvitosti in svoje lepe plače. Sirena je zatrobila in potem je nastala največja

tišina v zgodovini človeštva. Tudi kralj sam, ki je hotel slišati, ne pa kričati, je sprevidel, kaj se je zgodilo. Vsak človek na planetu je razmišljal, šest milijard ljudi bo vpilo, kdo bo ugotovil, da moj glas manjka, da sem tiho, ker bi rad slišal to veličastje, ki se bo zgodilo. Tako je nastala največja tišina v zgodovini sveta. Vsi so poslušali in bili pozorni, nastala je tako gosta tišina, da je bila množica in seveda sam kralj tako zaprepadena, da so se v tistem trenutku razsvetlili. Obsijala jih je Svetloba in dosegli so popolno videnje. Takšna je narava človeka. Ni potrebno, da sodelujemo v takšnih akcijah in da cel svet postane tiho. Če postane tih samo svet našega uma, je to zadosti. Zato kadarkoli, recimo ob dvanajsti uri, za pet minut ustavimo svet v sebi in pogledjmo, kaj se dogaja, in takrat se nam bodo pričeli ustvarjati prebliski tišine in Svetlobe. Takrat bomo spoznali, da smo lahko v tišini brez množice, ki poskuša vpiti in se dreti. Nastala bo globoka sprostitev, ki ostaja z nami in ne bo več potrebe po spreminjanju sveta, kajti dovolj bo, da spremenimo lastni um, ki nas drži v posesti in nam narekuje, kako živeti že milijone let. V negativni točki uma pa bomo ostajali tako dolgo, dokler bomo poskušali živeti in nadaljevati zgodbo svojega neuspeha. Vse, kar v svetu materije deluje kot uspešno lastno delo, nas vodi stran od resničnega in polnega življenja. Nikoli pa nam ni potrebno nadaljevati stare zgodbe, zgodbe našega uma. Naša prvenstvena naloga je meditacija in iskanje Svetlobe.

Zen Aj

Kostanjev poln »škrnicelj«

V petek, 12. oktobra, popoldan smo taborniki za svoje člane pripravili kostanjev piknik. Ob lepem vremenu se nas je na športnem igrišču v Lajšah zbralo nekaj čez 60 tabornikov vseh starosti. Ob različnih igrah smo se skupaj zabavali ter seveda čakali na svojo porcijo kostanja, ki so ga ob igrišču vztrajno pekli naši kostanjepeki. Kostanj se je pekel zeloooo počasi, prepočasi za vse kostanja željne tabornike. A vendarle je prav vsak dobil svojo težko pričakovano porcijo kostanja. Žal je vse skupaj minilo neverjetno hitro. Stari rek, da ob dobri družbi čas teče dvakrat hitreje kot sicer, kot kaže, res drži. Kmalu so prišli starši po svoje otroke, zato smo otrokom pomahali v slovo ter jim obljubili, da se prav kmalu spet vidimo.

Jesenski pozdrav!

SiNi

November 2007

Ana

Oven

Oborožite se s potrpljenjem. Čaka vas spremenljivo obdobje, v katerem se bodo pozitivni in negativni dogodki dnevno menjali. Pogosto boste v sporu s partnerjem in s sodelavci, čisto možno pa je, da se vam zdravstveno stanje poslabša. V prvi polovici meseca se boste telesno dobro počutili, kasneje pa vam bo šlo bolj na mentalnem področju. V službi vam znajo neke lažne zgodbe pokvariti razpoloženje, širili pa jih bodo predvsem nevoščljivi sodelavci. Poskusite biti malce bolj diplomatski in potrpežljivi, pa boste lažje preživeli. Okoli 20. se vam lahko zgodi ljubezen z osebo, ki je po letih dosti mlajša ali dosti starejša.

Bik

November je mesec, ko boste v dobri formi. Veliko se boste gibal, pogosto boste v naravi. V službi imate povečane možnosti za napredovanje, le malce dalj bo treba čakati na rezultate in želene spremembe. Sodelovanje vam bo dosti pomenilo, izmenjava mišljenja in pomoč sodelavcev tudi. Tudi v privatnem življenju bodo lepi trenutki. Mnogi izmed vas bodo mislili, da imajo ob sebi resnega partnerja. Razočarani boste, ko vam bo partner obrnil hrbet. Če ne boste reagirali na pravi način, se bodo težave samo še poslabšale. Če ste samski, boste najverjetneje zamudili priložnost, da poglobite poznanstvo z neko zanimivo osebo.

Dvojčka

November bo bolj sproščujoč mesec kot oktober. Spet boste več pozornosti namenili zabavi in druženju. Tudi za partnerjeve potrebe si boste vzeli čas in si s tem izboljšali porušeno komunikacijo. Samski se bodo posvetili sebi, ki jim je že dalj časa všeč. Pravzaprav bi se lahko zgodilo, da vas ta oseba ne bo resno jemala in bi se lahko poigrala z vami. Mesec je ugoden za nakup in prodajo nepremičnin, še posebno tistih luksuznih, ki si jih lahko privoščijo samo tisti z globokim žepom. 15. novembra je dan, ki ga poskusite preživeti čim bolj mirno. Stres in nevarnosti bodo pretile z vseh strani. 24. bo ugodno za ljubezen.

Rak

V tem mesecu se boste morali bolj posvetiti družini. Pravzaprav se boste doma sijajno počutili, čistili in urejali boste svoj dom. Želeli si boste vnesti svežino v vaše domovanje, zato boste po trgovinah iskali primerne predmete. V prostem času se boste družili. S partnerjem boste razpravljali o nekih preteklih dogodkih. Ne upirajte se pogovoru. S financami bodite previdni, da ne zapravite več, kot imate. Varujte se prepirljivosti. Od 26. do 29. novembra bo v ljubezni lepo, kot že dolgo ne. Čisto lahko se na novo zaljubite.

Lev

V tem mesecu bo lažje kot oktobra. Spretneje se boste soočali z vsemi izzivi in lažje prepoznali nevarne situacije in različne sovražne vplive. Komunikacija bo še vedno otežena, se boste pa malo manj razburjali kot ponavadi. V drugi polovici meseca bo naklonjenost in razumevanje vam bližnjih ljudi na zavirlivem nivoju. Z osebnim šarmom in diplomacijo boste veliko dosegli. Če vas bo kdo cinično provocaril, se raje ugriznite v jezik in ne vračajte z isto mero. Kasneje boste ugotovili, da je bilo vaše prijazno obnašanje zelo koristno za vas.

Devica

Zaradi preteklih negativnih vplivov nekako ne boste imeli zagona, da bi uresnili vse načrte. Iniciativa bo, zato se potrudite. Plodni poslovni projekti bodo botrovali, da povečate svoje denarne sposobnosti. Postalni boste samozavestnejši, pazite le pri trošenju denarja in obvladajte svoj hedonizem. Komunikacija bo dobro tekla, pa tudi gibal se boste več. Dobro se boste znašli v polemikah in v verbalnih provokacijah. Tudi izpite boste dobro opravljali. Poskusite biti točni in precizni in se kot prava Devica posvetite detajlom.

Tehtnica

Sodeč po planetih vas čakajo zares burni dnevi. Imeli boste dobre in slabe izkušnje, zaradi katerih se boste na koncu meseca počutili precej izčrpano. V ljubezni bo dosti sreče, zahvaljujoč vašemu šarmu in velikodušnosti. Tudi odnosi v poslovnih vodah bodo skladni. Planet Mars pa vam bo še naprej »nagajal«. Lahko bi se vam porušil imunski sistem, padec energije in omejitve v poslu bodo prisotne. V čustvenem smislu vas po 8. novembru čakajo prijetna presenečenja. Malo kasneje se boste pomembno odločili o skupnem življenju, selitvi, zakonu ... Najbolje bo, da se odločite do konca meseca.

Škorpion

Ugodne spremembe bodo zaznamovale ta mesec. Možnost za napredovanje je velika. Ves čas boste odločni, še posebno pa boste blesteli v prvi polovici meseca. Zadovoljni boste s svojim izgledom. Tudi ljubezensko in seksualno življenje bo dobro. Pogosto boste vabljeni v družbo, kjer boste v središču pozornosti. Veliko ljudi vas bo prosilo za vaše nasvete. Po 22. novembru boste zatrpani s poslom, uspešni pa boste v privatnem življenju. Vseeno pazite, naklonjenost zvezd vam prinaša tudi negativne posledice. Povečan apetit se bo poznal predvsem na teži! Preveč hedonizma, nekaj predrznosti in težave bodo tu! 9. bo mlaj v vašem znamenju. Precej napeto bo v službi in v ljubezni!

Strelec

November se bo začel pospešeno, tak bo pravzaprav cel mesec. Obveznosti se bodo kopičile, delati bo treba preko delovnega časa. Kljub temu se bo dogajalo, da ne boste uspeli vsega narediti pravočasno. Zelo verjetno je, da boste mnoge stvari delali dvakrat. Poslovni problemi iz preteklosti se bodo vrnili, čeprav ste mislili, da so rešeni. V sredini meseca boste prisotni na nekem sestanku, kjer se boste izvrstno znašli in si tako pridobili simpatije pomembnih ljudi. V ljubezni bo malce škripalo. Od partnerja boste pričakovali, da vas pusti na miru, samski pa tudi ne bodo zainteresirani za nove podvige.

Kozorog

Nič posebno pomembnega za vas se ne bo dogajalo. Vse bo teklo z ustaljenim ritmom. Poslovna in finančna situacija bo stabilna, mesec z ugodno atmosfero bo. Več pozornosti boste namenili otrokom in družini. Tudi časa za prijatelje bo več, z njimi se boste dobro imeli. Čutili boste, da se počasi vse ureja in umirja. Ne glede na to, kakšna je vaša trenutna situacija, vi boste zadovoljni. Samozavest vam bo zrasla, eksistenčna kriza se bo zmanjšala, probleme, ki jih boste imeli, pa boste uspešno reševali. Mlajši kozorogi bodo šli dostikrat v družbo in tako spoznali veliko zanimivih ljudi z drugačnimi navadami in prepričanji.

Vodnar

V novembru so vam zvezde ponovno naklonjene. Ljubezenska idila se bo nadaljevala, so pa ta mesec zelo verjetni problemi, povezani s hišo ali stanovanjem, v katerem živite. Tisti, ki ste podnajemniki, bi se lahko sprli z lastnikom in zaradi tega iskali novo stanovanje. Selitev je dokaj verjetna. Ostali boste imeli težave s kakšno počeno cevjo ali čim podobnim. V drugi polovici meseca boste imeli sijajne ideje, kako priti do dodatnega zaslužka, dodatna zaposlitev bi bila idealna rešitev. Zelo zainteresirani boste za materialne zadeve in polni idej, kako ta denar zapraviti. Bodite disciplinirani!

Ribi

Počutili se boste utrujeno in izčrpano, imunski sistem se bo porušil. Koncentracija bo slaba, zato boste težko sledili dogodkom. Svetujem vam, da se ne spuščate v zahtevne projekte, ker jim morda ne boste kos. Počivajte, kadar se da, berite in se družite s prijatelji. Skratka, sprostite se. Morda bi vam ugajal obisk kake starinarne, tam bi lahko našli kaj za svojo dušo. Nesoglasja s partnerjem lahko rešite tako, da spet začnete uživati, ko sta skupaj. Enostavno, poskusite biti srečni!

						List	SINEK	VISOKA IGRALNA KARTA	REDOVNIK, FRANČISKAN	NAJFINEJŠA VRSTA SADRE	ENAKOMERNO GIBANJE	PRVI MITOLOŠKI LETALEC	TIBETANSKO GOVEDO
						KEMIJSKI ELEMENT (Sm)							
						IDILIČNOST							
						SKAL VZPETINA NAD LEDOM							
						PALICA ZA ČIŠČ. PLUGA							
													NIKLJ
Avtor: LoM	SMRTNI BOJ, UMIRANJE	MAJHNA TEKOČA VODA	SVETNIŠKI SIJ	ITALIJANSKI PESNIK, DRAMATIK (EN)	CESTNO PREVOZNO SREDSTVO			ŠPANSKO MOŠKO IME					
FRANCOSKI VIOLINIST (GILLES)					GEOMETRUSKO TELO			DRŽ. POGLAVAR BENETK				SILICIJ	
GOVEJE MESO					SPODNJI DEL POSODE			ZVIŠANA NOTA D				ČEŠKA PRI-TRILINICA	
ITALIJANSKO PRI-STANIŠČE								SLOV. OPERNA PEVKA					ZA SLABO KAKOVOST SADJA JE
								MEĐN. OZNAKA ISLANDJE					OGLJIKOVA KISLINA V VODI
							JADRANSKI OTOK			ENICA			
							ZNIZANA NOTA E						
PRAQČE ČLOVEŠTVA				AMER. IGRALEC (WARREN)				TERMOELEK-TRARNA	NEM. GRAFIK, ILUSTRATOR				
				SREDINA ZRELA					NIZ BESED S POVEDKOM				
FRANCOSKI PISATELJ (ROGER)					SEVERNI JELEN LOPATAR			TRST			MESTO V IRAKU	IRIDIJ	
					NOVI SAD			ANGL. IGRALEC (BRAD)				NIZEK ŽENSKI GLAS	
KRAJ NA DOLENJ-SKEM								KRAJ PRI MARIBORU					
								SREDINA DOBJA					
MOŠEJA V JERUZA-LEMU						ODILON REDON			DRUGO IME ZA ALOST				
									HRIB NAD SAVO BOHINJKO				
													ODPRTA POSKODBA TKIVA
												DOKTOR	
												PREDUJEM	
						VRSTA NUKLEINSKE KISLINE (KRAT.)				VZDEVEK GOETHE. MAT.			
						2. IN 3. SAMO-GLASNIK			SEDMI PLANET SONČNEGA SISTEMA			ČLOVEŠKA OKONČINA	
						NOGOMETNI KLUB				ŽENSKO IME			

UGANKARSKI SLOVARČEK:

AK ALSA - mošeja v Jeruzalemu; APAP - francoski violinist (Giles); BRAEDEN - angleški igralec (Brad); OATES - ameriški igralec (Warren); PEA - italijanski pesnik, dramatik (Enrico); RORE - namški ilustrator (Robert).

Izmed pravih rešitev križanke bomo izžrebali dva nagrajenca, ki bosta prejela po: dve vstopnici za gledališko predstavo v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, po lastni izbiri ter eno knjižno nagrado. Izžrebana nagrajenca prejšnje križanke (List 9 2007), sta: Slavica Kortnik, Cesta IX/2, Velenje, ki prejme gledališke vstopnice in Margareta Marija Polovšak, Skorno 1 a, Šoštanj, ki prejme knjižno nagrado.

Nagradna križanka

Oktober 2007

Gesla Križanke:

Ime in priimek:

Naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na naš naslov do 20. novembra 2007.

Foto: Dejan Tonkili

Foto: Jožica Andrejč

Foto: Dejan Tonkili

Foto: Jožica Andrejč

Foto: Jani Napornik

Foto: Jožica Andrejč

Foto: Jani Napornik

Foto: Jožica Andrejč

**Nove energije
odpirajo
nova obzorja
prihodnosti.**

Velenje
Sp Do 35
LIST OBČINE
2007

352(497.4 šoštanj)

9003645, 10

COBISS

KNJIŽNICA VELENJE

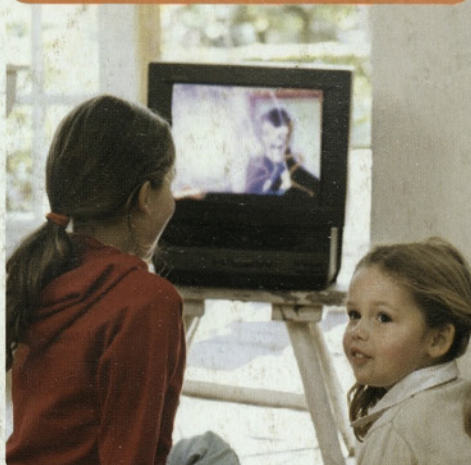
V mestu, ki temelji na energiji, sega pogled desetletja naprej. Z novimi močmi vidimo še dlje!

V prihodnost smo zazrti skupaj z okoljem, v katerem delujemo.

HSE - za kulturo!

www.hse.si | www.modra-energija.si

**TV programi
za vse okuse**

**Ugodni
internet paketi**

že od

12€

2.875,68 SIT

**Kličite ceneje z
UPC Telemachovo
digitalno telefonijo**

že od

3,95€

946 SIT

Celovita ponudba za vaš dom!

Kabelska televizija Vam že danes mogoča nadgradnjo vseh najsodobnejših komunikacijskih storitev – digitalne televizije, interneta, telefonije in mnogih dodatnih storitev kot so varnostni paket, povečanje hitrosti od uporabnika, ipd. Ne odlašajte in postanite član družine UPC Telemach. Čaka vas obilo ugodnosti, prijaznih svetovalcev, pomoči na domu in izobraževanja o najnovejših tehnologijah.

In seveda prihranek stroškov, saj boste prejeli samo en račun.

Za vse dodatne informacije smo vam na voljo na brezplačni telefonski številki **080 22 88**

UPC
TELEMACH